
Datajournalistik i teori og praksis

- en undersøgelse af dansk datajournalistik
i et teoretisk perspektiv

Af Albert Rønning-Andersson, Alexander Sokoler,
Ida Marie Winge og Steffen Moses

Specialeafhandling: Roskilde Universitet - Journalistik

Dato: 10-09-2014

Vejleder: Mads Kæmsgaard Eberholst

Indholdsfortegnelse

ABSTRACT	3
1. PERSONLIG MOTIVATION OG PROBLEMFELT	4
1.1. PROBLEMFORMULERING.....	6
1.2. SPECIALETS STRUKTUR.....	6
1.3. AFGRÆNSNING.....	7
2. TEORI	9
2.1. UNDERSØGENDE JOURNALISTIK.....	9
2.1.1. <i>Paradigmet undersøgende journalistik: Ideal, etik og virkelighedsbillede</i>	9
2.1.2. <i>Undersøgende journalistik er også datajournalistik</i>	10
2.2. FORUDGÅENDE TRADITIONER OG DATAJOURNALISTIKKENS HISTORIE.....	11
2.2.1. <i>Precision Journalism: Journalistikken nærmer sig videnskaben</i>	11
2.2.2. <i>Computer-Assisted Reporting (CAR): Computeren bliver hvermandseje</i>	12
2.3. TEORETISK AFGRÆSNING AF DATAJOURNALISTIKKEN.....	13
2.4. OBJEKTIVITET I DATAJOURNALISTIK.....	15
2.5. HVAD KAN DATAJOURNALISTIK BIDRAGE MED?.....	17
2.6. OPSAMLING AF TEORI.....	17
3. METODE TIL EMPIRIINDSAMLING OG ANALYSE	19
3.1. INDSAMLING AF EMPIRI.....	19
3.2. DANNELSE AF TYPOLOGI.....	20
3.3. KODNING AF EMPIRI.....	20
3.4. KOMPLEKSITET, INTERAKTIVITET OG GENNEMSIGTIGHED.....	22
4. ANALYSE	23
4.1. FORKLARING AF TYPOLOGI.....	23
4.1.1. <i>Type1: Kritiske afslørende historier</i>	23
4.1.2. <i>Type2: Fortolkende historier</i>	24
4.1.3. <i>Type3: Beskrivende historier</i>	25
4.1.4. <i>Type4: Præsenterende historier</i>	26
4.2. KODNING AF EMPIRI.....	27
4.2.1. <i>Projekternes visuelle udtryk, brugerinddragelse og gennemsigthed</i>	27
4.2.2. <i>Datamateriale og indhold</i>	29
4.3. ANALYSE AF KOMPLEKSITET, INTERAKTIVITET OG GENNEMSIGTIGHED.....	30
4.3.1. <i>Kompleksitet</i>	30
4.3.2. <i>Interaktivitet</i>	33
4.3.3. <i>Gennemsigthed</i>	36
4.4. TYPERNE OG TEORIEN.....	39
4.5. OPSAMLING PÅ ANALYSEN.....	40
4.6. SÅDAN BRUGER VI ANALYSEN I DEN JOURNALISTISKE PRODUKTION.....	41
5. BESKRIVELSE AF PRODUKTET	44
5.1. INDSAMLING OG KATEGORISERING AF DATA.....	44
5.2. VORES DATAGRUNDLAG.....	45
5.3. JAGTEN PÅ PERSONHISTORIER OG KONKRETE FORTÆLLINGER OM NYTTEJOB.....	46
5.4. KONFRONTATIONEN MED DE ANSVARLIGE.....	47
6. DISKUSSION	48
6.1. INDPLACERING AF VORES PRODUKT I FORHOLD TIL TEORIEN.....	48
6.2. KVALITET: KRITERIER VORES JOURNALISTIK SKAL LEVE OP TIL.....	51
6.2.1. <i>Journalisten bestemmer vinklen</i>	52

6.2.2. Data skal være tilgængeligt.....	54
6.2.3. De ansvarlige skal konfronteres	56
6.2.4. Data skal suppleres af cases	57
6.2.5. Data skal præsenteres interaktivt	57
6.3. OPSAMLING	58
7. KONKLUSION.....	60
8. LITTERATURLISTE	63
BILAG 1: DATAJOURNALISTISKE ARTIKLER	69
BILAG 2: DATAJOURNALISTISKE TYPER	83
BILAG 3: JA/NEJ-KODNING AF DATAJOURNALISTISKE PROJEKTER	86
BILAG 4: DATAJOURNALISTISKE PROJEKTER FORDELT I KONTINUA	91
BILAG 5: INTERVIEWS MED NØGLEPERSONER FRA MEDIERNE.....	93
BILAG 6: EKSEMPLER PÅ ARBEJDSBESKRIVELSER AF NYTTEJOB	97
BILAG 7: INTERVIEWMANUAL TIL JOBCENTRE	100
BILAG 8: OPDELING AF SPECIALET	101
BILAG 9: FORMIDLLENDE ARTIKEL.....	103

Abstract

The thesis finds that data-driven journalism in a theoretical perspective entangles with Precision Journalism and Computer-Assisted Reporting (CAR) as the methods interweave within the sphere of investigative journalism. In common they all emphasize the importance of collecting, analyzing, pruning, and presenting data. Data-driven journalism however tends towards a stronger focus on the presentation. Whereas pruning, collecting and analyzing data is more present in the theory of CAR and Precision Journalism.

We further examine data-driven journalism from an empirical perspective by analyzing 50 projects from 12 different Danish media. We find that the scope of data-driven journalism ranges from revealing critical information concerning public interest to presenting and visualizing information already made available to the public.

From the analysis, we derive five guidelines for writing data-driven journalism to Fagbladet 3F, which is a media owned by the Danish trade union 3F that organizes skilled and unskilled labour in Denmark.

The guidelines from the analysis are: 1. The journalist has to decide on a story instead of just presenting data, 2. Data has to be transparent to the reader, 3. The ones responsible must be confronted with the findings, 4. Case-stories have to be part of the production and 5. Data must be visualized.

Questions also addressed in this thesis are related to the ethical standards of science and the production of news. The tension between the scientific precepts and practice is elucidated drawing on our experience from the production published in Fagbladet. A certain focus is given the question of to which degree data-driven journalism can claim the neutrality and transparency of a scientific method applied to the field of news production.

1. Personlig motivation og problemfelt

- Vi råber op, når rumænske arbejdere gør rent til 47 kroner i timen, imens pæredanske kontanthjælpsmodtagere svinger gulvkluden til 43 kroner i timen i et nyttejob. Det kan ikke forsvares.

Ellen Lykkegaard, formand for 3F's Offentlige Gruppe

For et år siden vedtog Folketinget en ny kontanthjælpsreform. Centralt i reformen stod, at arbejdsløse fra 1. januar 2014 skal i såkaldte "nyttejob" for at få udbetalt kontanthjælp, uddannelseshjælp eller arbejdsmarkedsydelse.

Med reformen får de kommunale jobcentre til opgave at oprette og administrere nyttejobbene, ligesom de får ansvaret for at beslutte, hvad de arbejdsløse skal lave.

For at beskytte det eksisterende arbejdsmarked mod, at kommunerne fyrer ansatte med den ene hånd, og med den anden lader arbejdsløse i nyttejob løse opgaverne, tilføjede forligspartierne bag kontanthjælpsreformen en formulering om, at de opgaver, som personer i nyttejob udfører, skal ligge "ud over det normerede niveau" i kommunerne (Retsinformation.dk.)

Nytteindsatsen må altså ikke erstatte eksisterende job, og de arbejdsløse må kun bruges til at løse opgaver, som kommunen ikke kan løse inden for det eksisterende budget.

Tilføjelsen får flere danske medier, blandt andre Jyllands-Posten, til at skrive om såkaldte "hundelortpatruljer", hvor kommunerne sætter de arbejdsløse til at løse "nedværdigende" arbejdsopgaver, som ingen ellers vil udføre (Jyllands-Posten, 2013). Selvom "Hundelortpatruljen" findes i Stevns Kommune, og det senere er kommet frem, at arbejdsløse i Horsens Kommune har vasket kommunalt ansattes privatejede biler (Jyllands-Posten, 2014), så har ingen danske medier undersøgt, om de arbejdsløse også udfører arbejdsopgaver, der normalt varetages af kommunalt ansatte med reelle job og normale lønninger.

Det researchtunge journalistiske produkt, vi har lavet som en del af dette speciale, afdækker hele den kommunale nytteindsats og sandsynliggør på den baggrund, at problemet med, at arbejdsløse løser

ordinære arbejdsopgaver - og derved skubber fastansatte ud af eksisterende stillinger - er langt større end problemet med, at de organiseres i "hundelort-patruljer".

For at afdække nytteindsatsen er det nødvendigt at finde ud af, hvad nyttejobberne konkret arbejder med. Da der ikke er nogen central enhed, hvorfra man kan få udleveret en beskrivelse af nyttejobbernes arbejdsopgaver, er vi nødt til at indhente disse fra landets 95 kommunale jobcentre. Men i kommunerne bliver opgaven håndteret forskelligt, og udformningen og detaljeringsgraden af arbejdsbeskrivelserne er alt andet end ensrettet. Mængden og diversiteten i arbejdsbeskrivelserne gør det til en udfordring at indsamle og generalisere datasættet, således at vi kan skrive et journalistisk produkt på baggrund af det. Med vores journalistiske ambition er vi altså stillet over for en omfattende proces med at indsamle, analysere og præsentere et stort og komplekst datamateriale.

En journalistisk retning, der beskæftiger sig med håndteringen af store mængder af information, er datajournalistik. Begrebet er de seneste år begyndt at vinde indpas i den journalistiske teori og praksis – internationalt såvel som i Danmark. For eksempel har DR oprettet en såkaldt databaseredaktion, der ved hjælp af datajournalistik "vil give tallene mere liv" (Journalisten, 2013), og der bliver holdt en række konferencer og kurser med datajournalistik som tema (Journalisten, 2012). Ligesom der er blevet udgivet en række bøger og videnskabelige artikler om datajournalistik (Mair et al 2013; Lorenz 2012).

Datajournalistikken tilbyder nogle praktiske retningslinjer og en teoretisk ramme, som kan hjælpe til at afdække nytteindsatsen, men det er også et bredt begreb, som der er flere udlægninger af. Det kommer blandt andet til udtryk i en række korte interviews med personer fra mediebranchen, der beskæftiger sig med datajournalistik, som vi foretog i forbindelse med vores speciale (bilag 5). For eksempel giver nyhedschef på Kristeligt Dagblad, Jeppe Duvå, en ret fast definition. Ifølge ham er datajournalistik, "...journalistik som i særlig grad eller i særligt stort omfang er baseret på data, oftest i form af store talmængder, statistikker eller lignende." Redaktør for DR's databaseredaktion, Katrine Birkedal Frich, er mere løs i sin definition, når hun siger, at datajournalistik handler om "... en mavefornemmelse, som er svær at sætte formel på, men som blandt andet drejer sig om at kunne generalisere nogle tendenser." Hun peger samtidig på, at datajournalistik ikke bare er 'data-art', det vil sige en smuk visuel fremstilling af nogle tal. Vi skal fortælle en historie med tallene og ikke "bare vise noget frem." (bilag 5).

Også i teorien om datajournalistik er der forskellige udlægninger af, hvad retningen kan og bør kunne. For eksempel lægger journalist og professor Phillip E. Meyer med retningen Precision Journalism – som er en del af datajournalistikken – særlig vægt på, at data skal behandles ved hjælp af videnskabe-

lige metoder (Meyer 2002). Hvorimod andre lægger vægt på selve præsentationen af data (Bonegru 2012).

Ser man på, hvad der laves af datajournalistiske produktioner i Danmark, er der tilsvarende stor spredning i måden at håndtere og præsentere data på. Mens nogle produktioner har et meget omfattende datamateriale, som er indsamlet ved hjælp af software, der skraber internettet for data, trækker andre et par tal fra et offentligt tilgængeligt register, eller bruger læserne til at indsamle informationer. Og mens nogle bruger en enkelt krydstabel til at fortælle om deres talmateriale, er andre meget visuelt orienteret med brug af blandt andet interaktive grafikker og flash.

For at kunne bruge de datajournalistiske værktøjer og begreber bedst muligt til at afdække nytteindsatsen, er det altså nødvendigt at undersøge feltet grundigt, samt efterfølgende at evaluere på, hvordan vores produkt om nytteindsatsen lever op til de krav, som teori og praksis stiller.

1.1. Problemformulering

Ovenstående fører til følgende problemformulering for den akademiske del af specialet:

Hvordan placerer vores produkt til Fagbladet 3F sig i forhold til den datajournalistiske teori og praksis?

1.2. Specialets struktur

For at besvare problemformuleringen strukturerer vi specialet efter følgende underspørgsmål:

a) Hvad er datajournalistik, Precision Journalism og Computer-Assisted Reporting?

I specialets første del (kapitel 2) afdækker vi teorien på området. Ved at se på datajournalistikken og dens historiske ophav i de beslægtede retninger Precision Journalism og Computer-Assisted Reporting (CAR), forsøger vi at udlede en teoretisk ramme for retningen.

b) Hvordan bruges datajournalistik i Danmark?

Med afsæt i 50 datajournalistiske produkter fra 12 mediehus udleder vi fire datajournalistiske typer (kapitel 3 og 4). Gennem typologien giver vi et bud på, hvordan datajournalistik kan inddeles, så forskellige formål, metoder og formater kan adskilles og forstås.

c) Hvor placerer vi vores produkt i forhold til teorien og den danske praksis?

Vi diskuterer vores produkt op mod teorien fra datajournalistik, CAR og Precision Journalism og indplacerer vores journalistiske produkt i det felt, som de forskellige teorier danner (kapitel 5 og 6).

d) I hvilket omfang lever vores produkt op til de krav, som teori og praksis stiller til indhold?

Vi evaluerer vores egen journalistiske produktion i forhold til de krav, vi har udledt af vores analyse af dansk datajournalistik, og vi holder vores produkt op mod de krav, teorien stiller til et produkt. Herunder diskuterer vi blandt andet kvaliteten af vores data og principielle spørgsmål om vinkling af data og videnskabelig redelighed (kapitel 6).

1.3. Afgrænsning

Vores undersøgelse beskæftiger sig med undersøgende journalistik, og vi vælger at rette et teoretisk fokus på datajournalistikken og de retninger, der lægger sig op af – dvs. Computer-Assisted Reporting (CAR) og Precision Journalism. Det skyldes, at vi i gennemgangen af litteraturen har fundet de tre retninger fremherskende, og at de journalistiske metoder, de anvender, vil være særligt velegnede, når vi kortlægger kommunernes nyttejob.

Datajournalistik, CAR, og Precision Journalism udmærker sig ved at have en systematisk tilgang til analyse og præsentation af store datamængder, og da vi i produktet netop behandler data, er det oplagt at søge inspiration her og ikke i andre dele af den undersøgende journalistik. En alternativ fremgangsmåde, fundet i f.eks. den mere feature-prægede undersøgende journalistik, hvor journalisten har som mål at belyse en mere afgrænset problemstilling, et lokalt miljø eller en konkret begivenhed, ville lægge op til en mere 'fortællende undersøgende journalistik' (Elkjær 2010:10). Et sådan fokus ville give et anderledes og mere personorienteret produkt, men vi vil samtidigt have vanskeligt ved at afdekke omfanget af problemerne med nytteindsatsen. Derfor mener vi, at det er fornuftigt at rette opmærksomheden mod CAR, datajournalistik og Precision Journalism, der blandt andet har håndtering og præsentation af data som fokus.

I specialet retter vi blikket mod de datajournalistiske produktioner fra danske medier med henblik på at karakterisere og udpege tendenser inden for dansk datajournalistik. Det snævre fokus på danske medier afskærer os fra den internationale scene, hvor en række udenlandske medier - herunder amerikanske The New York Times, britiske The Guardian og argentinske La Nacion (se f.eks. New York Times, 2014) - er langt fremme i udviklingen af datajournalistik. Fravalget skyldes, at vi med vores produktion henvender os til et dansk medie med en dansk målgruppe, og at et internationalt perspek-

tiv vil give et langt større datasæt, som vil kræve længere tid at analysere, end specialet giver mulighed for. Endvidere har vi ikke til formål kun at analysere de internationale 'prestige'-projekter, men derimod at skabe et mere helhedsorienteret billede af forskellige typer og tendenser i datajournalistikken. Af samme grund er det vigtigt for os at få udleveret mediernes seneste projekter og ikke de projekter, medierne selv vurderer som værende de 'bedste'.

Ligeledes ville et modtager-perspektiv i specialet have tilføjet en yderligere dimension til vores speciale. Hvordan bliver de datajournalistiske produktioner opfattet af brugeren? Hvad giver det læseren, at data præsenteres på et kort eller i en interaktiv grafik, hvor man kan klikke rundt og finde nye oplysninger? Og hvad betyder det for brugeren, at informationerne kommer fra datasæt og ikke for blot enkeltstående erfaringskilder? I specialet tager vi kun afsæt i de skriftlige kilder, det vil sige de færdige datajournalistiske produktioner. Det er os, der koder artiklerne ud fra forskellige datajournalistiske og journalistiske variable, men vi ser ikke på brugerens oplevelse. Årsagen hertil, er den begrænsede tidsmæssige ramme, specialet giver mulighed for.

Kort om vores produktion i Fagbladet 3F

Produktionsdelen i vores speciale består af et tema til Fagbladet 3F's magasin, et interaktivt Danmarkskort til fagbladets hjemmeside og en række netartikler.

Med udgangspunkt i undersøgende journalistik endevender vi, hvordan nyttejob, som er indført med den kontanthjælpsreform, bliver implementeret i kommunerne, og om de stjæler arbejde fra faglærte og ufaglærte i kommunerne.

I magasinet fylder vi 11 sider med tekst, grafik og billeder. Til nettet producerer vi et interaktivt kommunekort med oplysninger om nyttejob i de enkelte kommuner og en række artikler.

2. Teori

I kapitlet ser vi på undersøgende journalistik som et paradigme og gennemgår dele af den internationale litteratur om Precision Journalism, Computer-Assisted Reporting (CAR) og datajournalistik, for på den måde at synliggøre forskellen på de tre.

2.1. Undersøgende journalistik

Datajournalistik kan – hvilket uddybes i de følgende kapitler – tage sig meget forskelligt ud. Mens nogle udtryksformer har det visuelle i fokus, fokuserer andre former for datajournalistik mere på indsamling og indhold. En del af disse former placerer sig inden for et paradigme, som ofte betegnes som undersøgende journalistik. Det er også tilfældet for flere af de typer, vi finder frem til i analysen af danske mediers datajournalistiske produktioner (jf. kapitel 4), ligesom vores egen produktion om nyttejob kan betragtes som undersøgende i sin tilgang til journalistikken. I det følgende afsnit redegør vi derfor kort for, hvad undersøgende journalistik er, og hvordan datajournalistik placerer sig i dette paradigme.

Det skal dog kort understreges, at speciale hverken er et studie af undersøgende journalistik som paradigme, eller en redegørelse for datajournalistikens berettigelse i dette paradigme. Det er en kortlægning af datajournalistikken, hvor man med selvsyn i de kommende empiriske afsnit, kan konstatere at der er mange fællestræk mellem datajournalistik og undersøgende journalistik.

2.1.1. Paradigmet undersøgende journalistik: Ideal, etik og virkelighedsbillede

Et paradigme er en form for 'rationalitetsforståelse', som styrer en praksis eller en videnskab (Harms Larsen, 2008: 6). Undersøgende journalistik kan siges at være et sådant paradigme. Det betyder, at selvom der er mange forskellige måder at lave undersøgende journalistik på, så findes der nogle fælles karakteristika, der binder de forskellige typer sammen på tværs.

Ifølge adjungeret professor i Journalistik Peter Harms Larsen er de centrale elementer i undersøgende journalistik for det første et ideal om, at journalistiske historier bygger på kendsgerninger eller udtalelser, som er kontrolleret og krydstjekket omhyggeligt. For det andet en forståelse af virkeligheden, hvor verdenen, som vi kender den, blot er en overflade, hvorunder der ligger et skjult indhold. Og for det tredje en etik som fordrer at undersøgende journalistik skal hjælpe samfundets svageste, være en styrke for samfundets moral og fremme demokratiet (Harms Larsen, 2008: 6 ff.).

Den undersøgende journalistik er en form for journalistik, der søger at afdække en virkelighed, som andre prøver at mørklægge. I det ligger også, at det, der undersøges, er noget, som ikke kan afdækkes gennem gængse journalistiske metoder. Den undersøgende journalistik er nemlig ofte forbundet med

sensationelle afsløringer, som i højere grad end anden journalistik, kræver, at dokumentationen er i orden, og at journalistens etik er i højsædet, sådan at personer eller institutioner ikke hænges uretmæssigt ud (Harms Larsen, 2008: 13f). Af samme grund bliver den undersøgende journalistik af mange betragtet som værende blandt de mest prestigefyldte journalistiske genrer. For eksempel viser en undersøgelse foretaget af professor Ida Willig, at det ofte er den type journalistik, der vinder cavlingpriser (Willig, 2011: 221). Men da den tunge undersøgende journalistik ofte kræver mange ressourcer, tid og penge, og da markedet for journalistik længe har været under pres, er den type af journalistik ofte blevet udnævnt til at være truet og har været forsøgt 'reddet', hvilket også titlen på journalisten Bo Elkjærs bogudgivelse "Sådan redder de journalistikken" er en indikation på (Elkjær, 2010).

2.1.2. Undersøgende journalistik er også datajournalistik

Mange teoretikere og praktikere har beskæftiget sig med den undersøgende journalistik og søgt at udskille de måder, den bedrives på. Journalisten Bo Elkjær opererer for eksempel med de fire begreber: Afslørende, ansvarsprøvende, forklarende og fortællende journalistik. De første to typer udmærker sig ved, at magthaverne stilles til ansvar for deres handlinger ved hjælp af henholdsvis nye og allerede kendte oplysninger. Den tredje type belyser og forklarer en vanskelig problemstilling, mens den sidste er karakteriseret ved så grundig en research, at den researchede historie kan skrive litterært (Elkjær, 2010: 10).

Også datajournalistiske retninger, som Precision Journalism og CAR placerer sig i paradigmet. De vil blive uddybet i de efterfølgende afsnit, men kort fortalt er Precision Journalism, når samfundsvidenskabelige metoder bliver brugt i journalistikken – f.eks. via surveys og indholdsanalyse – mens, CAR lægger vægt på computeren som redskab til at indsamle og analysere store mængder af data (Harms Larsen, 2008: 9f). I begge former for journalistik ses ofte et etisk perspektiv, hvor journalisten betragtes som demokratiets vogter, der skal forsvare de smås rettigheder. CAR og Precision Journalism skal ved hjælp af systematiske metoder afsløre samfundets problematiske strukturer og magtforhold. Og ved hjælp af computeren eller videnskabens systematik kan man nærme sig en mere gennemkontrolleret sandhed, end den man normalt ville få adgang til. For eksempel beskriver journalisten Phillip E. Meyer, der er ophavsmanden til Precision Journalism, hvordan videnskabelige metoder kan bruges til at afdække en verden, der bliver stadig mere kompliceret samt sætte fokus på problemstillinger, som myndigheder ikke nødvendigvis er interesseret i, kommer frem (Meyer, 2002: 10 og Bonegru, 2012). Og journalisterne Niels Mulvad og Flemming Tait Svith beskriver, hvordan CAR med en række computerbaserede redskaber, der stammer fra alt fra virksomhedsdrift til elektronisk kommunikation, har givet "vagthunden en ny bolig" (Mulvad og Svith, 1998).

2.2. Forudgående traditioner og datajournalistikens historie

I midten af 00'erne var det de færreste, der vidste, hvad datajournalistik var. Det er et relativt nyt begreb, der først for alvor har vundet bred tilslutning de seneste par år (Hewett, 2013:3). Begrebet er en udløber af de journalistiske traditioner Precision Journalism og CAR. Traditionerne er tæt forbundne, og flere peger på, at relationerne er så nære, at det ikke er muligt at skelne dem fra hinanden (Bounegru, 2012). Mens det følgende afsnit beskriver den historiske tradition, som datajournalistikken udspringer af, vil afsnit 2.2 teoretisk afgrænse datajournalistikken - om end diskussionen om, hvorvidt det overhovedet er muligt, stadig pågår.

2.2.1. Precision Journalism: Journalistikken nærmer sig videnskaben

Første gang, en computer blev brugt til at assistere nyhedsproduktionen, var i 1952[1]. Her brugte tv-stationen CBS computeren Remington Rand UNIVAC til at forudsige resultatet af præsidentvalget mellem Eisenhower og Stevenson. På baggrund af en sample af én procent af de stemmeberettigede amerikanere forudså UNIVAC, at Eisenhower ville vinde (Lewis & Usher, 2013: 605). 'Ike' blev, som UNIVAC havde spået, USA's 34. præsident, og computeren tog et succesfyldt første skridt ind i nyhedsrummet.

Det var dog først, da journalisten Philip E. Meyer analyserede raceoptøjerne i Detroit i 1967 ved hjælp af en IBM 360 Mainframe, at Precision Journalism blev født (Lewis & Usher, 2013: 605). Et arbejde, som senere indbragte Meyer og Detroit Free Press en Pulitzer-pris. Meyer argumenterer for, at journalisten med Precision Journalism som metode skal opgive rollen som 'den professionelle amatør' og i stedet bruge samfundsvidenskabens kvantitative metoder, når formålet er at afdække en stadig mere kompliceret verden (Meyer, 2002: 10).

"It means treating journalism as if it were a science, adopting scientific method, scientific objectivity, and scientific ideals to the entire process of mass communication" (Meyer, 2002: 13).

Meyer dyrker videnskabeliggørelsen af journalistikken, når han under optøjerne i 1967 gør brug af en survey blandt sorte i Detroit – en survey, der bidrager til at ændre på fordomme og forestillinger i den amerikanske befolkning. Han skriver om sin survey:

"... it contradicted the popular notion that rioters are displaced Southerners whom the cities couldn't assimilate. Persons born or raised in the North were three times as likely to be rioters as immigrants from the South. Education and income were not good predictors of whether a person would riot. Unemployment was." (Meyer, 1968).

Meyer vil med Precision Journalism gøre op med afhængigheden af pressemeddelelser og autoriteters ensidige versioner af virkeligheden. Precision Journalism skal give journalisten større uafhængighed og mulighed for selv at undersøge og sætte fokus på problemstillinger, som myndighederne ikke nødvendigvis har en interesse i, skal frem. Derfor har Precision Journalism også det særlige perspektiv, at den kan fungere som talerør for minoriteter, der kæmper for at blive hørt i samfundsdebatten (Boungrou, 2012).

I litteraturen beskrives Precision Journalism ofte som en del af CAR, og Meyer som en af frontløberne inden for feltet – dog med et særligt fokus på inkorporeringen af det videnskabelige (Mair et al, 2013: 6). Det kan diskuteres, hvor stor forskel der er på de to traditioner. Meyer selv beskriver forholdet de journalistiske retninger imellem som to cirkler, der interagerer. Og professor i kommunikation Margareth DeFleur følger trop med udsagnet om, at nogle former for Precision Journalism vil være de samme som CAR, hvorimod andre vil adskille sig (DeFleur, 1997:204ff). En forsimplet udlægning af forskellen mellem CAR og Precision Journalism kunne således være, at CAR kræver brugen af computer, mens det ikke nødvendigvis er tilfældet med Precision Journalism - her er kravet 'blot', at videnskabelige, objektive metoder er taget i anvendelse.

2.2.2. Computer-Assisted Reporting (CAR): Computeren bliver hvermandseje

I løbet af 1980'erne rykkede computeren for alvor ind i redaktionslokalerne, og i halvfemserne var den hvermandseje. Mængden af tilgængeligt data blev større, og internettet blev et vigtigt værktøj til at finde historier (Cox, 2000). I 1989 blev The National Institute for Computer-Assisted Reporting (NICAR) oprettet med det formål at træne journalister "in the practical skills of finding, prying loose and analyzing electronic information" (Investigative Reporters & Editors, www.ire.org). Alene i de første ti år var 12.000 journalister igennem instituttets kurser og konferencer. Siden har flere institutter, netværk og foreninger med fokus på CAR set dagens lys. I Danmark blev Danish International Center for Analytical Reporting (DICAR) oprettet i 1999. Og i 2003 åbnede Centre for Investigative Journalism (CIJ) i Storbritannien (Mair et al., 2013: 5ff.). Niels Mulvad, tidligere direktør i DICAR og nu medejer af analysefirmaet Kaas og Mulvad, beskriver CAR som journalistik, hvor computeren bliver brugt til "...at indsamle, analysere og præsentere historier. Der er således tale om avanceret internet-research, brug af regneark til tal-analyse og brug af databaser til database-analyse", ligesom brugen af alt fra rundspørger og robotter over analyseværktøjer som SPSS til programmer som Google Fusion, ifølge Mulvad hører til i CAR's redskabskasse (Mulvad, 2009).

Den computer-assisterede journalistik kan ses som et paraply-koncept, der omfavner forskellige måder, hvorpå computeren bliver brugt til at skabe historier. Professor i kommunikation Margarat Defleur udskiller tre undergenrer, men peger på at antallet af måder, som CAR kan bruges på, vil udvikle sig,

i takt med at teknologien gør det. Defleur definerer CAR som: Brugen af offentligt tilgængelige databaser til at finde kilder eller baggrundsinformation til nyhedshistorier, brugen af interne databaser, hvor man lagrer forskellige former for viden indsamlet af journalisterne samt en undersøgende journalistisk gren, hvor computeren bruges til at lave dybdeborende journalistik - for eksempel ved at analysere elektroniske arkiver (Defleur, 1997: 73).

Ifølge Liliana Bonegru, projektmanager i datajournalistik på European Journalism Centre, peger flere teoretikere (hvis identitet hun ikke oplyser nærmere om) på, at der er forskel på CAR og datajournalistik, da CAR er en teknik til at indsamle og analysere data, hvorimod datajournalistik har fokus på brugen af data ud over historien. Det kan for eksempel være ved at lade folk selv gå på opdagelse i data eller lade brugeren selv lave analyserne på baggrund af fremlagt data (Bounegru, 2012).

Andre mener ikke, at det er muligt at skille datajournalistikken fra CAR som en selvstændig retning, men ser dem begge som en del af samme tradition, hvor datajournalistik simpelthen er CAR anvendt og udviklet under de betingelser, som ny teknologi og stigende datamængder stiller til rådighed (Bounegru, 2012). Computeren er ikke længere et eksotisk krydderi i journalistikken, men et naturligt arbejdsredskab, og derfor virker det påtaget at kalde det for 'computer-støttet' journalistik. "Vi taler jo heller ikke om telefonstøttet journalistik eller papirstøttet journalistik. Vi går ud fra, som en selvfølge, at en journalist er i stand til at læse relevante papirer eller ringe og interviewe en kilde" (Mulvad, 2009). Meyer kalder det i en tekst fra 1999 for direkte pinligt, at journalistikken er den eneste profession, hvor man har behov for at gøre andre opmærksom på, at man kan finde ud af at bruge en computer. Han mener i stedet, at man skal se på, hvad man gerne vil med journalistikken (Meyer, 1999: 1ff.). Ifølge Bonegru kan det, hvis man vælger at se CAR og datajournalistik som to alen af et stykke, være mere nyttigt at kigge på, hvad datajournalistikken indeholder, end hvordan den adskiller sig fra tidligere traditioner (Bounegru, 2012).

I det følgende afsnit afgrænser vi, på baggrund af den teoretiske litteratur på området, datajournalistikken, uden at vi forholder os til det historiske slægtskab, som datajournalistikken har med CAR og Precision Journalism.

2.3. Teoretisk afgræsning af datajournalistikken

Uanset om datajournalistikken betragtes som en selvstændig afart af CAR og Precision Journalism eller som en forlængelse heraf, så er der ikke tvivl om, at teknologien er ved at forandre dele af nyhedsproduktionen. Mængden af tilgængelig data og metoder til at behandle og fremstille data er konstant voksende. Man kan redigere og opdatere gamle nyheder, og man kan langt lettere end tidligere dele informationer – både journalister imellem, men også læserne indbyrdes (Hartley, 2009). Etnograf ved

Texas State University Cindy Royal beskrev i 2010, efter at have været på feltstudie på New York Times Interactive News Technology Department, hvordan kulturen i nyhedsrummet påvirkes og forandres af udviklingen i de teknologiske muligheder:

“In this meeting, it quickly became obvious that the content consisted of a mix of tech talk and editorial discussion, seamlessly integrated. The Assistant Editors led the meetings, and they addressed projects that each were working on, as well as traffic and issues involving past projects. Technology issues were addressed quickly and all had a say in solutions” (Royal, 2010: 6).

Det er ikke længere abstrakt og fremmed, at teknologien og journalistikken interagerer. Det er blevet alment, og det er ikke længere it-nørden, der holder enetale om, hvordan man kan bruge teknikken til at producere og forbedre de journalistiske historier.

Men hvad gør datajournalistik anderledes end anden journalistik? Spørgsmålet stilles og besvares af journalisten Paul Bradshaw, som mener, at det er kombinationen af den traditionelle ‘nyhedsnæse’ og evnen til at fortælle en interessant historie med mængden, kompleksiteten og dybden i de informationer, som er tilgængelige i dag, der udmærker datajournalistikken (Bradshaw, 2012).

I sin besvarelse henviser han til journalisten, web-udvikleren og grundlæggeren af web-forummet EveryBlock, Adrian Holovaty, der i et blogindlæg fra 2006 på EveryBlock, var den første til at definere rammen for datajournalistik, idet han i indlægget beskrev sit syn på datajournalistikens fremtid:

“Let me clarify. I don't mean ‘Display a newspaper story on a cell phone.’ I don't mean ‘Display a newspaper story in RSS.’ I don't mean ‘Display a newspaper story on my PDA.’ Those are fine goals, but they're examples of changing the format, not the information itself. Repurposing and aggregating information is a different story, and it requires the information to be stored atomically - and in machine-readable format” (...) “That's what I mean by structured data: Information with attributes that are consistent across a domain. For instance: Every fire has attributes, just as every reported crime has many attributes, just as every college basketball game has many attributes” (Holovaty, 2006).

For Holovaty handler datajournalistikken altså om mere end den teknologiske præsentation af almindelige nyheder. Det er ikke nok at hælde gammel vin på nye flasker. I stedet skal journalistikken ændre sig, så analysen af data er i centrum. Muligheden for at finde sammenhænge i data – og give brugerne mulighed for selv at finde sammenhænge - bliver journalistikkens *raison d'être*. Når journalistikken bliver mere dataorienteret, ændrer den journalistiske rolle og selvforståelse sig tilsvarende. I stedet for at være først med det sidste, bliver journalistens rolle fortolkende og undersøgende. Samme syn på

datajournalistikken kan findes hos journalisten Mirko Lorenz, når han i bogen *Data Journalism Handbook* blandt andet skriver:

“Using data the job of journalists shifts its main focus from being the first ones to report to being the ones telling us what a certain development might actually mean” (Lorenz, 2012).

Philip Meyer forklarer i samme bog, at journalistens rolle har ændret sig fra dengang, informationer var sparsomme og tidskrævende at indsamle til i dag, hvor det 1) handler om at analysere og strukturere “a never-ending flow of data” og 2) præsentere informationerne, så brugeren får det vigtigste med sig (Meyer 2012).

Herved afgrænser Meyer og Lorenz datajournalistikken fra det, som Sylvain Parasio og Eric Dagiral, begge adjunkter i sociologi, kalder ‘Programmer Journalism’. De to sociologer kritiserer Programmer Journalism for at lade data bære værdi i sig selv alene. Parasio og Dagiral argumenterer for, at det ikke er nok at lægge omfattende datasæt frem for brugeren og lade denne selv drage konklusionerne. Journalistik, som Parasio og Dagiral opfatter det, handler om at bearbejde og fortolke historier. Hvis data kun gøres tilgængeligt, men ikke omsættes til journalistik, så får brugeren kun svar på de spørgsmål, han eller hun selv stiller. Derfor må det være journalistens opgave at give svar på spørgsmål, som brugere ikke stiller, fordi brugere ikke vidste, at svaret var tilgængeligt (Parasio og Dagiral, 2012: 29).

I teorien findes også mere radikale bud på, hvordan datajournalistikken bør udvikle sig. Seth C. Lewis og Nikki Usher, assisterende professorer ved henholdsvis George Washington University og University of Southern California, argumenterer for, at idealer og praksis fra de teknologiske videnskaber bør overføres til journalistikken ved at gentænke de værktøjer, den kultur og de normer, der præger journalistikken. Konkret foreslår de, at journalister tager programmørernes open source-tankegang til sig, hvor de gennem fri og løbende interaktion udvikler et stykke kode og lader alle bidrage (Lewis & Usher 2013:603). Ved at betragte en historie som en computerkode og lægge ufærdige produkter frem, kan historien hele tiden udvikles med nye vinkler og ny data afhængig af, hvem der tilgår og videreudvikler indholdet (Lewis & Usher 2013:608).

2.4. objektivitet i datajournalistik

Som anført er det ikke til at udpensle samtlige forskelle mellem CAR, Precision Journalism og datajournalistik, da alle tre retninger hører under kategorien undersøgende journalistik. Et forhold, der blandt andet kommer til udtryk i den fælles forståelse af normen om objektivitet, sådan som blandt andre, sociologen Michael Shudson har beskrevet den (Schudson, 2001: 165).

Parasie skriver i en artikel fra 2012, at datajournalistik – set fra mediernes ståsted - kan forbedre journalistikken, da adgang til og forståelse af store datamængder kan udmønte sig i en mere objektiv journalistik. Konkret henviser artiklen til, at tidligere tiders tips fra kilder nu kan erstattes med data-analyse, som viser systematik og sammenhæng (Parasie, 2012: 3). En pointe, som også Lorenz har bidt mærke i (Lorenz, 2012).

Er en journalist bevæbnet med data, vil denne være i bedre stand til at beskrive virkeligheden, end vedkommende ville have været, hvis ikke det var tilfældet. Samme argumentation fremføres af Meyer, når han i sin anbefaling af brugen af Precision Journalism beskriver, hvordan dataindsamling er en forudsætning for god journalistik:

“... for journalists, these methods still beat the educated guesses, thumb-sucking, and haphazard data collection of the past. Scientific method is still the one good way invented by humankind to cope with its prejudices, wishful thinking, and perceptual blinders. And it is definitely needed in journalism—now more than ever, as the craft struggles to maintain its identity against corruption by entertainment and advertising” (Meyer, 2002: 7).

De metodiske tilgange, som naturvidenskaben traditionelt har taget afsæt i, er således alle andre metodikker overlegne. Og den traditionelle journalistiks idealer om sandhed, virkelighed og objektivitet, som de ofte bliver beskrevet i lærebøger om journalistik, (Se f.eks. Meilby, 1996:76 ff.), går dermed igen i datajournalistikken.

Lektor ved institut for Marketing and Management på Syddansk Universitet Charlotte Wien udsætter i en artikel fra 2005 journalistikken for en anti-positivistisk kritik. I artiklen argumenterer hun for, at det er problematisk at fastholde begreber som sandhed og objektivitet, da de er baseret på en forestilling om, at fakta kan udskilles fra subjektive vurderinger (Wien, 2005: 38). Hun kritiserer (data)journalistikken for at tage afsæt i en forestilling om, at det er muligt at skelne mellem sandt og falsk, og at standen og branchen derfor er galt afmarcheret, når den hævder, at data fører os tættere på sandheden (Wien, 2005: 43). Ifølge Wien skaber den positivistiske sandhedsforståelse en række problemer for journalistikken. Konkret mener hun, at objektivitetsbegrebet gør det svært at levere et modsvar til en postmoderne påstand om, at meningsbetydninger i sproget kan være med til at skabe en bestemt virkelighed. Som eksempel nævner hun, at der er stor forskel på, om en person bliver defineret som terrorist eller frihedskæmper, og at alene ordvalget er med til at afgøre, hvordan virkeligheden ser ud.

”Vores opfattelse af verden er påvirket og sløret af alle mulige tillærte kategorier, koncepter og konventioner. Det interessante er dermed ikke længere, hvordan den virkelige verden ser ud, men derimod hvad vi kan udtrykke om den ved hjælp af forskellige tegn så som sproget” (Wien, 2005: 42).

At gøre noget op i sandt og falsk, som positivismen forudsætter, er ganske enkelt ikke muligt, mener Wien.

2.5. Hvad kan datajournalistik bidrage med?

En gennemgang af teorien viser altså, at datajournalistikken - trods Wiens indvendinger relateret til objektivitetsbegrebet, og med det forbehold, at datajournalistik ikke må reduceres til alene præsentationen - har sin berettigelse. Men hvad datajournalistik helt nøjagtigt kan bidrage med, er stadig ikke krystalklart og vil typisk afhænge af den enkelte teoretikers fokus.

Hvad litteraturen *har* gjort klart, er den brede enighed om, at datajournalistikken og den teknologiske udvikling, som ligger bag, gør journalisterne i stand til at undersøge store mængder af struktureret og ustruktureret information, når de - journalisterne - leder efter indhold til en historie (Daniel & Flew, 2010:3).

Og med den stadig stigende tilgængelighed til data, som den teknologiske udvikling har ført med sig, er behovet for datajournalistik, ifølge litteraturen, så meget desto større i dag end tidligere. Ligesom demokratiseringen af nettet og de deraf forøgede muligheder for at involvere og interagere med modtageren, såfremt datajournalistikken anvendes dertil, aldrig har været større end nu. Det skulle åbne op for en journalistik, hvor produktet ikke længere er det journalistiske endemål, men derimod blot begyndelsen på en *on going* debat. Også af den grund er lovprisningen af datajournalistik - ifølge teorien - på sin plads (Daniel & Flew, 2010:3).

2.6. Opsamling af teori

Mens journalistikken med Precision Journalism tilegner sig metoder fra videnskaben (Meyer, 2002:10), lægger CAR vægt på computeren som et redskab til at indsamle og systematisere data (Defleur, 1997). Datajournalistikken har ligeledes fokus på store mængder af data, men i takt med at teknologien giver flere muligheder og gør mere data tilgængeligt, peger nogle forskere på, at fokus har flyttet sig fra indsamling til præsentation af data (Meyer, 2012) og (Bonegru, 2012). Det kommer blandt andet til udtryk i den såkaldte Programmer Journalism, hvor data ikke nødvendigvis omsættes til journalistiske historier (Parasie og Dagiral, 2012: 8). Andre mener, at analysen stadig bør stå centralt i datajournalistikken, og at CAR og datajournalistik derfor er to alen af samme stykke (Bradshaw, 2012).

Placerer vi retningerne i en tidsmæssig kronologisk rækkefølge kan Precision Journalism og CAR i grove træk ses som forløbere for datajournalistikken, om end de stadig er selvstændige retninger. Precision Journalism er født i en tid, hvor maskinel databehandling var svært tilgængeligt. CAR vokser frem med almengørelsen af pc'en. Og datajournalistik opstår med internettets muligheder for at visualisere og dele informationer.

Det er dog vigtigt at understrege, at de forskellige retninger - Precision Journalism, CAR og datajournalistik - også lapper ind over hinanden og væver sammen (Mair et al, 2013) og (Bonegru, 2012), da de alle placerer sig inden for den undersøgende journalistik. Det betyder dog ikke, at alle typer af Precision Journalism, CAR og datajournalistik placerer sig i det felt. For eksempel vil de typer af datajournalistik, som fokuserer på præsentationen af data ikke nødvendigvis have karakter af undersøgende journalistik. Det vil derimod en forståelse af datajournalistik, hvor data bruges til at "vråde" oplysninger ud af magthaverne, have (Daniel & Flew, 2010).

3. Metode til empiriindsamling og analyse

I kapitlet beskriver vi den metode, som vi har brugt til at lave vores analyse i kapitel 4. Først beskriver vi, hvordan vi indsamler vores empiri, og herefter hvordan vi danner vores typologi over datajournalistik. Til sidst fremlægger vi vores metode til at analysere typologien.

3.1. Indsamling af empiri

Vi kontakter 12 medievirksomheder, der beskæftiger sig med datajournalistik (Kaas og Mulvad, A4, DR, Fagbladet 3F, TV2, Buhl og Rasmussen, Ekstra Bladet, Politiken, JydskeVestkysten, Fyens Stiftstidende, Berlingske og Kristeligt Dagblad). Vi beder nøglepersoner på de respektive medier om at beskrive, hvad de betragter som datajournalistik (bilag 5) og fremhæve mediets fem seneste datajournalistiske projekter (bilag 1). Et projekt kan indeholde en eller flere artikler. Det er disse fem projekter fra hver af de 12 medievirksomheder, vi laver vores typologi på baggrund af.

Vi udvælger medierne, efter at vi med datajournalistiske elementer for øje gennemlæser mediernes projekter, og efter at vi spørger de personer, som vi har kontakt til, om de kender til andre medier eller personer, som beskæftiger sig med datajournalistik.

Fremgangsmåden kaldes for *sneboldmetoden* og refererer til, at man via litteraturgennemgang og samtaler finder frem til nøgleinformanter, som så igen henviser til endnu andre for på den måde at afdække de mest centrale aktører på området. Ligesom når en snebold ruller og vokser (Pedersen Reff, 1998: 222-238).

Vi vælger et bredt udsnit af medievirksomheder og fokuserer ikke på, hvorvidt de udgiver på papir eller online, eller om de er dag- eller fagblade. Vi er ikke interesserede i at se på forskellen mellem specifikke medier i deres måde at lave datajournalistik på, men i stedet på at få et bredt udsnit af brugen af datajournalistik i Danmark. For at få dette er det vigtigt at få data fra en række aktører, der laver datajournalistik. Ikke kun medier, men også analysevirksomheder som Buhl og Rasmussen samt Kaas og Mulvad, der lever af at sælge datajournalistik til forskellige medier, og som er nogle af de førende i udviklingen af datajournalistik i Danmark.

For det andet lægger vi forud for udvælgelsen af projekterne ikke en fast defineret ramme for, hvad datajournalistik er. I indsamlingsfasen går vi til empirien med en åben og eksplorativ tilgang og stiller ikke kriterier op for, hvad datajournalistik er. Vi vurderer, at hvis vi laver en for snæver ramme, vil vi afskære os fra en interessant del af datajournalistikken. For at kunne tilgå et felt af datajournalistik, lader vi nøglepersonen på medievirksomheden definere, hvad datajournalistik er og beder denne gives os mediets fem seneste projekter. I alt giver indsamlingen 59 projekter, fordi Politiken kun leverede

fire. De ni af dem sorterer vi fra, da vi ikke betragter dem som datajournalistiske, hvorfor vi ender med 50 projekter i alt.

Fravalget sker i de tilfælde, hvor projekterne kun i meget ringe omfang udnytter teknologiens muligheder, f.eks. ved fravær af selvstændig databehandling eller ved sparsom/ingen visuel fremstillinger. Vi vurderer, at hvis ikke vi sætter en nedre barre for, hvad der kan bruges som analysemateriale, så vil vores karakteristik af datajournalistik blive udvandet. For eksempel består nogle af produktionerne udelukkende af passive grafiker, som ikke formidler ny data. Et eksempel herpå er DR's dataredaktion, der i et portræt af Goldman Sachs udelukkende bruger tal fra andre medier og blot præsenterer dem i en passiv grafik. Den artikel medtager vi ikke, idet der – så vidt vi kan se - hverken er brugt nye tal eller sket en særlig bearbejdning af data, ligesom det ikke er muligt at gå på opdagelse i data (DR, 2014). Tilsvarende har Kristeligt Dagblad lavet en række artikler om krisen i Ukraine, som er præsenteret på en tema-side (Kristeligt Dagblad, 2014). Her kan vi heller ikke finde hverken en særlig bearbejdning eller en speciel fremstilling af et datamateriale. Om noget er særligt bearbejdet eller ej, er selvsagt en vurderingssag, og andre vil måske sætte barren for datajournalistik anderledes - blandt andet fordi der ikke er teoretisk enighed om, hvad datajournalistik indeholder (jf. kapitel 2). Det er også vigtigt at pointere, at vi ikke bruger undersøgelsen til at konkludere, at nogle medier er 'bedre' til at lave datajournalistik end andre. Endelig er det vigtigt at understrege, at der er tale om et udsnit af datajournalistikken i Danmark. Vores datamateriale vil formodentlig tage sig anderledes ud, hvis vi ser på andre journalistiske produktioner.

3.2. Dannelse af typologi

For at lave en typologi inddeler vi alle 50 projekter kvalitativt efter at have læst projekterne igennem ét efter ét og beskrevet dem ud fra karakteristika, som arbejdsspørgsmålet 'hvordan behandler medierne data journalistisk?' synliggjorde. Det er karakteristika som 'der er tale om en afsløring', 'der er brugt visuelle virkemidler', 'projektet er del af en større artikelserie', etc. Derefter grupperer vi projekter med nogenlunde ens karakteristika, mens vi løbende opretter nye grupper, når et projekt afviger fra de allerede oprettede typer. Det resulterer i fire typer, som nu udgør typologien. De fire typer præsenterer og analyserer vi i kapitel 4.

3.3. Kodning af empiri

For at kunne analysere den samlede mængde empiri i sin helhed og samtidig finde frem til, på hvilke områder empiriens dataprojekter adskiller sig fra hinanden, laver vi en kodning af alle 50 projekter. Selve kodningen laver vi ud fra en gennemlæsning af projekterne, under hvilken vi krydser af i et skema, hvorvidt en variabel er til stede eller ej.

Vi krydstjekker kodningen, idet vi uafhængigt af hinanden læser artiklerne igennem. Der er få kodninger, hvor vi ikke er enige om placeringen af den enkelte artikel, og når vi er uenige, diskuterer vi, hvori forskellen ligger. Vi placerer os dermed langt fra de 20 procents unøjagtighed, som professor ved School of Communication, Michigan University, Kimberly Neuendorf i *The Content Analysis Cookbook* angiver som den acceptable fejlmargen (Neuendorf, 2002: 143).

Årsagen til de få afvigelser skyldes formentlig, at vi udvikler definitionen af variablerne i fællesskab og med udgangspunkt i en række testartikler. Variablene definerer vi ud fra teori om datajournalistik (jf. kapitel 2), men flere af dem er opstået også, fordi de ud fra et journalistisk perspektiv synes interessante, og fordi de er gennemgående i det empiriske materiale (bilag 1).

I det følgende gennemgår vi kort de overordnede emner for variablerne. De konkrete variable fremgår af kodemanualen (bilag 3).

Præsentation af data: Vi undersøger, hvilke typer af visualiseringer, der bliver brugt, og hvordan de bruges, da en central del af behandlingen af datajournalistik, jf. teorien, er at præsentere store datamængder, så det bliver overskueligt for læseren. I datajournalistikken bruges forskellige greb til dette, blandt andre kort, tabeller, grafer, lister og infografik. Disse visualiseringer kan enten være interaktive eller statistiske, ligesom de kan være bærende for selve formidlingen af historien, eller de kan være et supplement til teksten.

Brugerinddragelse: Datajournalistikken er i nogle tilfælde knyttet til en open source-tankegang, som drejer sig om at dele informationer og inddrage brugeren (Lewis & Usher, 2013). Etablerede og anerkendte medier i udlandet, f.eks. engelske The Guardian har forsøgt sig med større brugerinddragelse (The Guardian, 2009). Vi fandt det derfor relevant at bringe brugerinddragelse ind som en variabel for at undersøge, om danske dataprojekter gør brug heraf.

Gennemsigtighed: Datajournalistik analyserer og behandler store mængder af data. Processen kan dermed dreje data hen mod forskellige konklusioner. Hvis ikke det er gennemsigtigt for læseren, hvor data kommer fra, hvordan det er behandlet, samt om det evt. er muligt selv at kunne gå datamaterialet igennem, bliver det vanskeligt at gennemskue, om resultaterne er troværdige. Det er derfor relevant at undersøge, hvorvidt det er muligt at gå behandlingen af data efter i sømmene.

Datagrundlag: Det er interessant at kortlægge, hvor data kommer fra, idet tilvejebringelsen kan have betydning for troværdigheden. Data kan være selvindsamlet og selvbehandlet, eller komme fra eksterne parter- herunder for eksempel interesseorganisationer eller myndigheder, som på forhånd har be-

handlet data, inden journalisten får adgang til det. Tilsvarende kan data være høstet fra dataregistre f.eks. Danmarks Statistik eller Jobindsats.

Emne: Indland, udland, krim, arbejdsmarked etc. Journalistik favner bredt, og en undersøgelse af den nærmere fordeling i vores empiri er interessant, idet en sådan giver en indikation af, hvilke typer af historier, der bliver behandlet journalistisk med data, og hvilke emner der forbigås.

Cases: I journalistiske lærebøger kan man læse, at cases ofte bruges til at fremme identifikation og nærvær og til at fremme troværdigheden (Meilby, 1997: 59, 114). Vi undersøger, om cases også finder vej til datajournalistikken, eller om erfaringskilderne bliver nedprioriteret.

3.4. Komplexitet, interaktivitet og gennemsigtighed

Ud over kodningen af vores empiri ser vi nærmere på tre parametre, som vi i vores gennemlæsning af empirien blev opmærksomme på, fordi de varierer meget fra projekt til projekt, og fordi de er centrale for, hvordan man vælger at behandle data journalistisk. Parametrene er kompleksitet, interaktivitet og gennemsigtighed. Dem analyserer vi ved at inddele de datajournalistiske projekter på en række kontinua med enten kompleksitet, interaktivitet og gennemsigtighed som værdi. Vi vægter det projekt, vi mener, udgør den største værdi, og det projekt, der udgør den mindste værdi. De projekter får tildelt henholdsvis værdien +5 og -5. De resterende projekter får derefter værdier mellem -5 og +5 ud fra, hvordan vi vurderer de enkelte projekter i forhold til maksimums- og minimumsprojekterne. Skalaerne er altså begrænset til at dække vores empiri og siger ikke noget om datajournalistik generelt, da der formentlig er eksempler på datajournalistik, der sprænger vores skalaer ved for eksempel at være lavet med mere kompleks data end vores mest komplekse projekt. Værdierne bliver tildelt ud fra nogle overvejelser, som bliver beskrevet under hver enkelt parameter i kapitel 4 afsnit 3. Vi bestræber os på at være faste i vores definitioner af, hvad det er, vi vægter efter, når vi inddeler projekterne. Vi minimerer forskelle i vores individuelle vurderinger ved, at vi først hver for sig giver projekterne værdier og senere sammenligner hinandens værdisætninger. Er der signifikante afvigelser, diskuterer vi dem og indgår på baggrund af diskussionen et fælles kompromis om værdisætningen. Det er af samme grund ikke sikkert, at andre vil kunne nå samme resultat, og vi er bevidste om, at værdierne ikke giver et udtømmende og reproducerbart billede af kompleksitet, interaktivitet og gennemsigtighed i datajournalistik. Alligevel mener vi, at vi ved at vægte empirien kan identificere nogle tendenser i vores empiri, vi ellers ikke ville have fundet.

4. Analyse

I kapitlet analyserer vi den datajournalistiske empiri for at finde frem til, hvad der karakteriserer datajournalistik i Danmark. Som nævnt beskriver vi først den typologi, vi laver på baggrund af empirien. Dernæst analyserer vi empirien ved at kode den ud fra de tidligere beskrevne variable. Til sidst analyserer vi empirien ved at inddele den på en række kontinua.

4.1. Forklaring af typologi

Som beskrevet i kapitel 3 resulterer inddelingen af vores indsamlede projekter i fire typer. De spænder fra type1, der behandler data kritisk, til type4, hvor der stort set ikke er nogen traditionel journalistisk behandling af data. Dermed ikke sagt, at type4 er dårligere journalistik end type1, men typerne viser, at der er meget forskellige måder at lave datajournalistik på. Næste afsnit præsenterer de fire typer.

4.1.1. Type1: Kritiske afslørende historier

Den kritisk afslørende datajournalistik er kendetegnet ved at bruge data til at problematisere og afsløre i stil med den klassiske journalistiske vagthund (Harms Larsen, 2008). Data bliver således brugt som afsæt til at bedrive afslørende journalistik, hvor de ansvarlige konfronteres med resultaterne af ens undersøgelse. Journalisten hjælper på den måde læseren med at danne en holdning til data.

Et eksempel på kritisk afslørende datajournalistik er 'Akutjob hjælper ikke akutledige' (Ugebrevet A4, 2013). Her viser en dataindsamling af samtlige 2024 opslåede akutjob, at kun 14 procent af akutjobbene blev besat af en langtidsledig, der var ved at falde ud af dagpengesystemet. Det var ellers hensigten med akutjobbene, at de skulle gå til den gruppe. Der er tale om en ret komplekst dataindsamling, hvor jobnet.dk over fire måneder er blevet skrabet for akutjob. Der er ligeledes lavet en interaktiv grafik i form af et kort, som læseren kan gå på opdagelse i ved at klikke på hver enkelt kommune og se de lokale akutjob-data. Men det er ikke dét, der for os er afgørende for, at der er tale om en kritisk afslørende type1-historie. Det er i stedet, at data bliver brugt til at stille nogen til ansvar. Data bliver kommenteret af både arbejdsmarkedsforsker ved Aalborg Universitet Flemming Ibsen, daværende 3F-formand Poul Erik Skov Christensen og direktør i AK-Samvirke, Verner Sand Kirk, som forklarer de problemstillinger, journalistikken giver anledning til, og som kritiserer regeringen for at have fejlet med akutjobordningen. Afgørende for placeringen er imidlertid, at de ansvarlige bliver udpeget. I 'Akutjob hjælper ikke akutledige' vil hverken beskæftigelsesminister, Mette Frederiksen (S) eller finansminister Bjarne Corydon (S) besvare de kritiske spørgsmål, som journalistikken afføder, men de bliver alligevel stillet til ansvar ved, at journalisten udstiller deres manglende lyst til at medvirke.

”Beskæftigelsesminister Mette Frederiksen har ikke ønsket at kommentere undersøgelsen og henviser via sin presseafdeling til finansministeren. Men heller ikke finansminister Bjarne Corydon (S) har ønsket at kommentere de nye tal og henviser via sin presseafdeling til beskæftigelsesministeren” (Ugebrevet A4, 2013).

For den kritisk afslørende type1-historie er det altså afgørende, at data bliver brugt til at stille nogen til ansvar for de problemstillinger, data viser. Dermed kan forholdsvis simpelt datajournalistik også karakteriseres som en kritisk afslørende type1-historie. Et eksempel herpå er ’Private skoler for indvandrere dumper’ (Berlingske, 2010). Historien går på, at fire ud af 15 privatskoler, hvor indvandrere eller efterkommere udgør mere end 60 procent, har fået et påbud fra myndighederne mellem 2006 og 2010. Ingen andre privatskoler har fået påbud. Der er tale om ret simpelt data, da Berlingske blot har gennemgået en opgørelse over resultater fra samtlige af Skolestyrelsens tilsyn med i alt 101 privatskoler fra 2006 frem til sommeren 2010. Der er ikke nogen eksperter, der udlægger teksten for læseren. Dansk Folkepartis uddannelsesordfører, Marlene Harpsøe, interviewes, og hun frygter, at skolerne ikke kan leve op til deres integrationsopgave, når de har fået påbud, på grund af, at undervisningen ikke har været god nok. Men påstanden bliver ikke efterprøvet af eksperter eller andre, og man kan argumentere for, at de problemstillinger, data afføder, kunne være afdækket bedre. Det til trods placerer vi den som en kritisk afslørende type1-historie, fordi Dansk Friskoleforening, der organiserer friskolerne, bliver gjort ansvarlige.

”Ifølge Dansk Friskoleforening, hvor de fire skoler er medlemmer, er der slet ikke tale om en uheldig systematik. I stedet skyldes den løftede pegefinger over for indvandrerskolerne, at tilsynet med netop indvandrerskoler er mere intensivt, mener foreningens formand.” (Berlingske, 2010).

4.1.2. Type2: Fortolkende historier

Den fortolkende datajournalistik definerer vi ved, at data bliver fortolket for læseren, og perspektiver og konsekvenser bliver belyst ved hjælp af eksempelvis eksperter, der udlægger indholdet i datamaterialet. Men i modsætning til de kritiske afslørende historier i type1, så konfronteres de ansvarlige ikke.

Et eksempel på en fortolkende type2-historie er ’Nystartede virksomheder vælger hovedstaden’ (Fagbladet 3F a, 2013). Her har Fagbladet 3F lavet et udtræk af CVR-registret, fået data analyseret af et analysefirma og fundet frem til, at København er den kommune, der har den højeste procentandel af virksomheder opstartet efter 2010. 29 procent af kommunens virksomheder er nystartede mod 17 procent i for eksempel Varde. Der er lavet et interaktivt kort, hvor man læseren kan gå på opdagelse i data ved at klikke på de enkelte kommuner og se de lokale data. Derudover er kortet farvelagt efter,

hvor i landet der er flest nystartede virksomheder, og der tegner sig et tydeligt billede af, at der er mest iværksætteraktivitet i og omkring København, mens Fyn og Vestjylland ligger i bund.

Data bliver fortolket for læserne ved, at Lars Winther, lektor på Geovidenskab på Københavns Universitet, Anna Mee Allerslev (R), beskæftigelsesborgmester i København, og Jørgen Nielbæk, udviklingschef i Varde, kommer med bud på, hvorfor det forholder sig, som det gør. Men det bliver ikke problematiseret, at færre starter virksomhed i Udkantsdanmark, og der er derfor ikke nogen, der bliver stillet til ansvar for, at det forholder sig sådan.

Inden for den fortolkende type2-historie er der også eksempler på, at data bliver problematiseret, men uden at blive fulgt op med en konfrontation af de ansvarlige. Et eksempel er artiklen 'Danskerne bliver rigere, men de fattigste er hægtet helt af' (Ugebrevet A4, 2014). Her har Ugebrevet A4 fået lavet et udtræk fra Danmarks Statistik, der viser udviklingen i danskernes disponible indkomster fra 2000-2012. Tallene viser, at antallet af personer, der har mere end 225.000 kroner om året i disponibel indkomst, næsten er fordoblet fra 857.000 til 1.622.000 personer, mens antallet af personer, der har mindre end 100.000 kr. om året kun er faldet med 1,3 procent fra 887.000 til 875.000 personer. Dermed konkluderer mediet, at uligheden er steget, og det bakkes op og problematiseres af en lang række kommentatorer og eksperter. Kristian Weise, direktør i tænketanken Cevea, Jann Sjørnsen, formand for Rådet for Socialt Udsatte, Mads Lundby Hansen, cheføkonom i tænketanken Cepos, Lars Andersen, direktør i Arbejderbevægelsens Erhvervsråd og Bent Greve, professor ved Institut for Samfund og Globalisering ved Roskilde Universitet, bidrager alle til at nuancere historien og hjælpe læseren med at forstå datamaterialets perspektiver. Det bliver blandt andet konkluderet, at uligheden er hjulpet på vej af reformer lavet af de tidligere regeringer. Både under Venstre og Det Konservative Folkeparti (2001-2011) og under Socialdemokratiet, Det Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti (2011-2014). Der er altså skyts nok til at stille politikerne til ansvar, men det sker ikke, og derfor bliver historien kategoriseret som en fortolkende type2-historie i vores typologi.

4.1.3. Type3: Beskrivende historier

Den beskrivende type3-historie er kendetegnet ved, at data udgør hele historien uden at blive bragt videre journalistisk. Journalisten beskriver data, men fortolkningen er op til læseren, der selv skal danne sig en holdning til, hvilke perspektiver, konsekvenser og problematikker man kan udlede af datamaterialet.

Et eksempel på en beskrivende type3-historie er 'Top 1000: Se hvem der betaler mest firmaskat'. Her har TV2 fået et analyseinstitut til at udarbejde en top 1000 over de selskaber, der betaler mest selskabsskat i Danmark ud fra åbne skattelister. I artiklen findes seks grafikker. En viser, at 43 procent af

virksomhederne er anpartsselskaber, mens 57 procent er aktieselskaber, en anden viser, hvilke brancher der er mest repræsenteret blandt top 1000, en tredje viser top 10 over de selskaber, der betaler mest selskabsskat, og så er der tre interaktive kort, hvor man kan se forskellige geografiske data på virksomhedsfordelingen. Artiklen beskriver data ved at gengive det i tekstform uden at tilføje nogen forklaringer eller fortolkning af, hvad data viser. For eksempel står der, at top 1000 betalte over 50 milliarder kroner i selskabsskat, men det bliver ikke fortolket, om det er lidt eller meget. F.eks. står der i artiklen:

”31 procent af virksomhederne på top tusind er holdingselskaber - altså selskaber der ejer andre selskaber. Derefter er det primært investeringsselskaber, ejendomsudlejning, pengeinstitutter og forsikringselskaber, der udgør den største del af listen.” (TV2, a, 2014).

Igen er det blot beskrivende, og der bliver ikke fulgt op med en fortolkning af, hvad tallene betyder. Der optræder en citeret kilde i historien - direktøren for det analysefirma, der har lavet undersøgelsen - men heller ikke han kommer videre end blot at gengive dataene.

”På Mors ligger seks af de tusind største. Det er relativt mange, fordi der ikke er så mange virksomheder på øen’, siger Ivan Jæger Christiansen, direktør i NN Markedsdata, til tv2.dk.” (TV2, a, 2014).

Langt de fleste beskrivende type3-historier er dog uden citerede kilder. Som for eksempel ’Her er det mest stabile parti siden valget’ (Berlingske, 2014). Her har Berlingske Research beregnet, hvilket parti der har ligget mest stabilt i meningsmålingerne siden folketingsvalget i 2011. I artiklen bliver det blot konstateret, at Det Radikale Venstre har ligget mest stabilt.

”Partiet har siden valget gennemsnitligt svinget med 6 procent op og ned, viser vores beregninger. Det er dermed et mulehår foran Liberal Alliance, der gennemsnitligt har svinget med 7 procent, og De Konservative, der ifølge barometeret har svinget 8 procent op og ned.” (Berlingske, 2014).

Det bliver ikke fortolket, hvorfor det forholder sig sådan, om det er godt eller dårligt at ligge stabilt, og der er ingen reaktion fra Det Radikale Venstre på, hvad partiet synes om resultatet.

4.1.4. Type4: Præsenterende historier

Den præsenterende datajournalistik er kendetegnet ved, at data er sat op i en grafik, og at dét udgør historien. Der er ofte ingen eller meget lidt tekst tilknyttet grafikken. Data præsenteres for læseren, og der er ikke noget afslørende, beskrivende eller fortolkende tekst tilknyttet.

Et eksempel på en præsenterende type4-historie er 'Få overblikket: Sådan stemte Fyn' (Fyens Stiftstidende, 2013). Historien består alene af et interaktivt kort over Fyn, hvor læseren kan klikke på hvert enkelt valgsted og se, hvordan stemmerne fordelte sig ved kommunalvalget 19. november 2013. Derudover er der en kort forklarende tekst, der fortæller, at man kan klikke på kortet. Det er altså en simpel oversigt, som blot fungerer som en slags serviceoplysning for borgeren. Og grafikken fungerer som et supplement til resten af avisens valgdækning.

Men der er også langt mere komplekse datajournalistiske projekter, som lander blandt de præsenterende type4-historier, fordi der ingen tekst er knyttet til grafikken. Et eksempel på det er artiklen 'Hvem stemmer hvad?' (Buhl og Rasmussen, b). Her har analysefirmaet Buhl og Rasmussen indsamlet oplysninger om Folketingets partier og deres medlemmer. Ud fra blandt andet mere end 1,2 millioner stemmeafgivelser, der er afgivet i Folketinget fra 2001 og frem til i dag, og ud fra medieomtale af politikerne laver Buhl og Rasmussen analyser og grafikker over, hvem der stemmer hvad, hvor meget fravær politikerne har, og hvor meget medierne omtaler de enkelte politikere. Som læser kan man gå på opdagelse i data, der rummer et utal af vinkler og historier, men ikke en eneste er fremstillet via klassisk journalistisk tekst.

4.2. Kodning af empiri

I dette kapitel nuancerer vi typologien ved at se nærmere på forskelle og ligheder mellem typerne. Det giver et bedre billede af, hvilke karakteristika typerne har.

Som beskrevet i metodekapitlet koder vi efter en række variable, der spænder fra visualisering, interaktivitet og brugerinddragelse over gennemsigthed, datagrundlag og emne til brug af cases.

4.2.1. Projekternes visuelle udtryk, brugerinddragelse og gennemsigthed

Som det fremgår af bilag 2, er det karakteristisk for alle fire datajournalistiske typer, at der i høj grad bliver brugt visuelle virkemidler som kort, tabeller og infografikker. Der er dog lidt færre visuelle virkemidler i projekterne i de kritiske afslørende type1-historier, end tilfældet er med de øvrige tre typer.

Ser man nærmere på, hvordan de visuelle virkemidler optræder, fremgår det, at kortene ofte fungerer som en interaktiv hovedgrafik, hvor man kan udforske datasættet ved at klikke og finde nye oplysninger, som ikke umiddelbart er tilgængelige. Det bringer de generelle historier og tendenser ned på et lokalt plan, og læseren kan dermed relatere historien til sin egen hverdag. Tabellerne er ofte et supplement til kortet og fungerer som en måde at opstille data på en overskuelig måde. Infografikkerne står derimod ofte alene uden andre visuelle virkemidler. De er ofte interaktive og bliver brugt til at fortælle en historie i sig selv, som en tekst alene ville have vanskeligt ved at formidle. For eksempel

har DR lavet en såkaldt 'arveberegner', hvor man ved at skrive, hvor meget et par har i fælles formue, kan få beregneren til at vise, hvad de forskellige familiemedlemmer får i kroner og øre, hvis den ene part mister livet (DR, 2013).

I meget få af projekterne er der en multimedie-dimension. Video, lyd og billedgallerier er visuelle virkemidler, der ikke bliver brugt særlig meget i de projekter, vi har indsamlet. Det kan dels skyldes, at det er elementer, som tager ekstra tid at lave, men at journalisterne, der skriver datahistorierne, ikke finder det relevant at lave de ekstra features, som ikke direkte kategoriserer tallene, hvilket for eksempel ofte er funktionen for både kort, tabeller og infografikker.

Som det kan ses i kodeskemaet under variablene 'Visualiseringen kan ikke stå alene' og 'Teksten kan ikke stå alene' (bilag 3), er det ved både type1 (de kritiske afslørende historier) og type2 (de fortolkende historier) den journalistiske tekst, som bærer historien. Her kan det visuelle kun i få tilfælde stå alene uden teksten, og grafikkerne bliver dermed et supplement, der understøtter historien, men som ikke er historien. Det kan hænge sammen med, at det er historier, der i højere grad er afhængige af tekstelementer for at kunne forklare sammenhænge over for læseren. Enten fordi de afslører problematiske forhold svarende til de kritiske afslørende type1-historier og dermed i højere grad må tage læseren i hånden for at forklare, hvem der er skurken og hvorfor. Eller det er historier, hvor data vurderes og analyseres svarende til de fortolkende type2-historier, og der dermed ofte vil være en ekspert eller lignende med i artiklen, som konkluderer og evaluerer.

Hos de præsenterende type4-historier er visualiseringen derimod dominerende i formidlingen af historien. Der er kun lidt tekst og meget grafik. Især er der i højere grad, end ved de andre typer, brug af infografiker. For eksempel har TV2 lavet en infografik, hvor man kan sammenligne statsministrenes nytårstaler gennem tiden og se, hvilke ord der er brugt mest. Her kan man sammenligne Helle Thorning-Schmidts (S) nytårstale i 2013 med Lars Løkke Rasmussens (V) nytårstale i 2011 og se, hvor mange gange ord som fællesskab, penge og mennesker er brugt (TV2, b, 2014). Selvom der er en lille smule tekst, der forklarer, hvordan man kan bruge infografikken, og selvom der gives et eksempel på, hvad den viser, kan teksten på ingen måde stå alene.

Ved at se på variabelen 'brugeren har mulighed for at gå på opdagelse i data' bliver det tydeligt, at de beskrivende type3- og de præsenterende type4-historier er mest interaktive (jf. bilag 4). Her kan man mere end ved de to øvrige typer få supplerende information og finde nye historier i data ved at klikke på interaktive links. Vi ser nærmere på dette i afsnit 4.3, da der er stor forskel på graden af interaktivitet. Nogle steder kan man klikke et enkelt sted og få en enkelt ekstra oplysning. Andre steder er den interaktive del en hel rejse, hvor man kan udforske datasættet på mange forskellige måder.

Variablen 'journalisten bestemmer vinklen' handler om, hvorvidt journalisten bestemmer historien i data. Det sker hyppigst i de kritisk afslørende type1-historier og i de fortolkende type2-historier. Her bliver der taget klar stilling til stoffet: Hvad skal læseren have at vide, og hvordan skal det fortolkes? Ved de beskrivende- og præsenterende type3- og 4-historier er det i højere grad lagt ud til læseren at fortolke historien, hvilket er forventeligt, idet det blandt andet er herud fra, at vi har inddelt typerne (fra kritisk afslørende til præsenterende). Alligevel er det interessant, at det er samme tendens, som viser sig, når man systematisk deler projekterne ind i en ja/nej-kodning.

For alle projekterne gælder, at brugeren i meget lav grad bliver inddraget ved selv at kunne bidrage til artiklen – hverken ved at fortælle om personlige erfaringer, eller ved at uploade data (jf. bilag 3). Det er interessant, da det i den datajournalistiske teori beskrives som noget positivt at dele data og at samarbejde (Lewis & Usher, 2013). Årsagen til den lave brugerinddragelse kan være, at det er en proces, der tager lang tid, samt at det i reglen ikke er en del af den journalistiske praksis at dele sine historier og være åben omkring kildebrug (Parasie & Dagiral, 2012). For at se på i hvor høj grad, man kan gå journalisternes dataindsamling efter i sømmene, har vi inddelt projekterne efter de tre variable, der beskriver gennemsigtigheden: 1. Det er gennemsigtigt, hvor data kommer fra. 2. Metoden er gennemsigtig. 3. Rådata er synligt (jf. bilag 3). Generelt for alle typerne er, at der er relativt høj gennemsigtighed – særligt når det handler om at fortælle, hvor data kommer fra. Der er dog væsentligt færre projekter, der beskriver, hvordan de er kommet frem til data og meget få, der lægger rådata frem, således at læseren selv kan tjekke, om journalistens konklusioner er korrekte.

4.2.2. Datamateriale og indhold

For at få et indblik i hvilke tematikker datajournalistikken i vores udsnit af historier beskæftiger sig med, har vi kodet projekterne for emne (jf. bilag 3). Generelt for samtlige projekter er, at de beskriver forhold, som foregår i Danmark. Fokus er i lav grad på udlands-historier og i endnu mindre grad dækkes EU-stoffet. Det kan hænge sammen med, at det er nemmere at få datamateriale fra danske myndigheder og organisationer, men det kan også skyldes redaktionelle vurderinger af, at indland er mere nært og dermed mere interessant for læseren. Emnerne fordeler sig bredt, men det er især politik, erhverv og arbejdsmarkedsstof, som bliver dækket i de datajournalistiske projekter, vi har undersøgt. Det kan igen handle om, at det er her, der findes datamateriale, som egner sig til datajournalistik - f.eks. i form af virksomheders regnskaber, registreringer af bøder, ydelsesregistre etc.

Vi har også kodet datamaterialet for at se, hvor data kommer fra (jf. bilag 3). Det har i nogle projekter været relativt svært at gennemskue, hvem der indsamlet og bearbejdet datamaterialet. For at vide det, skulle vi have kontaktet journalisterne bag og spurgt ind til de konkrete projekter, hvilket vi ikke gjorde. I stedet har vi kodet ud fra det materiale, der forelå med artiklen, og som læseren dermed også har

haft adgang til. Generelt kommer datamaterialet mange steder fra. Cirka halvdelen af projekterne har indhentet data fra eksisterende databaser som for eksempel Jobindsats og Danmarks Statistik. Halvdelen har hentet data fra rapporter, lovtekst, artikler, skøn, papirer eller lignende, som andre har udarbejdet. Lidt under halvdelen har også lavet deres egne undersøgelser for at få fat på data, for eksempel er der brugt surveys og rundringninger. Ligesom omkring halvdelen af journalisterne har lavet deres egne beregninger af data. Især er de kritisk afslørende type1-historier og de præsenterende type4-historier lavet ud fra egne beregninger. Et helt entydigt billede af, hvilke typer der benytter sig af bestemte dataindsamlingsmetoder, synes dog ikke at tegne sig.

For at finde ud af om historierne er 'hårde tal-historier', eller om der også er nogle blødere elementer med, har vi set på, hvorvidt projekterne bruger cases til at understøtte de tal, historierne bygge på (jf. bilag 3). Det gør størstedelen af de datajournalistiske projekter ikke. Der er meget få erfaringskilder i artiklerne, der har oplevet det, som tallene beskriver. De projekter, hvor der er brugt erfaringskilder, fordeler sig dog især på de kritisk afslørende og fortolkende type1- og type2-historier, hvilket f.eks. gælder for mange af Fagbladet 3F's artikler. Der fortælles ikke kun om, hvor der er registreret "ulovlige øst-firmaer", der fortælles også om konsekvenserne og de mennesker, der har oplevet på egen krop at blive snydt af bagmænd. For eksempel fortæller den polske håndværker Krzysztof Zarjac, at han ikke har råd til at sende en vinterjakke hjem til sin 7-årige datter, fordi han blev snydt af sin arbejdsgiver (Fagbladet 3F b, 2013). I meget lav grad bliver der brugt cases ved beskrivende type3-historier og præsenterende type4-historier.

4.3. Analyse af kompleksitet, interaktivitet og gennemsigtighed

Ud over kodningen af vores empiri ser vi nærmere på tre parametre. Dem er vi i gennemlæsningen af empirien blevet opmærksomme på, fordi de varierer meget fra produktion til produktion, og fordi de er centrale for, hvordan man vælger at behandle data journalistisk. Vi ser på kompleksiteten af den data, der ligger til grund for de enkelte datajournalistiske projekter, interaktiviteten i de grafiske fremstillinger og gennemsigtigheden af kilder og metoder. Til forskel fra den første kodning er denne analyse designet til at fange flere nuancer i empirien ved at inddele typologien på en række kontinua, hvor de tre parametre udgør værdierne.

4.3.1. Kompleksitet

En af de værdier, vi inddeler efter, er kompleksiteten af den data, der ligger til grund for journalistikken. Vi vælger den værdi, fordi vores gennemlæsning af empirien har vist, at der er stor forskel på, hvor komplekst data er. Graden af kompleksitet afgør vi ved at se på, hvor stort datamaterialet er, hvor svært det har været at få fat på, og hvordan det er blevet behandlet. Vurderingen af kompleksiteten af

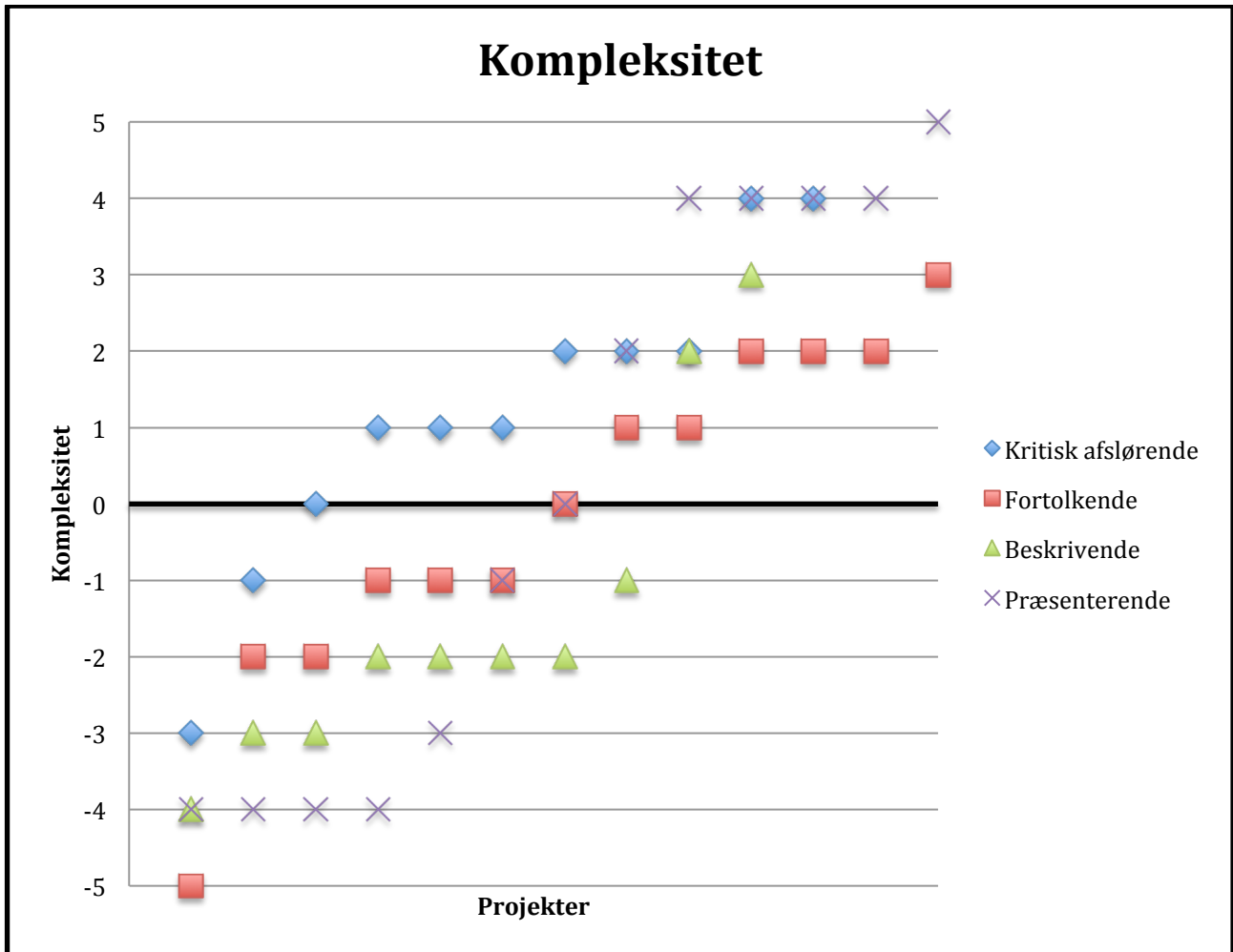
de enkelte projekter er i sagens natur subjektiv og vanskeliggøres af, at det ofte er uigennemsigtigt, hvor data kommer fra, hvordan det er fremskaffet, og hvordan det er behandlet.

Den mindste værdi (-5) for kompleksitet bliver fastsat efter 1 På tyvetogt i nat: Seks indbrud i samme område¹ (Fyens Stiftstidende, 2014), som vi mener, er det projekt i vores empiri, der har det mindst komplekse data. Data begrænser sig her til en politirapport fra en enkelt nat, hvor der har været seks indbrud i et område. Data bliver behandlet ved, at de geografiske placeringer for indbruddene er plottet ind på et interaktivt kort, hvor man som bruger kan klikke på de enkelte placeringer og få informationer om gerningsstedet, tidsrummet, indbrudsmetode og udbytte. Datamaterialet er altså småt og bliver ikke yderligere behandlet, blot præsenteret.

I den anden ende af skalaen (+5) vælger vi 'Det koster din borgmester' (TV2, 2013). Det skyldes, at data udgøres af de samlede omkostninger for hver enkelt borgmester i samtlige 98 kommuner. Det er altså ikke bare løn, men også repræsentation, taxakørsel, rejseudgifter og så videre. Dertil kommer, at der ved en stor del af kommunerne er indhentet en kommentar fra borgmesteren. Tilmed er data ikke offentligt tilgængeligt, men tilvejebragt via aktindsigter i hver enkelt kommune. Altså er datasættet ret stort, det er svært tilgængeligt, og det er blevet behandlet ved, at alle udgifter er blevet lagt sammen.

Ved at placere de andre projekter imellem de to yderpoler får vi et billede af, at der ikke for alvor er en overvægt af projekter i den ene ende af skalaen. Men ser man på, hvordan de forskellige typer fordeler sig, er der nogle tendenser, der er værd at drage frem (jf. figur 1). De kritisk afslørende historier type1-historier bygger således i overvejende grad på komplekst data, da otte ud af elleve projekter ligger på plussiden. Af de fortolkende type2-historier er 9 ud af 16 placeret på plussiden, og ser altså ud til generelt at være en smule mindre komplekse end de kritisk afslørende historier type1-historier. Af de beskrivende type3-historier er det kun 2 ud af 10, der er placeret på plussiden, og dermed er der en tendens til, at kompleksiteten er lavest i type3. De præsenterende type4-historier skiller sig ud ved, at projekterne er placeret med halvdelen på hver side af nulpunktet, og ved det forhold, at stort set alle projekterne fordeler sig tæt ved yderpolerne. Det lader altså til, at de præsenterende type4-projekter enten er meget simple eller meget komplekse.

Typerne fordelt på kompleksitet

Figur 1: Figuren viser, at de kritisk afslørende type1-historier oftere bygger på mere komplekst data, end de øvrige typer. Samtidig viser den, at de beskrivende type3-historier ofte bygger på mindre komplekst data.

Tendensen til, at kompleksiteten falder fra de kritisk afslørende type1-historier til de fortolkende type3-historier kan skyldes, at komplekst data i højere grad indbyder til kritisk afslørende journalistik, end simpelt data gør. Komplekst data vil sandsynligvis oftere afsløre nogle nye, kritisable problemstillinger, end simpelt data vil. Samtidig kan det simple data også være lettere tilgængeligt og derfor allemandseje, som ikke har den samme værdi (Willig, 2011: 189). Man kan forestille sig, at den afslørende journalistik er mere tidskrævende at lave end den beskrivende, blandt andet fordi det ofte kræver flere kilder at lave afslørende journalistik, og hvis der tale om simpelt data, er man måske ikke villig til at afsætte den tid, det kræver at behandle data yderligere. I stedet nøjes man med at beskrive eller fortolke data.

Årsagen til, at præsenterende type4-historier skiller sig ud ved at være placeret tæt ved yderpolerne, skyldes nok mest af alt de medier, der gemmer sig bag tallene. Generelt ligger de klassiske, journalistiske medier i den lave ende, mens analysefirmaet Buhl og Rasmussen står bag fem af de seks projekter, der ligger over nulpunktet. Man kan argumentere for, at Buhl og Rasmussens datajournalistik skiller sig ud ved at være data uden journalistik, forstået på den måde, at det egentlig er et analysefirma, der behandler data grafisk, så journalister kan bruge det til at lave journalistik ud fra. Hvis man filtrerer Buhl og Rasmussen fra, tegner der sig et andet billede, nemlig at de præsenterende type4-historier generelt bygger på meget simpelt data. Det kan skyldes, at meget simpelt data ikke lægger op til en journalistisk behandling, fordi data er så simpelt, at der ikke kan tilføres en merværdi via klassisk journalistik. Derfor er det også fælles for de præsenterende type4-historier, at datajournalistikken i høj grad bliver brugt som en måde at give brugerne en serviceoplysning, som eksempelvis i 'Få overblikket: Sådan stemte Fyn' (Fyens Stiftstidende, 2013), der i alt sin enkelthed er et kort med valgresultatet for de forskellige valgsteder på Fyn.

4.3.2. Interaktivitet

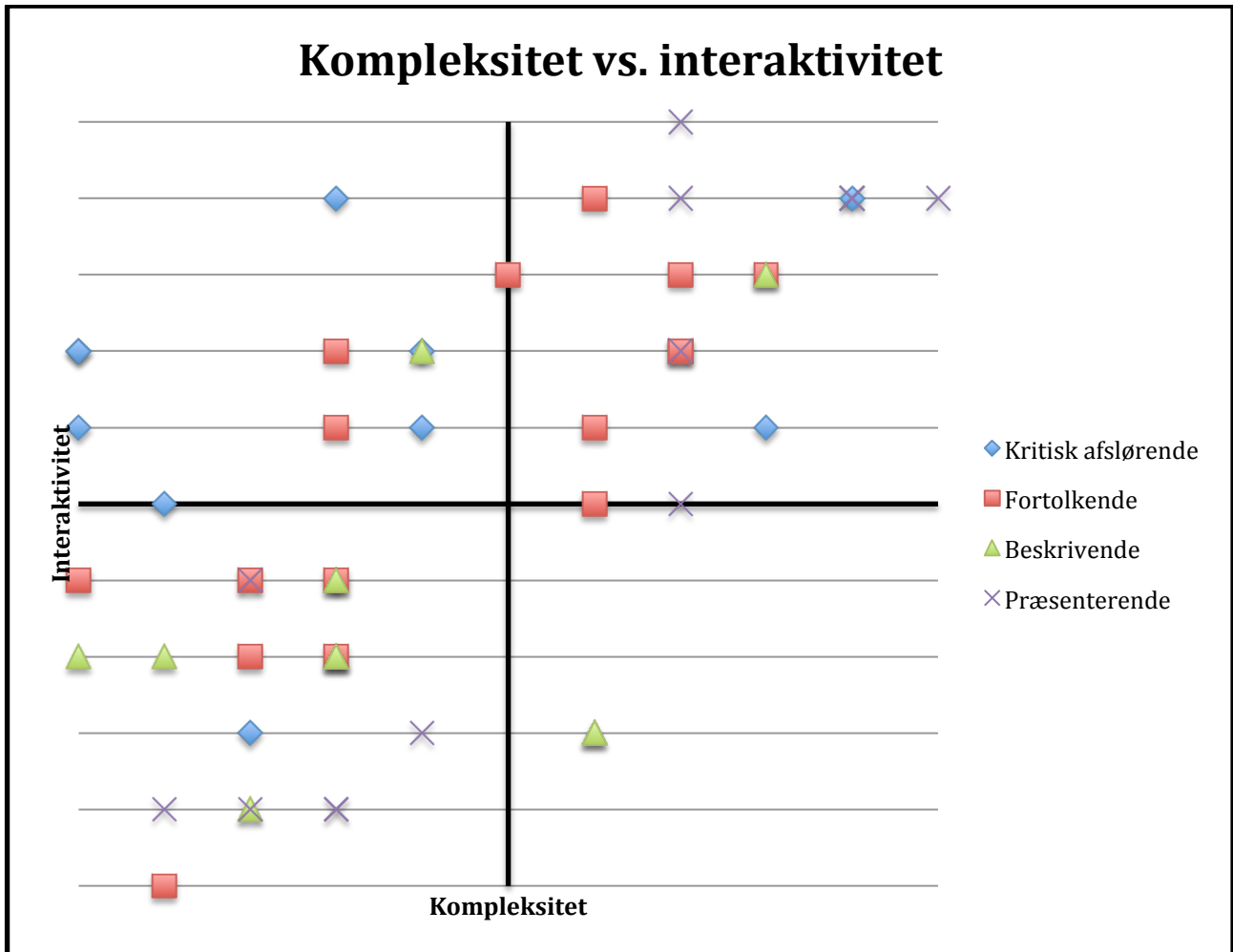
Vi vælger også at se på interaktiviteten af datajournalistikken, altså i hvor høj grad brugerne kan gå på opdagelse i data. Vi afgør graden af interaktivitet ved at se på, hvor mange forskellige klikmuligheder brugerne har, og hvor 'dybt' man kan klikke sig ned i datamaterialet, altså om man kan klikke sig videre efter første klik, eller om alle klikmuligheder ligger i første lag af grafikken. Desuden har det betydning, om brugerne kan bidrage til datasættet, f.eks. via crowd sourcing, hvor brugernes oplysninger inddrages i datamaterialet.

Den mindste værdi (-5) for interaktivitet fastsættes efter 'Kvinderne fik baghjul i kommunalvalget' (JydskeVestkysten). Data er udelukkende præsenteret i et skema i papiravisen, og der er derfor ingen interaktivitet. Der er flere projekter, hvor data er præsenteret uden nogen form for interaktivitet og derfor lige så godt kunne være valgt som udgangspunkt for mindsteværdien. Disse projekter får selvfølgelig samme placering som 'Kvinderne fik baghjul i kommunalvalget'.

Maksimumværdien (+5) er sat efter 'kend din kommune' (Buhl og Rasmussen, a). Dette projekt udgøres af en database, hvor brugerne kan klikke sig igennem alle detaljer i budgetterne i samtlige 98 kommuner. Interaktiviteten er høj, fordi brugerne har mulighed for at vælge hver enkelt kommune, hvor man kan klikke sig ned igennem tre lag i hver kommune. Det alene giver knap 300 valgmuligheder. Derudover kan man vælge fem forskellige indgange i data. Man kan gå på opdagelse via et boblediagram, man kan gå ind via en oversigt over udgifter, en oversigt over indtægter, man kan se top og bund ud fra forskellige parametre, og man kan sammenligne kommunerne.

Der er ikke nogen nævneværdig forskel på, hvordan de forskellige typer fordeler sig. I den første kodning (jf. afsnit 4.2) så vi under variabelen 'Brugeren har mulighed for at gå på opdagelse i data', at væsentligt færre kritisk afslørende type1-projekter er interaktive i forhold til de andre typer, hvis man koder efter enten ja eller nej. Men i denne vægtede kodning udviskes forskellen, fordi de kritisk afslørende type1-projekter, der er interaktive, er *meget* interaktive. Det kan skyldes, at data ofte er mere komplekst i de kritisk afslørende type1-historier, og at komplekst data generelt leder til mere interaktive grafikker, end simpelt data gør. Denne sammenhæng mellem kompleksitet og interaktivitet tester vi yderligere ved at sammenligne værdierne i en matrix med kompleksitet op ad y-aksen og interaktivitet hen ad x-aksen. Som man kan se i figur 2 nedenfor, tegner der sig et generelt billede af, at de fleste projekter fordeler sig enten som meget interaktive og meget komplekse eller som ikke interaktive og ikke-komplekse. Der er altså en tendens til, at de projekter, som bygger på komplekst data, også bliver præsenteret på en måde, så brugerne kan dykke ned i data. Hvorimod de projekter, der bygger på simpelt data, oftere bliver præsenteret på en simpel måde.

Typerne fordelt på kompleksitet i forhold til interaktivitet

Figur 2: Af figuren ses det, at den undersøgte datajournalistik oftest placerer sig i 1. og 3. kvadrant. Generelt er den undersøgte journalistik altså interaktiv og kompleks eller ikke interaktiv og ikke kompleks.

Den mekanisme er blandt andet tydelig i det tidligere beskrevne projekt 'Kend din kommune' (Buhl og Rasmussen, a), hvor kompleksiteten af data betyder, at der er meget at gå på opdagelse i for læseren. Modsat er projektet 'På tyvetog i nat: Seks indbrud i samme område' (Fyens Stiftstidende, 2014) hverken særligt komplekst eller interaktivt. Som beskrevet tidligere består data af simple informationer fra en nats politirapport fra Fyn. Data bliver præsenteret på et kort, hvor læseren ved at klikke på de seks steder, der har været indbrud, kan se informationer fra politirapporten. Der er ikke mulighed for at klikke videre, og der er på den måde kun seks valgmuligheder for læseren, som hurtigt er færdig med at 'gå på opdagelse i data'.

At projekter med komplekst data generelt bliver præsenteret mere interaktivt, kan skyldes, at journalisterne i højere grad er villige til at bruge ekstra kræfter på præsentationen, når der også er brugt mange kræfter på databehandlingen. Hvorimod der måske ikke er samme villighed, hvis data har været lette at få fat i. Man kan tillige forestille sig, at det simpelthen giver mere mening at lade brugerne gå på opdagelse i datasættet, hvis det er komplekst. Forstået på den måde, at der ofte er mere data og flere vinkler i dataene, hvis de er komplekse, end hvis de er simple. I mange tilfælde kan data være så simpelt, at det simpelthen ikke er noget at gå på opdagelse i.

4.3.3. Gennemsigtighed

Vores indledende ja/nej-kodning af empirien viser, at det i de fleste projekter er gennemsigtigt, hvor data kommer fra. Men gennemsigtighed er ikke kun et spørgsmål om, hvorvidt kilden til data er oplyst. For at få nuancerne med og kvalificere vores analyse vælger vi derfor at strække vores empiri ud over værdien gennemsigtighed. Graden af gennemsigtighed afgør vi ved at se på, hvor tydeligt det fremgår, hvor data stammer fra, hvordan data er behandlet og beregnet, om rådata er tilgængeligt for læseren, hvor nemt det er for læseren at finde frem til kilde og metode, og om der er en separat boks eller artikel med metodeforklaring.

Den mindste værdi (-5) for gennemsigtighed fastsættes efter 'Landbrug i Øst' (Politiken, a, 2013), der er en datajournalistisk grafik lavet til serien 'Det store svineeventyr' (Politiken b, 2013). Grafikken viser et kort over Østeuropa, hvor brugeren kan klikke på de enkelte lande og se, hvor mange dansk-ejede landbrugsproduktioner der er i de enkelte lande fordelt på type af produktioner, altså om der er tale om svine-, kvæg- eller kornproduktioner. Politiken er oplyst som kilde, og metoden er beskrevet således: "Listen er sammenstykket af tilgængelige årsregnskaber, oplysninger fra brancheorganisationer og nettet" (Politiken b, 2013). Som læser ved man altså ikke, hvor data kommer fra, og hvordan data er behandlet.

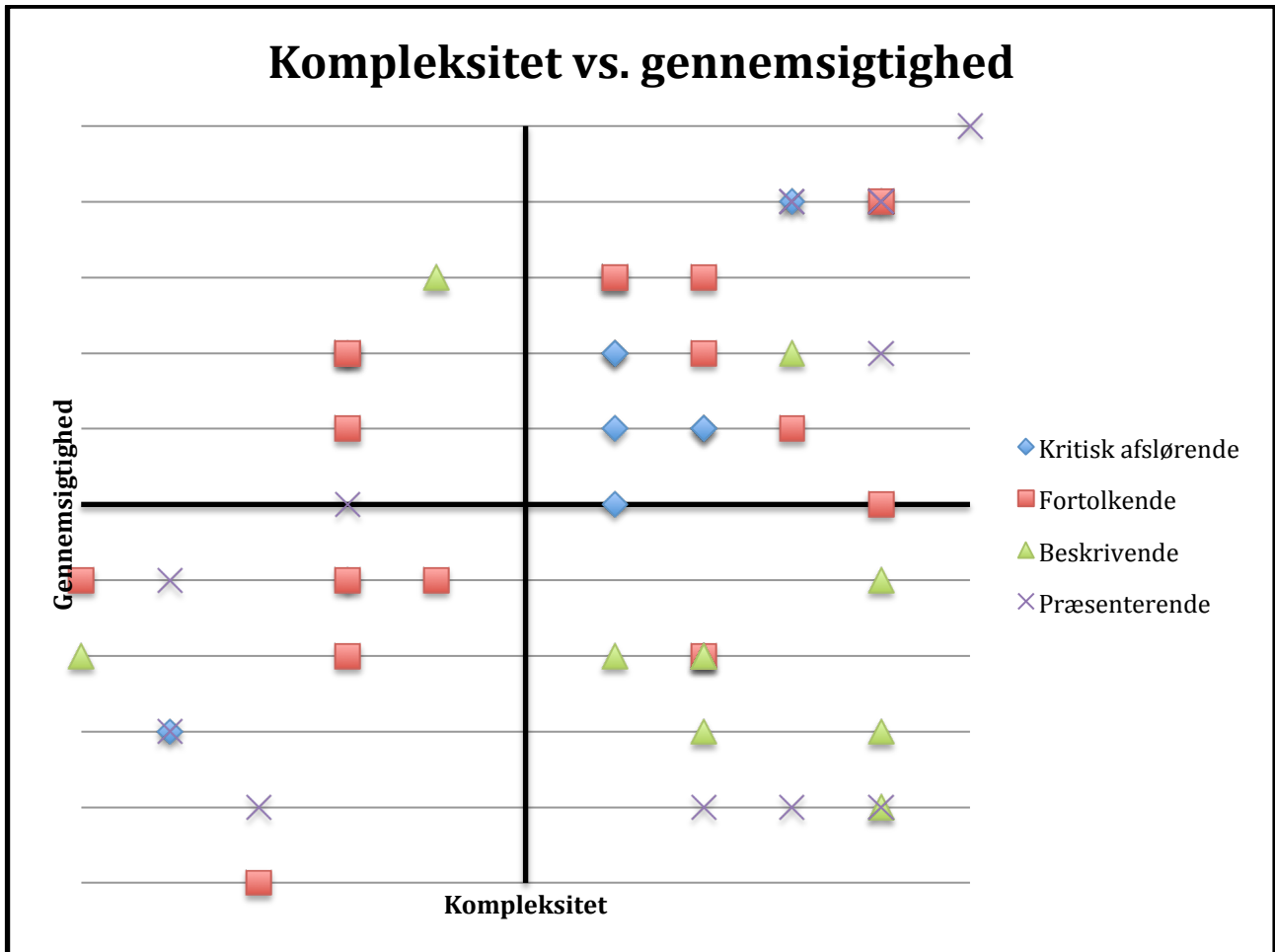
Den største værdi (+5) for gennemsigtighed fastsættes efter 'Det koster din borgmester' (TV2, 2013), som vi har beskrevet tidligere, da projektet også udgør maksimum for kompleksitet. Årsagen til, at projektet udgør maksimumværdien for gennemsigtighed, er, at der er et tydeligt link til en separat artikel, der ret præcist forklarer, hvordan og hvornår data er fremskaffet, at der er søgt aktindsigt i samtlige kommuner, og hvilke udgifter der ligger til grund for det samlede regnestykke for, hvor meget de enkelte borgmestre koster. Under hver udgiftspost er der tilmed en forklaring på, hvordan posten tæller med i regnestykket. Som for eksempel under posten 'Rejser', hvor det oplyses, at "Rejseudgifter gælder kun rejser til udlandet. Er der kun opgivet et samlet beløb for en rejse med flere deltage-re, har vi delt det totale beløb ligeligt mellem rejsedeltagerne for at finde borgmesterens andel". Eller under 'Gaver', hvor der står: "Gavers værdi er ikke medregnet i totalsummen, da det i sagens natur

ville blive et skønsspørgsmål” (TV2, 2013). Ud over den minutiøse gennemgang af metoden er al rådata tilgængelig med mellemregninger for samtlige borgmestre opgjort i et Excel-ark, man som læser kan downloade.

Som med graden af interaktivitet er der ingen særlig forskel mellem typerne, når man ser på graden af gennemsigtighed. Kun de beskrivende type3-projekter stikker en smule ud ved generelt at have en høj grad af gennemsigtighed. Det kan skyldes, at beskrivende type3-projekter også er defineret ved generelt at være lavet på baggrund af simpelt data, og man kan antage, at der ikke skal så meget til at gøre simpelt data gennemsigtigt i forhold til komplekst data. For at analysere denne sammenhæng nærmere kombinerer vi værdierne med kompleksitet op ad y-aksen og gennemsigtighed hen ad x-aksen. I figur 3 nedenfor kan man se, hvordan projekterne fordeler sig.

Ser man først på de projekter, der ligger lavt på y-aksen og bygger på simpelt data, fordeler de sig nogenlunde ligeligt på x-aksen. Blandt de simple projekter kan vi altså ikke se nogen særlig sammenhæng med graden af gennemsigtighed. Men når vi ser på de projekter, der bygger på mere komplekst data og ligger højt på y-aksen, så er der en tendens til, at de samler sig til højre på x-aksen med høj grad af gennemsigtighed. Der lader altså til at være en tendens til, at projekter med høj kompleksitet generelt også er relativt gennemsigtige. I hvert fald er det et fåtal af projekterne med en høj grad af kompleksitet, der samtidig har en lav grad af gennemsigtighed, selvom man må antage, at det er sværere at gøre mere komplekst data gennemsigtigt i forhold til simpelt data. At vi alligevel ser relativt få komplekse projekter have en lav grad af gennemsigtighed, kan skyldes, at man er mere opmærksom på at gøre komplekst data gennemsigtigt, fordi man er mere bevidst om, at det kan være svært for læseren at gennemskue data, og fordi man gerne vil dokumentere validiteten af den komplekse data, man har brugt kræfter på at behandle journalistisk.

Typerne fordelt på kompleksitet i forhold til gennemsigtighed

Figur 3: Figuren viser en lille tendens til, at projekter med høj kompleksitet også er relativt gennemsigtige. I hvert fald er det et fåtal af projekterne med en høj grad af kompleksitet, der samtidig har en lav grad af gennemsigtighed.

Et eksempel herpå er DR's serie om selskabsskat, som består af en lang række artikler og grafikker lavet med afsæt i data om danske virksomheders selskabsskattebetalinger i 2012. Data er hentet fra Skats åbne skattelister, og ved at afsætte en hel artikel til at forklare metoden (Sådan har DR's databaseredaktion kortlagt selskabsskat, DR) dokumenterer DR over for læseren, at det har krævet både tid og kræfter at fremskaffe og behandle data. DR skriver blandt andet:

“Skattelisterne er ikke umiddelbart tilgængelige i samlet form. ... DR Nyheders Databaseredaktion hentede en liste over samtlige CVR-numre hos det centrale virksomhedsregister cvr.dk. Denne liste blev brugt til at lave opslag i Skats database. Det skete automatiseret. ... Det tog i alt et par dage at hente oplysninger om samtlige 243.000 skattepligtige virksomheder ... For at få et retvisende billede af skat-

tefordelingen hentede DR Nyheders Databaseredaktion en oversigt over samtlige kommuners indtægter fra selskabsskat i 2012 fra Danmarks Statistik. Disse tal blev divideret med befolkningstallene for de enkelte kommuner...” (DR, 2013).

Der bliver her gjort en del ud af at vise, hvor kompliceret historierne om selskabsskat har været at lave. Og det er en generel tendens i vores empiri, at medierne gerne vil vise og dokumentere det, når de selv har investeret tid og kræfter i at lave kompliceret datajournalistik. Det kan selvfølgelig skyldes, at mediet er opmærksom på at gøre metoderne gennemsigtige over for læseren. Men man kan også forestille sig, at det handler om, at mediet har behov for at promovere sig selv og sine evner, for uden den forklarende artikel ville de færreste kunne gennemskue, om data er bearbejdet af mediet, eller om det er hentet direkte fra en database, hvor alt det hårde arbejde er gjort på forhånd.

4.4. Typerne og teorien

Da vi lavede vores typologi tog vi under kategoriseringen af de fire typer udgangspunkt i indholdet af de datajournalistiske projekter. Holder vi nu de typer, som vi identificerede i typologien, op mod de teoretiske beskrivelser af CAR, Precision Journalism og datajournalistik, så mener vi, at nogle teoretiske retninger træder tydeligere frem i nogle af typerne end i andre.

Helt generelt ser vi, at den kritisk afslørende type1-historie og den fortolkende type2-historie trækker mere på elementer fra CAR og Precision Journalism, imens den beskrivende type3-historie og præsenterede type4-historie knytter sig tættere til elementer fra datajournalistik.

Dermed ikke sagt, at det er muligt at afgrænse de enkelte projekter til en af de teoretiske retninger, som vi i teorien også beskrev som overlappende, men overordnet så ser vi, at de kritisk afslørende og fortolkende type1- og 2-historier har flere elementer fra CAR, end tilfældet er for de beskrivende og præsenterende type3- og 4-historier.

Det kommer blandt andet til udtryk ved, at de kritisk afslørende og fortolkende type1- og 2-historier bruger data som afsæt til at skrive en historie. Ikke som en central funktion i præsentationen, men mere til at finde vinkler og på den baggrund skrive journalistik, som konfronterer, forklarer eller fortolker en bestemt udvikling. Det stemmer fint overens med Defleuer, når hun skriver, at computeren i CAR bruges til at lave dybdeborende journalistik - fokus er her på dataindsamlingen og ikke på præsentationen (Defleuer, 1997:73).

Ligeledes kan det om de beskrivende og præsenterende type3- og 4-historier siges, at de indeholder flere elementer fra datajournalistikken, end tilfældet er for de kritisk afslørende og fortolkende type1-

og 2-historier, da de oftere placerer præsentationen af data centralt i historien, hvilket stemmer fint overens med Holovaty, som vi tidligere har ladet definere datajournalistikken, da han lægger mere fokus på, hvordan den teknologiske udvikling giver mulighed for at præsentere brugerne for data, end på selve dataindsamlingen (Holovaty, 2006).

Dermed siger vi ikke, at datajournalistik er mindre konfronterende, afslørende eller fortolkende end tilfældet er for CAR, men i forbindelse med vores typer, ser vi, at fokus ligger forskelligt på henholdsvis indsamling og præsentation.

I forlængelse heraf er det interessant, at den forståelse af datajournalistik, som vi tidligere refererede Meyer og Lorenz for (jf. kapitel 2), ikke indbefatter datajournalistik, som vi har set det i flere af de datajournalistiske projekter fra den præsentierende type4, hvor der ofte er tale om visualisering af eksisterende information.

Her forsøger produktionerne ikke at fortælle os "what a certain development might actually mean" (Lorenz 2012), som Meyer og Lorenz mener, at datajournalistik skal. Antager vi, at de to teoretikere ser det som en hård afgrænsning af datajournalistikken, så har medier i forbindelse med vores analyse givet flere eksempler, som de - men ikke teorien - mener, er datajournalistik. Det kan skyldes, at Meyer og Lorenz ikke opfatter det som 'rigtig' datajournalistik, men det kan også være en konsekvens af, at værktøjerne fra datajournalistik bliver lettere tilgængelige, så datajournalistikken breder sig ud af det undersøgende paradigme, som de to teoretikere taler ud af. Vores empiri tyder på, at det kan diskuteres, om deres teoretiske afgrænsning af datajournalistik fra 2012 stadig er fyldestgørende. Vi går ikke nærmere ind i diskussionen her, da det ligger uden for vores diskussionsramme, og formentlig forudsætter et grundigere studie, men flere af analysekapitlets projekter fra den præsentierende type4 kan være et udtryk for, at datajournalistikken (eller i hvert fald værktøjerne herfra) er ved at udvide sig fra det undersøgende felt og ind i den brede journalistik.

4.5. Opsamling på analysen

Med udgangspunkt i de indsamlede produktioner opstiller vi en typologi over et udsnit af den datajournalistik, som bliver lavet i Danmark. Vi udgrænser fire forskellige journalistiske typer i materialet: Den kritiske afslørende historie (type1), som lægger vægt på afsløringen og konfrontationen med magthaverne. Den fortolkende historie (type2), der belyser perspektiver og konsekvenser, men som ikke konfronterer de ansvarlige. Den beskrivende historie (type3), hvor data er selve historien og en tekst, der beskriver, hvad data viser, men som ikke bringer det videre journalistisk, hvorfor det dermed er op til læseren at fortolke og perspektivere data. Og den præsentierende historie (type4), som er kendetegnet ved, at data er sat op i en grafik, der selv udgør historien.

Ved at kode for hvorvidt en række variable er til stede, finder vi, at der i de undersøgte dataproduktioner er en høj grad af interaktivitet i form af kort, tabeller og interaktive grafikker, som læseren kan klikke på. Ved den kritisk afslørende type1 og den fortolkende type2 er det især den journalistiske tekst, der bærer historien, hvor det visuelle er et supplement til historiens vinkel. Hos de præsenterende type4-projekter er det visuelle derimod det centrale i historien. For de undersøgte datajournalistiske produktioner gælder generelt, at brugeren ikke kan bidrage til artiklen. Mange af produktionerne er relativt gennemsigtige, især når det handler om at beskrive, hvor data kommer fra. Det er i mindre grad tilgængeligt, hvilken metode der er brugt, samt i ringe grad muligt at få adgang til rådata.

Vi finder også, at få produktioner bruger erfaringskilder til at underbygge den vinkel, som journalisterne finder i datamaterialet. De produktioner, der i nogen grad bruger cases, er de kritisk afslørende i type1 og de fortolkende i type2.

For det tredje ser vi på tre parametre, som vi inddelte på en række kontinua. Parametrene er kompleksitet, interaktivitet og gennemsigthed. Vi ser en tendens til, at de afslørende type1-historier var dem, hvor datasættet er mest komplekst. Det er ligeledes tydeligt, at der er en sammenhæng mellem kompleksitet og interaktivitet. Jo mere komplekst data, desto flere muligheder er der generelt for at klikke sig rundt og udforske datasættet. Samtidig ser vi en tendens til, at de mest komplekse historier er de mest gennemsigtige.

Sammenholdt med teorien genfinder vi i de forskellige typer klare karaktertræk fra CAR i kritiske og fortolkende type1 og 2-historier, hvorimod den beskrivende og præsenterende type3 og 4 læner sig kraftigere i retning af den del af datajournalistikken, som har fokus på at visualisere et datamateriale. Det er vigtigt at understrege, at antagelserne er gjort for typerne overordnet og ikke for de enkelte journalistiske produktioner. Samtidig, som vi også beskriver det i kapitel 2, er retningerne overlappende, og der er derfor tale om, at vi genfinder elementer fra de teoretiske retninger og ikke en indplacering af typerne i forhold til teorien.

4.6. Sådan bruger vi analysen i den journalistiske produktion

Vi afdækker i analysen, hvordan danske medier bedriver datajournalistik, og hvilke karakteristika der er for de datajournalistiske projekter, der udgør vores empiri. I dette afsnit gennemgår vi, hvordan vi fremadrettet bruger analysen til selv at bedrive datajournalistik og til at belyse, hvordan man bruger datajournalistik til at belyse nytteindsatsen.

Som vi kort har beskrevet ovenfor, og som vi uddyber videre i kapitel 5, består vores datamateriale af informationer om nytteindsatsen i kommunerne -herunder arbejdsbeskrivelser, antal oprettede stil-

linger og ugentlig arbejdstid. Vi har således et omfattende datasæt, og den problemstilling, vi har valgt at analysere i denne rapport, handler netop om, hvordan vi kan behandle vores data journalistisk. Ud fra vores analyse vælger vi at behandle data med afsæt i den type datajournalistik, vi kategoriserer som type1, altså de kritiske afslørende historier. Det gør vi, fordi vi vurderer, at vores datamateriale passer til denne type af historier, og fordi det samtidig er den type af journalistik, som fungerer bedst inden for rammerne af 3F's Fagblad.

Vi arbejder ud fra den tese, at nyttejob tager ordinære job fra 3F'ere. I det ligger implicit et ønske om at afsløre og kritisere eksisterende forhold på arbejdsmarkedet. Samtidig passer denne type journalistik bedst til vores målgruppe og medie - nemlig Fagbladet 3F, idet man her på baggrund af læserundersøgelser har stillet mål om at lave undersøgende journalistik, der afslører problematiske forhold og konfronterer 'skurken' med den journalistiske research. Nedenfor gennemgår vi en række andre bevæggrunde for de journalistiske valg, vi har truffet, og vi redegør for, hvordan vi lægger os i forhold til de parametre, som vi har undersøgt den datajournalistiske empiri for.

Journalisten skal bestemme vinklen: Som vi viser i analysen, gælder det ofte, at det er journalisten, der bestemmer vinklen i kritisk afslørende type1-historier, idet data bliver tolket og perspektiveret for læseren. I vores produktion sker det ved at lade forskere vurdere, om beskrivelserne af nyttejobbene minder om dem, der gælder for ordinære stillinger. Vi kunne i stil med den præsenterende type4-journalistik nøjes med at vise jobbeskrivelserne i et interaktivt kort. Et sådan kort er i sig selv interessant for læseren at gå på opdagelse i, men de problematiske tendenser ved nytteindsatsen vil for de fleste læsere stå mindre klart, hvis vi ikke forklarer og viser konsekvenserne f.eks. via forskeres vurderinger og case-historier.

De ansvarlige skal konfronteres med data: Ovenstående beskrivelse kunne også ende ud i en fortolkende type2-produktion. Men vi vil i stil med den kritisk afslørende type1-journalistik også konfrontere de ansvarlige med vores data. Det betyder, at vi konfronterer den hovedansvarlige beskæftigelsesminister Mette Frederiksen (S), ordførerne fra de øvrige partier, der står bag kontanthjælpsreformen, samt de enkelte kommuner, vi trækker frem som cases i artikelserien.

Data skal suppleres af cases: Datajournalistik fra danske medier gør i relativt lille omfang brug af cases til at supplere datamaterialet. Det gælder også kritisk afslørende type1-historier, hvor under halvdelen i vores sample har en case. Men kritisk afslørende type1-historier er på trods af det, den type af journalistik, der i højeste grad gør brug af cases, og det vælger vi også at gøre. Det gør vi for at øge identifikationen hos læserne og illustrere de problemstillinger, vores data afslører. Brugen af cases er særlig

vigtig, fordi vi skriver til Fagbladet 3F, hvor man redaktionelt har besluttet, at cases skal optræde så hyppigt som muligt, fordi man på Fagbladet mener, at det øger til læsevenligheden.

Data skal præsenteres interaktivt: Det er ikke særligt for kritisk afslørende type1-historier, at data bliver præsenteret via en interaktiv grafik. Faktisk er der en tendens til, at færre kritisk afslørende type1-projekter gør brug af interaktive grafikker, end tilfældet er for de andre tre typer. Vi vælger alligevel at lave et interaktivt kort, som vi også ser anvendt i størstedelen af projekterne. Det er der flere grunde til. For det første kan vi se, at der er en sammenhæng mellem kompleksitet og interaktivitet, idet meget komplekse datasæt ofte bliver præsenteret i interaktive grafikker. Vi har komplekst data, som en interaktiv grafik kan præsentere for læseren på en overskuelig måde, hvilket klassisk skriftlig journalistisk svært vil kunne. For det andet har et interaktivt kort den fordel, at vi kan præsentere vores data ned til kommunalt niveau, hvilket betyder, at læserne kan finde deres lokale data, og derved bliver den ellers komplekse datamængde mere nærværende og relevant for læseren.

Data skal være gennemsigtigt: Selve kilden til data fremgår ved de fleste datajournalistiske projekter, men som vi også har analyseret os frem til, er det i mange tilfælde ugennemsigtigt, hvor data oprindeligt stammer fra, og hvordan data er behandlet, ligesom det er sjældent, at rådata er tilgængeligt. Vi kan dog se en tendens til, at meget komplekst data ofte er gennemsigtigt, hvilket vi også har fokus på i vores projekt. Mange af de mest gennemsigtige projekter har lavet en metodeforklaring i en separat artikel eller boks, og det gør vi også.

5. Beskrivelse af produktet

Produktionsdelen i vores speciale består af et tema til Fagbladet 3F's magasin og dets hjemmeside. Fokus er på de nyttejob, som er indført med den nye kontanthjælpsreform. I magasinet fylder vi 11 sider med tekst, grafik og billeder. Til nettet har vi produceret et interaktivt kommunekort med oplysninger om nyttejob i de enkelte kommuner og en række artikler.

I det følgende afsnit beskriver vi temaet og den proces, der ligger bag dets tilblivelse. Overordnet er formålet med temaet at afdække, hvordan nyttejob-ordningen påvirker særligt det kortuddannede arbejdsmarked: At nyttejobbene fungerer som billig arbejdskraft for kommunen, og derved fortrænger specialarbejdere, håndværkere, gartnere, rengøringspersonale og lignende fra arbejdsmarkedet.

5.1. Indsamling og kategorisering af data

Vi indsamlede data fra april til juli måned 2014 ved at bede samtlige kommuner om arbejdsbeskrivelser samt anden relevant information, der relaterede sig til nytteindsatsen. Indsamlingen foregik ud fra et standardiseret spørgeskema, således at alle kommuner blev spurgt om det samme. Det var vigtigt for at få ensartet data og for at kunne finde tendenser i materialet. Vi startede med at sende en forespørgsel over e-mail til kommunernes jobcentre, men da den blev besvaret i ringe grad, kontaktede vi samtlige 95 jobcentre telefonisk og skrev manuelt svarene ind i et excel-ark. Derudover kategoriserede vi kommunernes arbejdsbeskrivelser i en mappe for at få et overblik (se bilag 8 for interviewmanual).

Selve indsamlingen af data var i sig selv relativt kompleks, idet nyttejob er en ny ordning, som der ikke er fuld klarhed over endnu. Blandt andet gav flere af de kommunale medarbejdere, vi har været i dialog med, udtryk for stor forvirring og manglende klarhed over, hvordan de skulle gribe ordningen an. Hvor mange stillinger skulle de oprette? Hvordan skulle de udformes? Hvem var målgruppen, og måtte man differentiere i antallet af timer, de enkelte nyttejobbere skulle arbejde for ikke at blive trukket i kontanthjælpen? Desuden var flere i tvivl om, hvorvidt det var et krav at udarbejde skriftlige arbejdsbeskrivelser, eller om mundtlige overleveringer og ad hoc-udstukne tilsagn var tilstrækkelige for at leve op til forskrifterne i lovgivningen.

Flere kommuner var ligeledes uklare på, hvilke medarbejdere der sad med ansvaret for ordningen. Ofte var flere ansatte involverede, ligesom ansvaret skiftede hænder – både de enkelte ansatte imellem og blandt de forskellige afdelinger. Det resulterede i adskillige og ørkenløse omstillinger og henvisninger til først den ene og siden den anden ansatte. Det betød, at det blev nødvendigt løbende at opdatere datamaterialet, som flere steder undergik store forandringer. Mens nogle kommuner oprettede

flere stillinger, afviklede andre kommuner deres, ligesom stadig flere fik arbejdsbeskrivelserne udformet og ændret, så de efterhånden stemte overens med det fra Folketinget tiltænkte.

Når vi modtog arbejdsbeskrivelserne, læste vi dem grundigt igennem for at finde de arbejdsopgaver, som også bliver lavet af ordinært ansatte. Det blev i denne proces tydeligt, at mange opgaver var de samme, og at det var et interessant datagrundlag at gå videre med. Ligeledes kategoriserede vi arbejdsopgaverne for at finde ud af, hvad der fyldte mest, f.eks. grønt arbejde, rengøring, pædagogisk arbejde osv. Det gjorde vi for at skabe et overblik over data og finde ud af, hvilke brancher der var hårdest ramt.

Efter vi havde dannet os et overblik, fik vi en række centrale aktører – arbejdsmarkedsforskere, arbejdsgiverforeninger og fagforeninger - til at vurdere materialet. Det gjorde vi, både fordi vi gerne ville bruge deres udsagn til artikelserien, men også for at verificere at nyttejobbere laver arbejde, som andre får løn for. Alle kilderne bekræftede vores tese ved at problematisere mængden af ordinære arbejdsopgaver, der var i datamaterialet fra kommunerne.

Det data, vi har fået fra kommunerne, formidler vi i et interaktivt kort, hvor man kan klikke på de forskellige kommuner og se, hvad nyttejobberne laver, hvor mange timer de skal arbejde, hvilke områder de arbejder indenfor, og hvor mange stillinger kommunerne vil have oprettet ved udgangen af 2014.

Selve kritikken af indholdet i arbejdsbeskrivelserne, formidler vi i tre nyhedsartikler:

- En artikel, som – via udsagn fra arbejdsmarkedsforskere og formanden for 3F's offentlige gruppe – problematiserer, at mange af nyttejobbernes arbejdsopgaver også laves af ordinært ansatte.
- En artikel, hvor erhvervslivet kritiserer nyttejobbenes indhold og fortæller, at de frygter fyringer.
- En artikel, som – via en kategorisering af arbejdsopgaverne – viser, at det er faglært/ufaglært 3F-arbejde nyttejobberne laver.

Derudover formidler vi i en række faktabokse og nyhedsartikler til nettet vores data og supplerer med en spørgeskemaundersøgelse, som vi har fået Analyse Danmark til at foretage om 3F'ernes holdning til nytteindsatsen.

5.2. Vores datagrundlag

Vi indsamlede arbejdsbeskrivelserne i en periode, hvor jobcentrene rev og flåede i de håndtag, der havde påtrykt mærkatet 'nyttejob'. Det betyder, at de arbejdsbeskrivelser, vi indsamlede, formentlig

også er blevet ændret i nogle af kommunerne efterfølgende. Vores datagrundlag er altså ikke statisk, men vi mener ikke, at det er usikkert af den grund. Det skyldes, at der er tale om en stor mængde af arbejdsbeskrivelser, så selv hvis nogle af dem har ændret sig, så forandrer det ikke vores hovedkonklusioner: At nyttejobberne udfører arbejdsopgaver, som faglærte og ufaglærte normalt står for. Samtidig er det en uomgængelig præmis for at undersøge området, da det er et datamateriale, som forandrer sig med de politiske beslutninger. En præmis, som vi også gør opmærksom på i temaet, hvor vi skriver, at datagrundlaget er indsamlet i en afgrænset tidsperiode.

Efter at have gennemlæst arbejdsbeskrivelserne lavede vi følgende behandling:

- Vi kategoriserede arbejdsopgaverne efter arbejdsområde, så det var muligt at opgøre, hvilke stillingstyper nyttejobberne udførte opgaver indenfor (jf. bilag 3).
- Vi noterede de jobfunktioner, som vi mente var tættest på det almindelige arbejdsmarked, så vi kunne præsentere dem i vores produktion (jf. bilag 3).

Begge dele er brugt både i det interaktive kort på nettet, og nogle af resultaterne er også præsenteret i selve magasinet Fagbladet.

5.3. Jagten på personhistorier og konkrete fortællinger om nyttejob

Udover at indsamle data kontaktede vi i perioden april-juli 2014 ligeledes 3F's lokalafdelinger samt en række arbejdsgiverforeninger for at finde cases og eksempler, som kunne bruges til at formidle, hvilke konsekvenser oprettelsen af nyttejobbene har for almindelige 3F'ere. Vi fandt flere interessante cases, men udvalgte fire:

- Vej og Park i Sønderborg, hvor der er blevet fyret ansatte og nu er kommet nyttejobbere i stedet.
- En anlægsgartner, som fortæller, at det er hans arbejdsopgaver, nyttejobberne laver.
- Vej og Park i Fredericia, hvor nyttejobbere og fastansatte laver det samme.
- At bjørneklo i Næstved bliver fjernet af nyttejobbere, selvom kommunerne har pligt til at fjerne det.

Jagten på cases har været udfordret af, at nytteindsatsen er en ny ordning, som ikke er foldet ud i kommunerne endnu. Derfor er det begrænset, hvor mange mennesker der har oplevet konsekvenserne af nyttejobbene. Derudover er det langt fra altid, at arbejdsløse og ordinært ansatte har lyst til at stille op til interview og få deres billede ud i offentligheden. Vi opererede derfor med flere forskellige case-typer, der kunne løfte vores tema i Fagbladet. Den optimale case ville være en fyret 3F'er, der var

blevet ansat i sin gamle stilling som nyttejobber. Den case, vi som minimum skulle finde, var et eksempel på, at nyttejobbere laver det samme som fastansatte 3F'ere. Det lykkedes os ikke at finde den optimale case, men vi kom tæt på med casen i Sønderborg, hvor specialarbejdere er blevet fyret og nu kan se, at de arbejdsopgaver, de havde som ansatte i Vej og Park, bliver udført af nyttejobbere. Sammen med de andre cases er vi derfor kommet i mål med at finde stærke personhistorier.

5.4. Konfrontationen med de ansvarlige

Fra juni til august måned har vi konfronteret landspolitikere og politisk ansvarlige i kommunerne med den data, vi har indsamlet. Vi har interviewet beskæftigelsesministeren, Mette Frederiksen (S), forligspartiernes arbejdsmarkedsordførere og Kommunernes Landsforening (KL) for at få svar på, hvad de vil gøre for at løse de problemer, som vi afdækker. De kommuner, vi har konkrete cases fra, altså Sønderborg, Fredericia og Næstved, kommer også til orde.

6. Diskussion

I det følgende diskuterer vi, hvor vores produkt placerer sig i forhold til Precision Journalism, CAR og datajournalistik, og hvordan det ligner og adskiller sig fra de karakteristika, vi har identificeret i vores analyse af datajournalistik i Danmark. Efterfølgende vurderer vi, om vores produkt rent kvalitetsmæssigt lever op til de standarder, som gælder for den type af journalistik, vi stiller den sammen med.

6.1. Indplacering af vores produkt i forhold til teorien

Af kapitel 2 fremgår det, at CAR, datajournalistik og Precision Journalism er tæt forbundne journalistiske retninger, der på mange områder deler samme metode og virkelighedsforståelse. Af samme grund er det ikke overraskende, at vores produkt låner fra flere af retningerne - det modsatte ville i virkeligheden være mere opsigtsvækkende.

Det nære slægtskab CAR, datajournalistik og Precision Journalism imellem kommer f.eks. til udtryk, når Meyer i 2012 forklarer, hvordan datajournalistik skifter journalistikkens fokus fra at være informationssøgende til informationsforklarende, da opgaven ikke længere er at indsamle informationer, men at give mening til eksisterende viden:

“When information was scarce, most of our efforts were devoted to hunting and gathering. Now that information is abundant, processing is more important” (Meyer, 2012).

Meyer tillægger dermed datajournalistikken de samme værdier og formål, som han i 2002 tillagde Precision Journalism (Meyer, 2002:8).

Tager vi udgangspunkt i Bounegrus første udlægning af forskellen på de tre retninger, så forklarer hun, i overensstemmelse med blandt andet Meyer, at Precision Journalism er en måde at gøre tidligere utilgængelig viden tilgængelig for journalister gennem metoder anvendt i videnskaben. CAR er i forlængelse heraf en metode til at indsamle og analysere informationer (Bounegrus, 2012).

Vi mener, at vores produkt ligger inden for de rammer. Vi bruger surveys til at afdække 3F'ernes holdning til nyttejob. Vi indsamler og systematiserer et datamateriale for at kunne uddrage landstendenser, og over en bred kam undersøger og dokumenterer vi karakteren og omfanget af kommunernes nytteindsats. Ikke i kraft af enkeltstående cases eller få absurde eksempler, som dem, der er blevet opdaget og beskrevet i landets dagblade (Jyllands-Posten 2013 og Jyllands-Posten 2014). Men i stedet ved at se på det samlede billede og fremsætte dokumentation - i form af ekspertvurderinger - for, at halvdelen til to tredjedele af de arbejdsopgaver, som kommunerne bruger arbejdsløse i nyttejob til at løse, er almindelige arbejdsopgaver – sædvanligvist løst af ansatte i kommunerne og det private er-

hvervsliv. Et faktum som man alene med enkeltstående menneskeskæbner ikke kan sandsynliggøre, da resultatet er fremkommet ved undersøgelse af de kommunale praksisser og ved rekvirering af ensartede oplysninger relateret til nyttejobbeskrivelser fra samtlige kommuner.

I sin beskrivelse af datajournalistik skriver Bounegru videre, at “data sits within the whole journalistic workflow”, og hun fremhæver muligheden for at udgive data uden at gøre det til en central del af historien - f.eks. ved at fremlægge et datasæt, men uden at det bliver yderligere journalistisk behandlet (Bounegru, 2012). Også Adrian Holovaty er opmærksom på, hvordan data kan finde vej til journalistikken, når han hævder, at den journalistiske opgave består i at præsentere “information with attributes that are consistent across a domain” (Holovaty, 2006), sådan at brugeren kan tilgå information og sammensætte sin egen historie. Hos både Bounegru og Holovaty spiller data altså en mere central rolle, end det er tilfældet for CAR og Precision Journalism.

Definitionerne åbner for en diskussion af, i hvilket omfang vi laver datajournalistik. På den ene side har vi skrevet et produkt til Fagbladet, hvor læseren kun præsenteres for det udpluk af data, som vi har givet adgang til i vores historier. På den anden side har vi udarbejdet et kort, hvor det er muligt at gå på opdagelse i den enkelte kommunes arbejdsbeskrivelser. Det er med Holovatys ord muligt at sammenligne specifikke attributter (arbejdsbeskrivelserne) på tværs af et domæne (kommunerne). I den forbindelse skal det bemærkes, at brugeren af vores kort ikke kan tilgå vores data ubearbejdet. Vi har udvalgt de data, som er tilgængelige. Der er altså tale om en begrænset og redigeret virkelighed, som understøtter vores generelle vinkel: At arbejdsløse laver opgaver, som burde løses til almindelig løn. Hverken Bounegru eller Holovaty argumenterer for fuldkommen gennemsigtighed, mens vi derimod havde det som ambition, da vi lagde os fast på at lave journalistik, som den kommer til udtryk i de kritiske og afslørende type1-historier fra vores analyse. Senere diskuterer vi, hvad det har af konsekvenser for vores produkt, at vi ikke har givet fuld adgang til data, men i forhold til vores indplacering er det med til at afgrænse os fra den mere utopiske del af datajournalistikken, som den blandt andet er beskrevet af Lewis og Usher. De argumenterer i en artikel fra 2013 for en “open-source approach to news”, hvor brugeren tager aktiv del i journalistikken og selv bidrager med at overvåge “the ‘software’ of news”. Håbet er, at brugeren ved at bryde ind i historien kan være med til at udvikle viden og pointer (Lewis & Usher, 2013). I vores produktion spiller modtageren ikke en lignende rolle, og produktionen er tværtom en afsluttet ‘pakke’. For os har det ikke været et mål i sig selv at videreudvikle på historien, og man kan derfor argumentere for, at vel laver vi datajournalistik, men at vi er et stykke fra de mere radikale udlægninger af datajournalistikken.

Et andet argument for, at vi laver datajournalistik, er, at vi også er påvirket af computerteknologiens udvikling, der blandt andet kommer til udtryk ved den "eksplosion of online public engagement and opinion", som ifølge Daniel og Flew har ført CAR i retning af datajournalistik (Daniel and Flew, 2010). Bounegru hævder det samme, når hun i sin anden argumentationsrække skriver om, hvordan det kan være frugtbart at betragte datajournalistikken som et "mærke", der viser, at CAR udvikler sig i en retning, der har mere fokus på data, end det var tilfældet tidligere (Bounegru, 2012).

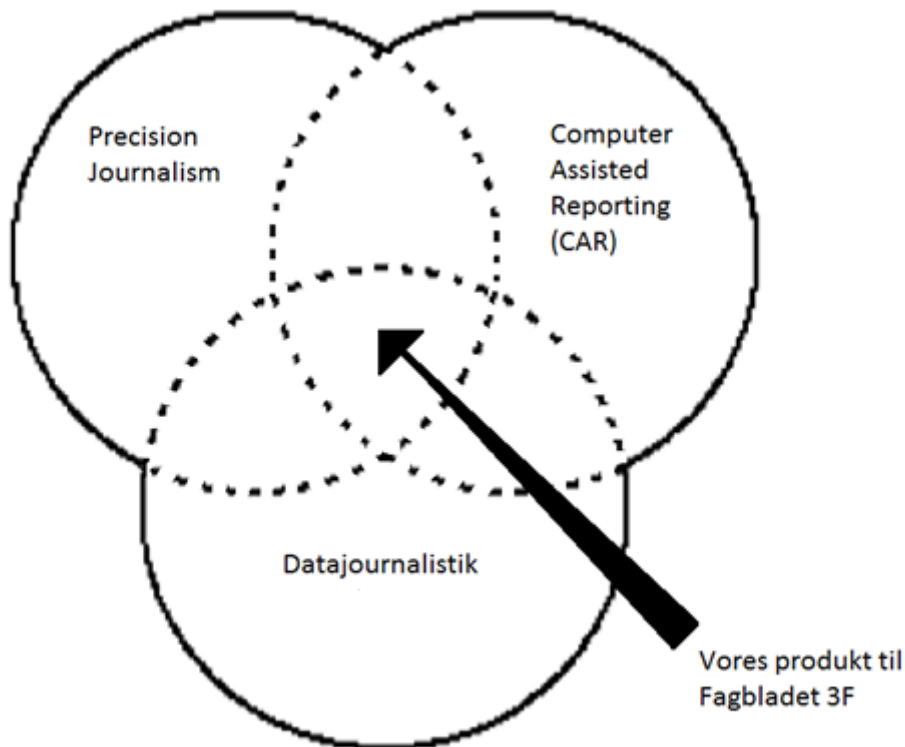
Argumentet for at placere vores produkt i relation til CAR, men med klare træk fra datajournalistik understøttes yderligere af vores værktøj til at indsamle informationer: telefonen. Vi kunne ikke scrape vores indhold, tilgå en api eller på anden måde indsamle vores data i et elektronisk format, som, hvis det var tilfældet, ville have indsnævret vores arbejde til blot at skulle sortere i datamaterialet.

I stedet måtte vi ringe til samtlige jobcentre med hvad dertil hører af hyppige og omstændelige omstillinger og dialoger med såvel socialrådgivere, konsulenter, jobcenterchefer mf.

Ser vi nærmere på vores produkt i forhold til Precision Journalism, så er den form for journalistik ifølge Meyer også overlappende med CAR. Meyer beskriver relationen mellem CAR og Precision Journalism som to cirkler, der interagerer. For Meyer handler Precision Journalism om at bruge videnskabelige greb i journalistikken. "...it is all about adopting scientific method, scientific objectivity, and scientific ideals to the entire process of mass communication" (Meyer, 2002: 13), og et af budskaberne er, at nogle former for Precision Journalism er sammenfaldende med CAR mens andre skiller sig ud (DeFleur, 1997:204ff.).

I vores produktion gjorde vi brug af standardiserede spørgeskemaer, som vi rundsendte til kommunerne, og som gav os ensartede data fra kommunerne. Vi nærmer os derved en videnskabspraksis, som også Precision Journalism taler for, og samlet set kan vores position i det journalistiske felt derfor - lidt forsimplet - lade sig illustrere således:

Produktets placering i forhold til Precision Journalism, CAR og datajournalistik

Figur 4: Figuren viser, hvordan vores produkt er placeret, således at det trækker på elementer fra alle de tre teoretiske retninger - Precision Journalism, CAR og datajournalistik - som vi har beskrevet inden for rammerne af undersøgende journalistik.

Vi laver journalistik med klare karakteristika fra Precision Journalism og CAR, men også med elementer, som gør det muligt at placere vores produkt inden for den datajournalistiske teori. Kort sagt låner vi fra alle tre retninger. I Fagbladet læner vores produkt sig i retning af CAR og Precision Journalism, da vi fortæller en historie på baggrund af systematisk og videnskabelig indsamling af data. De datajournalistiske dele kommer mere til udtryk på nettet, hvor vi blandt andet præsenterer data i et interaktivt kort.

6.2. Kvalitet: kriterier vores journalistik skal leve op til

I analysekapitlet delte vi datajournalistikken op i fire typer. I det følgende vil vi diskutere, hvorvidt det er lykkedes os at leve op til kriterierne i den kritiske og afslørende type1-historie, da det er den form

for journalistik, vi har ønsket at lave. Samtidig vil vi vurdere vores journalistik i forhold til de kvalitetskrav, som teorien stiller.

6.2.1. Journalisten bestemmer vinklen

Blandt de karakteristika, der gælder for type1-journalistikken - den kritiske og afslørende journalistik, som vi kortlagde i analysekapitlet - er blandt andre, at journalisten bestemmer vinklen, da det er med til at præsentere brugeren for nye og ukendte oplysninger og problemstillinger. Et krav som også Parasie og Dagiral opstiller (Parasie & Dagiral, 2012:29).

I vores produkt har vi vinklet vores indhold ret hårdt. Det kommer til udtryk allerede i første artikel med rubrikken 'Ledige er billig arbejdskraft i kommunerne', hvor fokus er, hvordan kommunernes nyttejob tager arbejde fra de fastansatte. Vi kunne også have valgt en mere beskrivende eller præsentierende rubrik (som tilfældet er for journalistikken i den beskrivende type3-historie og præsentierende type4-historie) ved f.eks. at skrive 'Det laver de arbejdsløse i nyttejob', men i overensstemmelse med den kritiske og afslørende journalistik fra type1 og i tråd med holdningen hos Parasie og Dagiral, valgte vi at vinkle materialet: At fortælle en af de historier, vores materiale gav mulighed for.

Den valgte historie er imidlertid kun en af flere mulige. Vi kunne også have vinklet på, hvordan det er lykkedes nogle kommuner at implementere nyttejob-ordningen, uden at det tager arbejde fra almindeligt ansatte, eller vi kunne have set på de arbejdsvilkår, som nyttejobberne er underlagt. Begge dele var muligt ud fra det data, vi havde tilgængeligt. Vi valgte imidlertid at fokusere på konsekvenserne for 3F's medlemmer og besluttede at se på, hvordan de arbejdsløse bliver sat til at udføre opgaver, som faglærte og ufaglærte allerede løfter. I den forbindelse er det vigtigt at bemærke, at vores vinkel ikke kan reduceres til, hvad er 'den bedste historie', men også indeholder overvejselsen 'den bedste historie for målgruppen'.

Havde vi blot beskrevet nyttejobbene, ville de færreste læsere have forstået problemets omfang. Som læser er det svært at få overblik over kommunernes arbejdsbeskrivelser, sammenholde dem med allerede eksisterende arbejdsopgaver, og vurdere i hvilket omfang der er tale om reelt arbejde eller ej. Det er altså vores bearbejdning af data, der skaber historien og ikke data i sig selv.

Kravet for at skrive til en bestemt målgruppe efterlader imidlertid et spørgsmål om videnskabeligheden i vores artikler. Der er jo en lang række af historier i data, som vi ikke skriver. Eller sagt på en anden måde: Vores data indeholder en masse historier, som vi ikke præsenterer vores læsere for. Det interessante ved diskussionen er, at den træder et skridt videre end Parasie og Dagiral idet de 'kun' argumenterer for, at data skal vinkles, men ikke *hvordan* det skal vinkles.

Her er det relevant at inddrage Meyers krav til Precision Journalism og Bradshaws forståelse af datajournalistik.

Som tidligere nævnt kræver Meyer, at journalisten forlader rollen som professionel amatør for at benytte videnskabelige metoder i journalistikken (Meyer, 2002:13). Vi mener, at det er rimeligt at argumentere for, at vores journalistik indeholder flere elementer, som er hentet ud af den videnskabelige metode. Vi har ringet til samtlige kommuner i landet og stillet dem en række enslydende spørgsmål, som gør det muligt at sammenligne vores resultater på tværs af kommunerne. Vi har givet rum til, at kommunerne kunne forklare deres nytteindsats, og vi har bestræbt os på at være åbne over for indvendinger relateret til de resultater, vi fandt. Gode forklaringer fra kommunerne på, hvorfor et bestemt arbejde ikke er konkurrenceforvridende, eller hvorfor risikoen for, at nyttejobbere tager job fra faglærte og ufaglærte, er minimal, har vi flere tilfælde godtaget og ikke tvunget ind i en allerede fastlagt vinkel. Vi har også fået hjælp fra Analyse Danmark til at lave en holdningsundersøgelse blandt 3F's medlemmer, og vi har i det hele taget forholdt os neutrale i forbindelse med vores dataindsamling.

Omvendt er de spørgsmål, vi har stillet kommunerne og den efterfølgende vinkling af materialet, udtryk for almindeligt journalistisk arbejde. Vores spørgsmål er formuleret med det formål, at de skulle bruges til at skrive en historie henvendt til 3F's medlemmer. Som allerede nævnt er vores vinkel valgt, så indholdet taler mest muligt til målgruppen.

På den måde har vi lånt elementer fra videnskaben, men de er kombineret med vores journalistiske 'nyhedsnæse'. Det ligger umiddelbart i forlængelse af Bradshaw, når han skriver, at datajournalistik er kendetegnet ved at kunne kombinere komplekst data og journalistisk tæft (Bradshaw, 2012).

Meyer skriver derimod, at Precision Journalism skal applicere videnskabelige metoder, objektivitetskriterier og idealer "to the entire process of mass communication" (Meyer, 2002: 13). Det har vi ikke gjort. Vi har lånt flere metoder og idealer fra videnskaben, men det er ikke et strengt videnskabeligt produkt, vi har bedrevet. På den måde lever vi ikke fuldt op til de krav, som Meyer stiller til journalistikken. Det kan imidlertid diskuteres, hvor stringent Meyers anvisninger skal tolkes. I forbindelse med hans dækning af optøjerne i Detroit, bør det noteres, at han også lavede en journalistisk dækning af problemstillingerne. De resultater, han fandt i sin undersøgelse, blev også præsenteret journalistisk og vinklet i de artikler, han skrev (Meyer, 1968). Når Meyer skriver, at journalistikken skal træde ind i det videnskabelige paradigme, betyder det derfor ikke – når vi ser på hans praksis – at journalistikken skal opgive at være journalistik. Afhængigt af, hvor ortodokst Meyer læses, er det altså rimeligt at sige, at vi ligger i forlængelse af hans anbefalinger om videnskabelighed. Dog uden at opgive journalistikken.

Meyer har videre det normative mål, at få journalistikken til at virke som et talerør for de undertrykte, da den videnskabelige metode kan frigøre den fra magthavernes propaganda (Meyer, 1968). 3F'erne i Danmark tilhører næppe en lige så undertrykt gruppe, som den de sorte i Detroit hørte til for 50 år siden, men når vi ser på den aktuelle dækning af de ufaglærte og faglærtes arbejdsforhold i danske medier, så mener vi, at vores journalistik er med til at give dem en stærkere stemme i offentligheden, end den de fremstår med i øjeblikket.

6.2.2. Data skal være tilgængeligt

I relation til diskussionen om, hvordan vi vinkler materialet, er også en diskussion af, hvor tilgængelig vores data skal være for brugerne af journalistikken: I hvor høj grad har brugeren ret til at vurdere, om vi har truffet de rigtige beslutninger? I forbindelse med vores produkt ønskede vi gennemsigtighed i overensstemmelse med type1 journalistikken. Det lykkedes. Og det lykkedes ikke.

I vores trykte produkt i Fagbladet er det ikke muligt at tilgå eller eftertjekke vores materiale. Her sætter teknologien en begrænsning, da det ikke er muligt at få mange hundrede sider med arbejdsbeskrivelser komprimeret på en meningsfuld måde. I stedet har vi med boksen 'sådan gjorde vi' givet læseren indsigt i den proces, som har ført til vores artikler. Samtidig har vi givet læseren adgang til forskellige nøgletal – optælling af antallet af kommuner, hvor i landet de løser vej og parkopgaver, rengøringsopgaver og lignende. Den samlede indsigt, som det giver læseren i vores datamateriale, er dog begrænset.

Mulighederne for at præsentere arbejdsbeskrivelserne på det interaktive kort på nettet, som vi har lavet over kommunerne på baggrund af arbejdsbeskrivelserne, er større. Alligevel har vi i vores kort ikke lagt al data frem.

Det skyldes, at vi har indsamlet i hundredvis af arbejdsbeskrivelser, som indeholder en række personoplysninger. Det er navne på ansatte og chefer i de institutioner, som søger nyttejob, og beskrivelser af arbejdsopgaver, som nyttejobberne skal løse. Uanonymiseret ville det være muligt at stille enkelte ansatte til regnskab for de arbejdsopgaver, som jobcentre har bedt dem om at formulere, og det ville i nogle tilfælde være let at finde ud af, hvem der er i nyttejob. Det har vi ikke ønsket at gøre os skyldige i, især fordi, vi ikke havde mulighed for at høre disse mennesker, inden publicering. Vi kunne have valgt at anonymisere materialet, men udover at det ville være en betragtelig arbejdsopgave, så var der også en risiko for, at det - særligt i de mindre kommuner - stadig ville være tydeligt, hvem der var i nyttejob, hvem chefen var osv. Det ville f.eks. være tilfældet i en kommune, hvor der kun er ét plejecenter, én vej- og parkafdeling osv. På den måde kan man sige, at den praktiske virkelighed i form af en

stor arbejdsopgave og et materiale, som er næsten umuligt at anonymisere, har ført til, at vi var nødt til at indlægge en begrænsning i tilgængeligheden af rådata.

Et af de mere radikale argumenter, der er for at gøre al data tilgængeligt, fremføres af Lewis og Usher. De argumenterer for, at data i rå form giver mulighed for at skabe en historie, som udvikler sig over tid. Et ufærdigt produkt, som brugerne i et open-source-lignende miljø kan være med til at forme og udvikle (Lewis & Usher, 2013). Det er en mulighed, som vi ikke har åbnet op for. Omvendt finder vi det rimeligt at argumentere for, at det, Lewis og Usher foreslår, ikke vil gå igennem til vores målgruppe. Vi vurderer, at det er urealistisk, at 3F's medlemmer, hvoraf mange er dårlige læsere og har få tekniske færdigheder, vil have mulighed for at være med til at udvikle historierne. I det hele taget mener vi, at det er rimeligt at argumentere for, at den form for open-source nyheder, som Lewis og Usher foreslår, vil have en meget lille målgruppe. Det er selvfølgelig ikke et argument for at undlade at åbne op (den lille gruppe af brugere kunne jo også være med til at udvikle historier til en bredere målgruppe), men det er med til at forklare, hvorfor det ikke er her, vi har brugt kræfterne.

Et mindre radikalt og mindre teoretisk argument for, at vi skulle have gjort vores data tilgængeligt kan findes i, at vi har vinklet vores produkt ret skarpt. Det er efter vores mening helt rimeligt at argumentere for, at jo hårdere vinklen er i det journalistiske produkt, jo større bliver behovet for, at andre kan tjekke de informationer, som ligger til grund for vinkler og konklusioner. Det er dog ikke et punkt vi har opfyldt, da vi i vores kort 'kun' har gjort udpluk af vores materiale tilgængeligt - og dette udpluk har generelt været med til at understøtte vores vinkel. Den valgte fremgangsmåde bringer os ligeledes i karambolage med Meyer, når han argumenterer for, at journalistikken skal leve op til en videnskabelig metode, hvor netop gennemsigtighed er et vigtigt parameter. På det her punkt afviger vi altså - med de anførte begrundelser - fra den journalistiske retning, som vores produkt har til hensigt at efterleve.

Omvendt har produktet en rimelig grad af gennemsigtighed sammenlignet med mange af de produktioner, vi så på i analysen. Den gennemsigtighed er en styrke. Det interaktive kommunekort, der gør data nogenlunde tilgængeligt, øger troværdigheden af vores historie, da læsere, andre medier og journalister ved, hvordan vi er gået til værks. Det øger også slagkraften af vores produktion, da andre journalister, forskere og øvrige interessenter får mulighed for at arbejde videre med de data, vi har lagt frem. Historien har derfor mulighed for at leve videre, selv efter vi har afsluttet produktionen. Samtidig er arbejdsbeskrivelserne med til at dokumentere, hvor meget arbejde der ligger i at lave produktionen.

6.2.3. De ansvarlige skal konfronteres

Jakob Elkjær skriver, at undersøgende journalistik indbefatter de såkaldt afslørende og ansvarsprøvende journalistiske retninger, og at disse retninger blandt andet kendetegnes ved, at de konfronterer magthaverne (Elkjær, 2010: 10).

Vi finder det rimeligt, at vores produktion, som vi hævder trækker på den kritisk afslørende type1-journalistik, skal leve op til samme krav. I vores artikelserie konfronterer vi derfor beskæftigelsesminister Mette Frederiksen (S), som har det øverste politiske ansvar, med vores resultater. På samme måde får Kommunernes Landsforening (KL) lov at svare på, hvad den vil gøre for at løse problemerne. De kommuner, vi har konkrete cases fra, Sønderborg, Fredericia og Næstved, kommer også til orde. Vi mener generelt, at vores produkt ville have været svagere, hvis ikke vi havde valgt at høre de personer, som vi placerer ansvaret hos. De kunne jo have nogle svar på vores kritik, som læserne fortjener at blive præsenteret for.

Vores kort med kommunale arbejdsbeskrivelser illustrerer imidlertid en diskussion af, hvor det er rimeligt at trække grænsen for 'retten til at forklare sig'. Diskussion aktualiseres af, at vi fra researchen fandt, at kommunerne er meget ivrige efter at forklare, hvorfor arbejdsbeskrivelserne ser ud, som de gør. De fortæller blandt andet, at arbejdsbeskrivelserne på skrift virker mere problematiske, end kommunerne synes, de er. Af samme grund gik en central overvejelse på, hvorvidt vi burde interviewe repræsentanter fra samtlige kommuner som supplement til det udpluk af arbejdsbeskrivelserne, vi har lagt frem i kortet. Det er rimeligt at argumentere for, at vi burde have gjort det, da vi gør data tilgængeligt på kommuneplan og dermed rejser en potentiel kritik af hver enkelt kommune. Alligevel gav vi dem ikke den mulighed, da interviews med 95 kommunalpolitikere og jobcenterchefer ville have været alt for tidskrævende. I stedet respekterede vi, at nogle kommuner ikke ønskede at figurere på kortet, hvilket har ført til, at arbejdsbeskrivelser fra knap 20 kommuner ikke findes på vores kort. Derimod fremgår KL's svar af den ledsagende artikeltekst, og deres fælles interesseorganisation kommer på den måde til at stå på mål for implementeringen i de forskellige kommuner. Et argument for, at vi finder det rimeligt, er, at kortets formål ikke er at kritisere den enkelte kommune. I stedet illustrerer kortet, at der er tale om et landsdækkende problem. Det sagt, så kan vi selvfølgelig stadig kritiseres for, at vi ikke giver kommunerne mulighed for at svare, da det jo også er muligt at tilgå udsnit af data på et kommunalt niveau. Og hvad er så forskellen på Fredericia, som er case i Fagbladet, og Nordfyn, som fremgår af kortet? Grundlæggende er overvejselsen, at Fredericias nytteindsats bliver behandlet mere fremtrædende. Kommunen bliver trukket ud af mængden og ind i søgelyset. Nordfyn derimod bliver 'kun' behandlet som en af mange kommuner i et interaktivt kort. Men det er klart et grænseland, som lægger op til diskussion, da data fra f.eks. Nordfyn også er vinklet i kortet.

6.2.4. Data skal suppleres af cases

Det er som tidligere nævnt et krav til temaer i Fagbladet, at alle systemhistorier suppleres af cases. Baggrunden findes i læserundersøgelser, som viser, at en historie i Fagbladet bliver læst meget lidt, hvis den ikke indeholder en personfortælling.

Introduktionen af cases – og det stærke fokus på personlige oplevelser - er imidlertid også med til at skubbe vores fokus i produktet: Vores datamateriale fortæller historien om, at nyttejob kan fortrænge arbejdspladser, men vores produkt fortæller primært historien om, at Kaj og Kenneth har mistet arbejdet og er blevet erstattet af nyttejobbere - kun sekundært fortæller vi en systemhistorie om konsekvenserne af nyttejob.

Forholdet mellem cases og data illustrerer en diskussion af, hvad der bærer en historie. Vi mener, at man kan argumentere for, at vores historie ikke havde været nær god, hvis ikke den havde haft en case. Dels fordi færre ville læse den, og dels fordi problemstillingen uden 'ofre' for nytteindsatsen, ville få et teoretisk tilsnit, der ikke ville gøre sig særligt godt på skrift. Men havde historien omvendt været ligeså god, hvis den ikke havde haft data? Vores vurdering er, at det havde den ikke, men det kan diskuteres. Det indsamlede data giver os mulighed for at skrive historierne skarpere, da arbejdsmarkedsforskere kan vurdere mængden af almindelige arbejdsopgaver, og interesseorganisationer kan kommentere på, i hvilket omfang det tager arbejde fra deres medlemmer. Men det er – som tidligere nævnt - ikke nok til at fortælle historien til 3F's medlemmer.

6.2.5. Data skal præsenteres interaktivt

Et fjerde karakteristika for type1-journalistikken er brugen af visuelle virkemidler, såsom kort, tabeller og infografikker.

Diskussionen om det fordelagtige ved brugen heraf er interessant, fordi Meyer anfører, at en stor del af journalistens rolle i dag handler om at præsentere de store mængder af data, der efterhånden er blevet tilgængelige, på en måde så de er vedkommende for brugeren (Meyer, 2012). Samme pointe ligger bag Holovatys forståelse af datajournalistik, når han skriver, at journalisterne bør investere deres ressourcer i at strukturere data, så det bliver tilgængeligt for brugerne (Holovaty, 2006).

Den visuelle fremstilling i vores produkt er begrænset til et kort, hvor man på baggrund af de arbejdsbeskrivelser, som vi har indsamlet, kan klikke på hver enkelt kommune, og se, hvad nyttejobberne laver samt hvilken kategori af arbejde, de udfører.

Vi mener, at det leverer en fornuftig struktur på data, da jobcentrene er afgrænset kommunalt, og da de forskellige nyttejobstillinger derfor også følger kommunegrænsen. En ansat i Vej og Park i Syddjurs

Kommune kan derved se, hvilke af de arbejdsopgaver han selv står for, der tilsyneladende også bliver udført af personer i nyttejob. Det samme gælder for pædagogen i Brønderslev og brolæggeren i Brøndby. Kommunekortet giver omvendt ikke brugeren mulighed for at undersøge på tværs af kommuner. Hvad er det for opgaver, nyttejobberne oftest udfører? Hvad er det for en type af arbejde, som er truet på landsplan? Her er brugeren henvist til enten at lave sin egen optælling eller til at finde svar i artiklerne. Det er en klar strukturel begrænsning for de brugere, som ønsker at danne sig et overblik over situationen på landsplan, hvis han eller hun synes, at andre elementer, end dem vi har skrevet om i artiklerne, er vigtige.

Produktionen kunne med fordel have indeholdt en funktion, som gjorde det muligt at sortere på tværs af arbejdsopgaver og arbejdsbeskrivelser i stedet for kun at sammenligne på tværs af kommuneskel. Desværre satte vores tekniske færdigheder og mulighederne for at implementere det på Fagbladets hjemmeside nogle begrænsninger. En begrænsning vi i øvrigt også genfandt i store dele af den øvrige datajournalistik, hvor kort også er det foretrukne visualiseringsværktøj - formentlig fordi det er relativt ukompliceret at programmere.

Den lave grad af visualisering, som vores produkt er lægger for dagen, er altså fint i tråd med den empiri, vi indsamlede i forbindelse med analysen. Og man kan argumentere for, at når vi beskæftiger os med et komplekst emne, hvor lovgivning, gråzoner, politiske hensigter og daglige konsekvenser for 3F'erne ramler sammen, så kræver det kræver flere skrevne elementer til at holde læseren i hånden og forklare sammenhænge, end det er tilfældet med de typer af journalistik, som først og fremmest præsenterer data visuelt.

6.3. Opsamling

Vi placerer vores produkt inden for de dele af CAR, Precision Journalism og datajournalistik, som hører til den undersøgende journalistik. Vi argumenterer for, at det er tilfældet, da vi i overensstemmelse med Meyer gør brug af videnskabelige metoder i vores dataindsamling og udarbejder et datasæt, der gør det muligt at uddrage landstendenser af kommunernes nytteindsats. Samtidig gør vi det muligt at gå på opdagelse i kommunernes arbejdsbeskrivelser, hvilket med Holovatys ord giver brugerne mulighed for at sammenligne specifikke attributter i arbejdsbeskrivelserne på tværs af domænet kommunerne, hvorved vi også placerer os inden for rammerne af datajournalistik.

Meyer understreger i den forbindelse behovet for at applicere videnskabelige metoder "to the entire process of mass communication" (Meyer, 2002: 5), hvad vi har forsøgt gjort i dataindsamlingen, blandt andet ved at standardisere spørgsmålene til kommunerne. Omvendt er den efterfølgende vinkling af materialet og historieudvælgelsen blevet til på baggrund af vores nyhedsforståelse, og fokus har her

været på at skrive den gode nyhedshistorie– i samklang med Bradshaw og delvist Meyers egen praksis i forbindelse med dækningen af raceoptøjerne i Detroit.

I overensstemmelse med teorien var vores ambition at gøre vores data fuldt ud tilgængeligt for brugerne. Den indfrier vi ikke, da vi vurderer, at materialet indeholder for mange personfølsomme oplysninger til at blive lagt offentligt frem. I forlængelse heraf har vi diskuteret, hvad datamaterialet bidrager med. Vi har argumenteret for, at data løfter den journalistiske produktion, da det er muligt at skrive historierne skarpere og lade arbejdsmarkedsforskere og interesseorganisationer vurdere nyttejobbernes arbejdsopgaver. I forhold til at videnskabeliggøre journalistikken ved at skabe mere gennemsigtighed bidrager vores data dog ikke nævneværdigt, da det ikke er muligt at gå vores konklusioner efter i detaljen.

Vi har også argumenteret for, at vores visualisering af materialet, passer udmærket til emnets kompleksitet, om end det havde været muligt at løfte historien med flere visualiseringsværktøjer. Omvendt mener vi ikke, at det havde været muligt at fortælle vores journalistik, hvis fokus havde ligget på visualiseringssiden pga. det morads af lovgivning og politiske hensigter, som nytteindsatsen er sovset ind i.

7. Konklusion

Problemformulering: Hvordan placerer vores produkt til Fagbladet 3F sig i forhold til den datajournalistiske teori og praksis?

For bredt at kunne afdække, hvordan nyttejobbene implementeres, valgte vi at skrive vores produkt inden for rammerne af undersøgende journalistik med greb hentet i datajournalistikken, Precision Journalism og CAR. På grund af den teoretiske og praktiske bredde i forståelsen af datajournalistik, undersøgte vi indholdet i teori og praksis for at sikre et fagligt forsvarligt produkt.

- Hvad er datajournalistik, Precision Journalism og CAR?

I litteraturen fandt vi, at Precision Journalism, CAR og datajournalistik ofte overlappede og kunne betragtes som en fælles historisk udvikling af en datadrevet undersøgende journalistik, men at de også var adskilte af forskellige karakteristika.

Hvor drivkraften i Precision Journalism er at applicere videnskabelige idealer på journalistikken og derved behandle "journalism as if it were a science" (Meyer, 2002: 13), har CAR et stærkere fokus på at analysere et datamateriale ved hjælp af de muligheder, som computerteknologien stiller til rådighed. Samme fokus genfindes i datajournalistikken, men Liliana Bonegru påpeger, at datajournalistikken oftere end de øvrige retninger søger at fremlægge data for brugeren. Det er i overensstemmelse med Holovaty, som mener, at datajournalistikken har til opgave at levere en konsistent datastruktur, så brugeren kan gå på opdagelse og udlede de informationer, han eller hun personligt finder relevante. At de forskellige teoretiske retninger har mange overlap indkapsles af blandt andet Lorenz, når han skriver, at det er et generelt formål at behandle data for at kunne fortælle "what a certain development might actually mean" (Lorenz, 2012).

- Hvordan bruges datajournalistik i Danmark?

Vi typologiserede herefter et udsnit af den danske datajournalistik for at få et overblik over, hvordan datajournalistikken anvendes i den daglige praksis. Vi udgrænsede fire forskellige journalistiske typer i materialet: Den kritisk afslørende, som lægger vægt på afsløring og konfrontation med magthaverne (type1). Den fortolkende, der belyser perspektiver og konsekvenser, men som ikke konfronterer de ansvarlige (type2). Den beskrivende, hvor data er selve historien, men hvor det også i tekst udlægges, hvad data viser (type3). Og den præsenterende, hvor data er selve historien (type4). Sammenholdt med teorien fandt vi, at de kritiske og fortolkende typer umiddelbart har flere fællestræk med CAR og

Precision Journalism, end tilfældet er for de beskrivende og præsenterende typer, hvor fokus er på at visualisere data, hvorved de læner sig mere op af nogle dele af datajournalistikken.

I den kritisk afslørende type1 og den fortolkende type2 er det især den journalistiske tekst, der bærer historien, og det visuelle er først og fremmest et supplement til vinklen. I type4 er det visuelle ofte det centrale i historien. Generelt for datajournalistikken fandt vi, at produktionerne beskriver, hvor data kommer fra, men at de er mindre gennemsigtige, når databehandlingsmetoden skal fremlægges, og rådata gøres tilgængeligt. datajournalistikken bruger i ringe grad cases til at underbygge en vinkel, og når det sker, så finder det oftest sted i den kritiske og den fortolkende journalistik.

Ved en yderligere inddeling af typerne på forskellige kontinua, viste det sig, at de kritiske historier var dem, hvor datasættet var mest komplekst. Ligeledes var der sammenhæng mellem kompleksitet og interaktivitet således, at de mest komplekse historier også gav størst mulighed for at klikke sig rundt og udforske datasættet. Ligeledes fandt vi, at de mest komplekse historier var de historier, hvor der var gjort mest for at gøre dem gennemsigtige.

- Hvor placerer vi vores produkt i forhold til teorien og den danske praksis?

Efter at have defineret datajournalistikken teoretisk og praktisk anbragte vi vores eget produkt i forhold hertil. Vi fandt, at der indgik elementer fra både Precision Journalism, CAR og datajournalistik. Dels i kraft af vores videnskabelige fremgangsmåde, der gennem standardiserede spørgsmål til kommunerne muliggjorde analyse af landstendenser, og dels i kraft af et interaktivt kort, der gjorde det muligt for brugerne at gå opdagelse i kommunernes arbejdsbeskrivelser via et interaktivt kort.

- I hvilket omfang lever vores produkt op til de krav, som teori og praksis stiller til indhold?

Da vi efterfølgende diskuterede, om vores produkt levede op til de krav, som teori og praksis stiller til indholdet, vurderede vi særligt forholdet mellem videnskab og den journalistiske vinkling af materialet. Her fandt vi, at vores journalistiske behandling af datamaterialet er i overensstemmelse med de forskrifter, som både Bradshaw og Meyer anfører. Sidstnævnte udtrykt i den måde, han håndterede dækningen af 60'ernes raceoptøjer i Detroit.

Vi diskuterede også, om vi levede op til vores egne kriterier for, hvad god datajournalistik er. F.eks. havde vi ikke mulighed for at gøre al data tilgængeligt for brugerne på grund af de personfølsomme oplysninger, der lå i data. Fuld gennemsigthed var ellers ét af kriterierne, vi opstillede for vores journalistik. Vi argumenterede for, at data var med til at løfte vores journalistik, men at den manglende gennemsigthed talte imod et videnskabeligt ideal om, at konklusioner skal kunne eftergås.

Afslutningsvist diskuterede vi, om vores visualisering af materialet levede op til kravene for det datajournalistiske produkt, som vi ønskede at levere. Vi fandt, at vores visualisering er med til at lette brugernes tilgang til emnet, om end flere visualiseringsværktøjer kunne løfte indholdet yderligere. Omvendt krævede en række forbehold - skabt af lovgivning og politiske hensigter - at vi også var nødt til at præsentere en stor del af vores pointer skriftligt, da de sort på hvidt var lettere at gøre umisforståelige.

Tegn i alt: 144.852 – normalsider: 58

8. Litteraturliste

Bøger

Bounegru, L. (2012): "Introduction: Data Journalism in Perspective". I J. Gray, L. Bounegru, & L. Chambers (Eds.), Data Journalism Handbook 1.0 Beta.

Bradshaw, P. (2012). "Introduction: What is data journalism?". I L. B. I J. Gray, Data Journalism Handbook 1.0 Beta.

Elkjær, Jakob (2010): Sådan redder de journalistikken – Inspiration til undersøgende journalistik på nettet. Forlaget Ajour. Århus.'

Hewett, Jonathan (2013): "Learning in progress: From computer-assisted reporting to data journalism, via freedom of information, open data and more". I Mair John, Richard Lance Keeble with Paul Bradshaw and Teodora Beleaga (ed.) (2013): Data Journalism: Mapping the future. Abramis Academic Publishing. Bury st. Edmunds. UK.

Lorenz, M. (2012): "Introduction: Why Journalists Should Use Data". I L. B. I J. Gray, Data Journalism Handbook 1.0 Beta.

Mair, John & Keeble, Richard Lance (2014): Data Journalism: Mapping the Future. Abramis Academic Publishing. Bury st. Edmunds. UK.

Meilby, Mogens (1996): Journalistikkens Grundtrin. Fra ide til artikel. Forlaget Ajour. Århus.

Meyer, P. E. (2002): Precision Journalism - a reporter's introduction to social science methods, (4. ed.). Rowman & Littlefield Publishers Inc.

Meyers, P. E. (2012). "Why Is Data Journalism Important?". I L. B. I J. Gray, Data Journalism Handbook 1.0 Beta.

Mulvad, Nils og Flemming Svith (1998): Vagthund i vidensamfundet. Forlaget Ajour.

Neuendorf, Kimberly A. (2002): The Content Analysis Guidebook. Sage Publication, Inc.

Pedersen Reff, A. (1998): En præsentation af sneboldmetoden. I Bogason, P. og Sørensen, E (red) (1998) Samfundsforskning bottom-up, s. 222-238. Roskilde Forlag. Frederiksberg.

Willig, Ida (2011): Bag nyhederne. Værdier, idealer og praksis. Forlaget Samfundslitteratur. Frederiksberg.

Videnskabelige artikler

Cox, M (2010): "The development of computer-assisted reporting". I: A paper presented to the newspaper of North Carolina, Chapel Hill, NC, 17–18 March.

Daniel, A., & Flew, T. (2010): The Guardian Reportage of the UK MP Expenses scandal: a case study of computational journalism. The 2010 Communications Policy & Research Forum. Hentet 20.04.14 fra <http://eprints.qut.edu.au/38701/2/38701.pdf>.

DeFleur, M. H. (1997): Computer-Assisted Investigative Reporting: Development and Methodology. Routledge. Hentet 20.04.14 fra http://www.google.dk/books?hl=da&lr=&id=Rv4uAgAAQBAJ&oi=fnd&pg=PP1&dq=Computer-Assisted+Investigative+Reporting:+Development+and+Methodology&ots=HSIPKFPGBh&sig=vfvKodty27LkYulq6Si0rKM6azs&redir_esc=y#v=onepage&q=Computer-Assisted%20Investigative%20Reporting%3A%20Development%20and%20Methodology&f=false

Holovaty, A. (2006): A fundamental way newspaper sites need to change. Hentet 15.04.14 fra <http://www.holovaty.com/writing/fundamental-change/>

Lewis, S. C. & Usher, N. (2013): Open Source and journalism: Toward new frameworks for imagining news innovation. Media Culture Society, pp. 602-619.

Lewis, S. and Usher, N. (2013): Open source and Journalism: Toward New Frameworks for Imagining News for Imagining News Innovation. Media, Culture & Society, 35 (5), 602-619).

Meyer, P. (1968): A Newspaper's Role Between the Riots. Nieman Reports. Hentet 27.03.14 fra <http://www.nieman.harvard.edu/reports/article/102053/1968-A-Newspapers-Role-Between-the-Riots.aspx>

Parasie, S. og E. Dagiral (2012): Data-driven journalism and the public good. New Media Society. Hentet 17.03.14 fra <http://www.blogg.sh.se/datajournalistik/wp-content/uploads/2013/02/New-Media-Society-2012-Parasie-1461444812463345.pdf>

Royal, C. (2010): The journalist as programmer: A case study of the New York Times interactive news technology department. International Symposium in Online Journalism.

Web

Investigative Reportes & Editors' website. Hentet 06.02.14 fra <http://www.ire.org/nicar/about/>

Mulvad, Niels (2009): Definition af computerstøttet journalistik. Hentet 18.02.14 fra <http://www.kaasogmulvad.dk/2009/12/definition-af-computerstottet-journalistik/>

Retsinformation.dk. Hentet 04.03.14 fra <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=160680>

Kompendier

Harms Larsen, Peter (2008): Introduktion til undersøgende journalistik. Roskilde Universitetscenter. Journalistik.

Shudson, Michael (2001): "The Objectivity Norm in American journalism", Journalism vol. 2 (2). I Det Blå Kompendium, Modul 2, Journalistik, RUC.

Tidsskrifter

Hartley, Jannie Møller (2009): "Nye medier - ny journalistik? En pilotundersøgelse af netnyhedsproduktionen i Danmark", Journalistica, nr. 1, 2009.

Wien, C. (2005): "Journalismen og positivistikken", : N O R D I C O M – Information (27), pp. 37-45.

Journalistiske produktioner og artikler

Berlingske. (21. august 2010). Private skoler for indvandrere dumper. Hentet 4. september 2014 fra [www.b.dk](http://www.b.dk/nationalt/private-skoler-for-indvandrere-dumper): <http://www.b.dk/nationalt/private-skoler-for-indvandrere-dumper>

Berlingske. (7. februar 2014). Her er det mest stabile parti siden valget. Hentet 4. september 2014 fra [www.b.dk](http://www.b.dk/politiko/her-er-det-mest-stabile-parti-siden-valget): <http://www.b.dk/politiko/her-er-det-mest-stabile-parti-siden-valget>

Buhl & Rasmussen, a. (u.d.). Hvem stemmer hvad? Hentet 4. september 2014 fra www.hvemstemmerhvad.dk: www.hvemstemmerhvad.dk

Buhl & Rasmussen, b. (u.d.). Kend din kommune. Hentet 4. september 2014 fra <http://www.buhlasmussen.dk/>: <http://kommune.politiken.dk/>

DR. (13. januar 2013). Arvebregner. Hentet 4. september 2014 fra www.dr.dk: <http://www.dr.dk/Nyheder/Tema/Arv/Grafik/20140113110043.htm>

DR. (28. december 2013). Sådan har DR's databaseredaktion kortlagt selskabsskat. Hentet 4. september 2014 fra www.dr.dk: <http://www.dr.dk/Nyheder/Penge/2013/12/20/185223.htm>

<http://journalisten.dk/s-rykker-datajournalisterne-ud>

Fagbladet 3F, a. (24. april 2013). Nystartede virksomheder vælger hovedstaden. Hentet 4. september 2014 fra www.fagbladet3f.dk:

<http://www.fagbladet3f.dk/temaer/metro/9e08150b1cfc4040a5ab97a270be5ac6-20130424-nystartede-virksomheder-vaelger-hovedstaden>

Fagbladet 3F, b. (3. marts 2013). Snydt af byggeboss: Krzysztof måtte skuffe sine døtre. Hentet 4. september 2014 fra www.fagbladet3f.dk:

<http://www.fagbladet3f.dk/temaer/bagmaendene/78f64930e9fe479b895459658e6554ed-20130303-snydt-af-byggeboss-krzysztof-mtte-skuffe-sine-dtre>

Fyens Stiftstidende. (19. november 2013). Få overblikket: Sådan stemte Fyn. Hentet 4. september 2014 fra www.fyens.dk: <http://www.fyens.dk/indland/Faa-overblikket-Saadan-stemte-Fyn/artikel/2408185>

Fyens Stiftstidende. (16. februar 2014). På tyvetogt i nat: Seks indbrud i samme område. Hentet 4. september 2014 fra www.fyens.dk: <http://www.fyens.dk/nordfyn/Paa-tyvetogt-i-nat-Seks-indbrud-i-samme-omraade/artikel/2457441>

Journalisten. (17. april 2012). Så rykker datajournalisterne ud. Hentet 7. september 2014 fra www.journalisten.dk: <http://journalisten.dk/s-rykker-datajournalisterne-ud>

Journalisten. (5. august 2013). Ny dataredaktør på dr.dk: »Datajournalistikken skal et skridt videre«. Hentet 7. september 2014 fra www.journalisten.dk: <http://journalisten.dk/ny-redaktoer-paa-dr-dk-datajournalistikken-skal-et-skridt-videre>

JydskeVestkysten. (23. november 2013). Kvinderne fik baghjul i kommunalvalget. JydskeVestkysten, s. 10.

Jyllands-Posten. (22. December 2013). Nyttejob: Arbejdsløse skal fjerne hundelorte og tælle biler. Hentet 4. September 2014 fra www.jp.dk: <http://jyllands-posten.dk/indland/ECE6358042/nyttejob-arbejdsloese-skal-fjerne-hundelorte-og-taelle-biler/>

Jyllands-Posten. (24. juli 2014). Nyttejobber blev sat til at rengøre de ansattes biler. Hentet 4. september 2014 fra www.jp.dk: <http://jyllands-posten.dk/indland/ECE6892479/nyttejobber-blev-sat-til-at-rengoere-de-ansattes-biler/>

New York Times. (6. Juni 2014). How the Recession Reshaped the Economy, in 255 Charts . Hentet 4. September 2014 fra www.nytimes.com:
http://www.nytimes.com/interactive/2014/06/05/upshot/how-the-recession-reshaped-the-economy-in-255-charts.html?abt=0002&abg=0&_r=1

Politiken. (13. juni 2013). Landbrug i Øst. Hentede 22. september 2014 fra www.politiken.dk:
<http://politiken.dk/oekonomi/ECE2003601/landbrug-i-oest/>

The Guardian. (18. Juni 2009). How to crowdsource MPs' expenses. Hentet 4. September 2014 fra www.theguardian.com: <http://www.theguardian.com/news/datablog/2009/jun/18/mps-expenses-houseofcommons>

TV2. (15. november 2013). Overblik: Det koster din borgmester. Hentet 16. marts 2014 fra www.tv2.dk: <http://politik.tv2.dk/det-koster-din-borgmester>

TV2, a. (17. januar 2014). Top 1000: Se hvem der betaler mest firmaskat. Hentet 4. september 2014 fra www.tv2.dk: <http://nyhederne.tv2.dk/samfund/2014-01-17-top-1000-se-hvem-der-betaler-mest-firmaskat>

TV2, b. (1. januar 2014). Interaktiv: Sammenlign selv nytårstalerne. Hentede 4. september 2014 fra www.tv2.dk:

<http://tvtid.tv2.dk/2014-01-01-Interaktiv%3A-Sammenlign-selv-nyt%C3%A5rstalerne>

Ugebrevet A4. (24. april 2013). Akutjob hjælper ikke akutledige. Hentet 4. september 2014 fra www.ugebreveta4.dk: http://www.ugebreveta4.dk/akutjob-hjaelper-ikke-akutledige_14104.aspx

Ugebladet A4. (6. marts 2014). Danskerne bliver rigere, men de fattigste er hægtet helt af. Hentet 4. september 2014 fra www.ugebreveta4.dk: http://www.ugebreveta4.dk/danskerne-bliver-rigere-men-de-fattigste-er-haegtet-h_19461.aspx

www.fagbladet3f.dk. (24. april 2013). Nystartede virksomheder vælger hovedstaden. Hentet 4. september 2014 fra www.fagbladet3f.dk:
<http://www.fagbladet3f.dk/temaer/metro/9e08150b1cfc4040a5ab97a270be5ac6-20130424-nystartede-virksomheder-vaelger-hovedstaden>

Bilag 1: Datajournalistiske artikler

Nedenfor er en samlet oversigt over den datajournalistiske empiri, vi analyserer i projektet. Empirien er opdelt efter projekter, som hver udgøres af en eller flere artikler. I alt er der 59 projekter og 179 artikler. De artikler, som vi refererer specifikt til i rapporten, fremgår også af rapportens litteraturliste.

Diplomater (Ekstra Bladet) – 3 artikler

Eb.dk, 11.08.2013a: Ingen straf: Diplomater nuppet i fartkontrol 127 gange

<http://ekstrabladet.dk/ekstra/samfund/article2059896.ece> (hentet d. 28.3.2014)

Eb.dk, 11.08.2013b: Ubetalte P-bøder: Her er de største syndere

<http://ekstrabladet.dk/nyheder/samfund/article2059885.ece> (hentet d. 28.3.2014)

Eb.dk, 11.08.2013c: Her parkerer diplomaterne oftest ulovligt

<http://ekstrabladet.dk/nyheder/samfund/article2060357.ece> (hentet d. 28.3.2014)

X-factor (Ekstra Bladet) – 1 artikel

Eb.dk, 19.02.2013: Det synske barometer: Her er årets X-factorvinder

<http://ekstrabladet.dk/flash/filmogtv/tv/article1922915.ece> (hentet d. 28.3.2014)

Efterårsferie (Ekstra Bladet) – 1 artikel

Eb.dk, 10.10.2013: Er det her Danmarks kedeligste områder?

<http://ekstrabladet.dk/ferie/danmark/article2119311.ece> (hentet d. 28.3.2014)

Kommunalvalg (Ekstra Bladet) – 1 artikel

Eb.dk, 20.11.2013: Her er borgmesterkortet

<http://ekstrabladet.dk/nyheder/politik/dansktopolitik/article215337> (hentet d. 28.3.2014)

Grundværdi (Ekstra Bladet) – 1 artikel

Eb.dk, 25.11.2014: Det er for fedtet, Holger

<http://ekstrabladet.dk/ekstra/forbrug/article2155778.ece> (hentet d. 28.3.2014)

Private skoler (Berlingske) – 1 artikel

B.dk, 21.08.2010: Private skoler for indvandrere dumper

<http://www.b.dk/nationalt/private-skoler-for-indvandrere-dumper> (hentet d. 28.3.2014)

Mest stabile parti (Berlingske) – 1 artikel

B.dk, 07.02.2014: Her er det mest stabile parti siden valget

<http://www.b.dk/politiko/her-er-det-mest-stabile-parti-siden-valget> (hentet d. 28.3.2014)

Syrien (Berlingske) – 2 artikler

B.dk, 14.01.2014a: Menneskesmuglere bliver udvist på stribe

<http://www.b.dk/nationalt/menneskesmuglere-bliver-udvist-paa-stribe> (hentet d. 28.3.2014)

B.dk, 14.01.2014b: Den lange vej til Europa

<http://www.b.dk/globalt/paa-flugt> (hentet d. 28.3.2014)

Affolkning på øerne (Berlingske) – 2 artikler

B.dk, 25.11.2013a: Danske småøer accelerer kursen mod det mennesketomme

<http://www.b.dk/nationalt/danske-smaaøer-accelererer-kursen-mod-det-mennesketomme> (hentet d. 28.3.2014)

B.dk, 25.11.2013b: Se, hvordan danske småøer bliver affolket

<http://www.b.dk/nationalt/se-hvordan-danske-smaaøer-bliver-affolket> (hentet d. 28.3.2014)

Finanskrise (Berlingske) – 2 artikler

B.dk, 17.09.2013a: Virksomhedernes overskud er det samme som i kriseåret 2008

<http://www.business.dk/oekonomi/virksomhedernes-overskud-er-det-samme-som-i-kriseaaret-2008> (hentet d. 28.3.2014)

B.dk, 17.09.2013b: Hvor langt er vi nået siden krisens start?

<http://www.b.dk/nationalt/undersoegelse-med-1.000-virksomheder> (hentet d. 28.3.2014)

Børnecheck til EU-børn (DR) – 2 artikler

Dr.dk, 24.02.2012a: Børnecheck til EU-børn udgør under en procent

<http://www.dr.dk/Nyheder/Politik/2014/02/24/134249.htm> (hentet d. 28.3.2014)

Dr.dk, 24.02.2012b: Børnecheck til EU-børn fordoblet siden 2008

<http://www.dr.dk/Nyheder/Politik/2014/02/24/113546.htm> (hentet d. 28.3.2014)

CO2-beregner (DR) – 6 artikler

Dr.dk, 08.02.2014a: Rejser til disse byer koster mindst på CO2-kontoen

<http://www.dr.dk/Nyheder/Indland/2014/01/31/164547.htm> (hentet d. 28.3.2014)

Dr.dk, 08.02.2014b: Her er de fem destinationer der koster mest på CO2-kontoen

<http://www.dr.dk/Nyheder/Indland/2014/01/31/164024.htm?rss=true> (hentet d. 28.3.2014)

Dr.dk, 08.02.2014c: Flypassagerer vil ikke købe aflad for rejsen

<http://www.dr.dk/Nyheder/Indland/2014/01/31/161618.htm> (hentet d. 28.3.2014)

Dr.dk, 08.02.2014d: Grafik: Så meget skader din vinterferie klimaet

<http://www.dr.dk/Nyheder/Indland/2014/01/31/170158.htm> (hentet d. 28.3.2014)

Dr.dk, 08.02.2014e: Nøl med aftale om fly-CO2 skader klimaet

<http://www.dr.dk/Nyheder/Indland/2014/01/31/163233.htm> (hentet d. 28.3.2014)

Dr.dk, 08.02.2014f: Sådan har databaseredaktionen skabt CO2-beregneren

<http://www.dr.dk/Nyheder/Indland/2014/01/31/165758.htm> (hentet d. 28.3.2014)

Dong (DR) – 2 artikler

Dr.dk, 28.01.2014a: Dong-køber har delt adresse med ministeriets rådgiver

<http://www.dr.dk/Nyheder/Politik/2014/01/28/124525.htm> (hentet d. 28.3.2014)

Dr.dk, 28.01.2014b: Portræt: Goldman-Sachs – banken der har vokset sig større end nationer

<http://www.dr.dk/Nyheder/Penge/2014/01/28/162713.htm> (hentet d. 28.3.2014)

Til døden os skiller (DR) – 1 artikel

Dr.dk, 09.01.2014: Grafik: Se hvordan arven bliver fordelt i din familie

<http://www.dr.dk/Nyheder/Indland/2014/01/09/140932.htm> (hentet d. 28.3.2014)

Selskabsskat (DR) – 14 artikler

Dr.dk, 27.12.2013a: Løjre-borgmester om selskabsskat: Hovedstaden hæmmer os

<http://www.dr.dk/Nyheder/Penge/2013/12/20/184420.htm> (hentet d. 28.3.2014)

Dr.dk, 27.12.2013b: Bund 10: Her er kommunerne der tjener mindst på selskabsskat

<http://www.dr.dk/Nyheder/Penge/2013/12/20/183158.htm> (hentet d. 28.3.2014)

Dr.dk, 27.12.2013c: Erhvervsvenlige kommuner taber på omfordelingen af selskabsskat

<http://www.dr.dk/Nyheder/Penge/2013/12/20/183240.htm> (hentet d. 28.3.2014)

Dr.dk, 27.12.2013d: Hovedstadens kommuner tjener mest på erhvervsskat

<http://www.dr.dk/Nyheder/Penge/2013/12/20/190032.htm> (hentet d. 28.3.2014)

Dr.dk, 27.12.2013e: Rudersdal hæver mest selskabsskat i Danmark

<http://www.dr.dk/Nyheder/Penge/2013/12/20/182119.htm> (hentet d. 28.3.2014)

Dr.dk, 27.12.2013f: Grafik: Så meget får din kommune ud af selskabsskatten

<http://www.dr.dk/Nyheder/Penge/2013/12/23/195455.htm> (hentet d. 28.3.2014)

Dr.dk, 27.12.2013g: Flere multinationale selskaber betaler nu skat

<http://www.dr.dk/Nyheder/Penge/2013/12/20/135254.htm> (hentet d. 28.3.2014)

Dr.dk, 28.12.2013a: Her er de fem firmaer, der betaler en krone i skat

<http://www.dr.dk/Nyheder/Penge/2013/12/28/175754.htm> (hentet d. 28.3.2014)

Dr.dk, 28.12.2013b: Grænsehandelsgigant betalte ikke skat i 2012

<http://www.dr.dk/Nyheder/Penge/2013/12/28/174500.htm> (hentet d. 28.3.2014)

- Dr.dk, 28.12.2013c: Ekspert: Ærgerligt at sidste års skatteoplysninger slettes
<http://www.dr.dk/Nyheder/Penge/2013/12/20/180651.htm> (hentet d. 28.3.2014)
- Dr.dk, 28.12.2013d: Ti selskaber tabte otte mia. i 2012. Se dem her
<http://www.dr.dk/Nyheder/Penge/2013/12/28/173804.htm> (hentet d. 28.3.2014)
- Dr.dk, 28.12.2013e: Sådan har DR's databaseredaktion kortlagt selskabsskat
<http://www.dr.dk/Nyheder/Penge/2013/12/20/185223.htm> (hentet d. 28.3.2014)
- Dr.dk, 28.12.2013f: Grafik: Se hvem der betaler for velfærden
<http://www.dr.dk/Nyheder/Penge/2013/12/27/151440.htm> (hentet d. 28.3.2014)
- Dr.dk, 28.12.2013g: Topscorerne: Her er Danmarks syv største skatteydere
<http://www.dr.dk/Nyheder/Penge/2013/12/20/181442.htm> (hentet d. 28.3.2014)

Storrumskontorer (Ugebrevet 4A) – 2 artikler

- Ugebreveta4.dk, 06.02.2014: Storrum stordumper - vi har intet lært
http://www.ugebreveta4.dk/storrum-stordumper-vi-har-intet-laert_13927.aspx (hentet d. 28.3.2014)
- Ugebreveta4.dk, 12.02.2014: Støj på kontoret giver hovedpine og stress
http://www.ugebreveta4.dk/stoej-paa-kontoret-giver-hovedpine-og-stress_19395.aspx (hentet d. 28.3.2014)

Forældreindtægt (Ugebrevet 4A) – 1 artikel

- Ugebreveta4.dk, 16.01.2013: Skoler er delt op på rige og fattige forældre
http://www.ugebreveta4.dk/skoler-er-delt-op-paa-rige-og-fattige-foraeldre_14169.aspx (hentet d. 28.3.2014)

DK's dårligste arbejdsmiljø (Ugebrevet 4A) – 2 artikler

- Ugebreveta4.dk, 16.09.2013a: Her er Danmarks dårligste arbejdsmiljø
http://www.ugebreveta4.dk/her-er-danmarks-daarligste-arbejdsmiljoe_14022.aspx (hentet d. 28.3.2014)
- Ugebreveta4.dk, 16.09.2013b: DM i arbejdsmiljø
http://www.ugebreveta4.dk/infografik/dm-i-arbejdsmiljoe_62.aspx (hentet d. 28.3.2014)

Danmarks mest normale by (Ugebrevet 4A) – 2 artikler

- Ugebreveta4.dk, 12.11.2013a: Danmarks mest normale by
http://www.ugebreveta4.dk/danmarks-mest-normale-by_13981.aspx (hentet d. 28.3.2014)
- Ugebreveta4.dk, 12.11.2013b: Er I normale i din kommune?
http://www.ugebreveta4.dk/infografik/er-i-normale-i-din-kommune_55.aspx (hentet d. 28.3.2014)

Danskernes indtægt (Ugebrevet 4A) – 5 artikler

Ugebreveta4.dk, 06.03.2014a: Danskerne bliver rigere, men de fattigste er hægtet helt af

http://www.ugebreveta4.dk/danskerne-bliver-rigere-men-de-fattigste-er-haegtet-h_19461.aspx (hentet d. 28.3.2014)

Ugebreveta4.dk, 06.03.2014b: Bag om undersøgelsen

http://www.ugebreveta4.dk/bag-om-undersoegelsen_19462.aspx?nofb=true (hentet d. 28.3.2014)

Ugebreveta4.dk, 06.03.2014c: Øget ulighed kan skade væksten

http://www.ugebreveta4.dk/oeget-ulighed-kan-skade-vaeksten_19463.aspx (hentet d. 28.3.2014)

Ugebreveta4.dk, 07.03.2014a: Regeringen vil tvinge løngab frem i lyset

http://www.ugebreveta4.dk/regeringen-vil-tvinge-loengab-frem-i-lyset_19469.aspx (hentet d. 28.3.2014)

Ugebreveta4.dk, 07.03.2014b: Økonomisk ligestilling trækker ud

http://www.ugebreveta4.dk/oekonomisk-ligestilling-traekker-ud_19466.aspx (hentet d. 28.3.2014)

Skattely (Politiken) – 4 artikler

Politiken.dk, 13.11.2013a: Millionruten til Stillehavet gik via Danmark

<http://politiken.dk/oekonomi/gloekonomi/ECE2130208/millionruten-til-stillehavet-gik-via-danmark/> (hentet d. 28.3.2014)

Politiken.dk, 20.11.2013b: Nordea i farlige forretninger

<http://politiken.dk/oekonomi/virksomheder/ECE2137018/nordea-i-farlige-forretninger/> (hentet d. 28.3.2014)

Politiken, 20.11.2013: Nordea i farlige offshore-forretninger

Politiken, 04.12.2013: Danske sælgere af lædervarer, brændeovne, fødevarer og medicinsk udstyr har ejet selskaber i eksotisk skattely

Det store svineeventyr (Politiken) – 12 artikler

Politiken.dk, 22.06.2013: Landbrug i Øst

<http://politiken.dk/oekonomi/ECE2003601/landbrug-i-oest/> (hentet d. 28.3.2014)

Politiken.dk, 24.06.2013: Ukrainsk bedstemor er de danske svinefarmes fjende nr. 1

<http://politiken.dk/oekonomi/ECE2004843/ukrainsk-bedstemor-er-de-danske-svinefarmes-fjende-nr-1/> (hentet d. 28.3.2014)

Politiken, 23.06.2013: Kampen om jorden

Politiken, 25.06.2013: Koncern fremstiller 8,2 ton kød i timen

Politiken, 27.06.2013: Svinekoncern hjulpet af staten

Politiken, 29.06.2013: Hård kamp om dansk svinefarm i Polen

Politiken, 30.06.2013: Danske svinefarme i kamp om jorden

Politiken, 01.07.2013: Naboer: Svinefarme gør os syge

Politiken, 02.07.2013: Svinefarme slipper for skat
Politiken, 06.07.2013: Forurening truer dansk svinefarm
Politiken, 07.07.2013a: Danske svinefarme rykker nu til Kina
Politiken, 07.07.2013b: Kinas chefslagter på global svindejagt

Truede kyster (Politiken) – 9 artikler

Politiken.dk, 28.09.2012: For tæt på de danske kyster og broer
<http://politiken.dk/indland/940px/ECE1769374/for-taet-paa-de-danske-kyster-og-broer/> (hentet d. 28.3.2014)
Politiken, 23.09.2012: Svaret på oliekatastrofer er udtjente skibe og høflige advarsler
Politiken, 25.09.2012: Farlige skibe nær danske kyster en gang i timen
Politiken, 28.09.2012: Atomaffald fragtes ugentlig gennem danske stræder
Politiken, 30.09.2012a: Fulde søfolk står ofte bag skibssulykker
Politiken, 30.09.2012b: Hvilken kaffe byder du en uventet fuld russisk styrmand?
Politiken, 03.10.2012: Kæmperederier sparer lodsens væk
Politiken, 07.10.2012: Store fragtskibe tier om farlig eller giftig last
Politiken, 14.10.2012: Mærsk-rederier: Vi kan beskytte de danske kyster bedre og billigere

Generationskløften (Politiken) – 19 artikler

Politiken.dk, 29.07.2012: Her koncentrerer de unge
<http://politiken.dk/indland/940px/ECE1687532/her-koncentrerer-de-unge/> (hentet d. 28.3.2014)
Politiken, 30.07.2012a: Unge og ældre danskere holder sig fra hinanden
Politiken, 30.07.2012b: Danmark deles op i aldersghettoer
Politiken, 30.07.2012c: Grå hår i kommunen: Flere ældre i Egedal
Politiken, 31.07.2012a: Turen går kun med jævnaldrene og ligesindede
Politiken, 31.07.2012b: Vi har taget vores tørn med børn
Politiken, 02.08.2012: Forældrene er nødt til at vise vej
Politiken, 03.08.2012a: De ældre røg ud af Udenrigsministeriet
Politiken, 03.08.2012b: Stereotyper: De unge er kreative – de ældre er sociale
Politiken, 03.08.2012c: Flere fyres på grund af deres alder
Politiken, 04.08.2012a: Ældre bliver rigere – unge fattigere
Politiken, 04.08.2012b: De glade tressere har skruet op for luksussen
Politiken, 04.08.2012c: Cepas: Rige ældre gavner alle
Politiken, 06.08.2012a: Voksne får penge af far og mor
Politiken, 06.08.2012b: Jeg vil hellere give mine børn med en varm hånd end med en kold
Politiken, 09.08.2012a: De unge er de bedste betalere

Politiken, 09.08.2012b: Gæld er bare no go

Politiken, 11.08.2012: Her er der plads til både rollatorer og racercykler

Politiken, 12.08.2012: Direkte: ”Jeg nægter at bøje mig i støvet og være evigt taknemmelig for alle generationer før min”

Hvem stemmer hvad? (Buhl og Rasmussen) – 1 artikel

<http://www.hvemstemmerhvad.dk> (hentet d. 28.3.2014)

Kend din kommune (Buhl og Rasmussen) – 1 artikel

<http://kommune.politiken.dk> (hentet d. 28.3.2014)

Udvikling af EU-lovgivning (Buhl og Rasmussen) – 1 artikel

<http://epdb.eu/eulegislation/> (hentet d. 28.3.2014)

It's your parliament (Buhl og Rasmussen) – 1 artikel

<http://www.itsyourparliament.eu> (hentet d. 28.3.2014)

Omtalebarometer (Buhl og Rasmussen) – 1 artikel

<http://www.omtalebarometer.dk> (hentet d. 28.3.2014)

Akutjob (Kaas og Mulvad) – 2 artikler

Ugebreveta4.dk, 24.04.2013: Akutjob hjælper ikke akutledige

http://www.ugebreveta4.dk/akutjob-hjaelper-ikke-akutledige_14104.aspx (hentet d. 28.3.2014)

Ugebreveta4.dk, 24.04.2013: Hvor mange akutjob er slået op i din kommune?

http://www.ugebreveta4.dk/infografik/hvor-mange-akutjob-er-slaet-op-i-din-kommune_66.aspx (hentet d. 28.3.2014)

Parkering (Kaas og Mulvad) – 1 artikel

Kaasogmulvad.dk, 22.01.2014: Her parkerer Københavnerne

<http://www.kaasogmulvad.dk/2014/01/kbh-parkering/> (hentet d. 28.3.2014)

Kvinder og valg (Kaas og Mulvad) – 1 artikel

Kaasogmulvad.dk, 25.11.2013: Kvinderne mistede 45 pladser ved valget

<http://www.kaasogmulvad.dk/2013/11/kvinderne-mistede-45-pladser-ved-valget/> (hentet d. 28.3.2014)

Jyder og valg (Kaas og Mulvad) – 1 artikel

Kaasogmulvad.dk, 20.11.2013: Midt og vestjyder gik flittigt til valg

<http://www.kaasogmulvad.dk/2013/11/midt-og-vestjyder-gik-flittigt-til-valg/> (hentet d. 28.3.2014)

Overvågning af EU-sider – 1 artikel

Kaasogmulvad.dk, 05.02.2013: Nyhedsbrev 5. februar 2013

<http://www.kaasogmulvad.dk/nyhedsbrev-5-februar-2013/>

Nystartede virksomheder (Fagbladet 3F) – 1 artikel

Fagbladet3f.dk, 24.04.2013: Nystartede virksomheder vælger hovedstaden

<http://www.fagbladet3f.dk/nyheder/9e08150b1cfc4040a5ab97a270be5ac6-20130424-nystartede-virksomheder-vaelger-hovedstaden> (hentet d. 28.3.2014)

Bagmændene (Fagbladet 3F) – 30 artikler

Fagbladet3f.dk, 04.03.2013a: Se om din kommune kræver dansk løn

<http://www.fagbladet3f.dk/temaer/bagmaendene/dc454c30dad046eea900c0e80e0d1144-20130304-se-om-din-kommune-kraever-dansk-loen> (hentet d. 28.3.2014)

Fagbladet3f.dk, 04.03.2013b: Undersøgelse afslører: kommuner lukker øjnene for løndumping

<http://www.fagbladet3f.dk/temaer/bagmaendene/a27e31a1ef504485b3f913b920650d72-20130304-undersogelse-afslrer-kommuner-lukker-jnene-for-lndumping> (hentet d. 28.3.2014)

Fagbladet3f.dk, 05.03.2013: Truer polakker for at stoppe historie i Fagbladet 3F

<http://www.fagbladet3f.dk/temaer/bagmaendene/4f8fc3928ea64d8a908ae2901e0b0bd1-20130305-truer-polakker-for-at-stoppe-historie-i-fagbladet-3f> (hentet d. 28.3.2014)

Fagbladet3f.dk, 08.03.2013: Se danmarkskortet: Her er flest ulovlige østfirmaer

<http://www.fagbladet3f.dk/temaer/bagmaendene/0d64942b0a054b4daf3ebc718a085ff4-20130308-se-danmarkskort-her-er-flest-ulovlige-stfirmaer> (hentet d. 28.3.2014)

Fagbladet3f.dk, 15.03.2013: Kort: Se om der er afsløret ulovlige østfirmaer i din by

<http://www.fagbladet3f.dk/temaer/bagmaendene/5dd1b381a4f742a081f41e7588cda664-20130315-se-om-der-er-afsloreret-ulovlige-oestfirmaer-i-din-by> (hentet d. 28.3.2014)

Fagbladet 3F, nummer 3, 08.03.2013a: Byggeboss snød os for tre millioner

Fagbladet 3F, nummer 3, 08.03.2013b: Løndumping betaler til liv på første klasse

Fagbladet 3F, nummer 3, 08.03.2013c: Direktør huser polske ansatte i ulovligt slum

Fagbladet 3F, nummer 3, 08.03.2013d: Tjener penge på det offentlige

Fagbladet 3F, nummer 3, 08.03.2013e: Fra narkobaron til byggeboss

Fagbladet 3F, nummer 3, 08.03.2013f: Ydmyger polakker

Fagbladet 3F, nummer 3, 08.03.2013g: Krzysztof Zajac måtte skuffe sine døtre

Fagbladet 3F, nummer 3, 08.03.2013h: Ole Quitzau: Der er så meget fup

Fagbladet 3F, nummer 3, 08.03.2013i: Det offentlige baner vej for løndumping
Fagbladet 3F, nummer 3, 08.03.2013j: Vikar-millioner ender i skattely
Fagbladet 3F, nummer 3, 08.03.2013k: Baltic-bagmand flytter fra Danmark
Fagbladet 3F, nummer 3, 08.03.2013l: Udnytter alle hjørner i EU
Fagbladet 3F, nummer 3, 08.03.2013m: Magrethes hjælper reklamerer for vikarkonge
Fagbladet 3F, nummer 3, 08.03.2013n: Følte sig som en slave
Fagbladet 3F, nummer 3, 08.03.2013o: Danske bagmænd bag østfusk
Fagbladet 3F, nummer 3, 08.03.2013p: Griske Kim fra Greve
Fagbladet 3F, nummer 3, 08.03.2013q: Jetset-advokat styrer firma bag underbetaling
Fagbladet 3F, nummer 3, 08.03.2013r: Skat jagter 191 millioner kroner
Fagbladet 3F, nummer 3, 08.03.2013s: Whiskeybæltets foretrukne byggefirma
Fagbladet 3F, nummer 3, 08.03.2013t: Sælger kontrakter til sig selv
Fagbladet 3F, nummer 3, 08.03.2013u: De tager mit arbejde
Fagbladet 3F, nummer 3, 08.03.2013v: Har intet med byggevirksomhed at gøre
Fagbladet 3F, nummer 3, 08.03.2013x: De rige bruger mest løndumping
Fagbladet 3F, nummer 3, 08.03.2013y: Rigmænd slipper for straf
Fagbladet 3F, nummer 3, 08.03.2013z: Hvad er meningen?

Østfirmaer i kommunerne (Fagbladet 3F) – 5 artikler

Fagbladet 3F, nummer 11, 08.11.2013a: Østfirmaer på hvert tredje byggeri i kommunerne
Fagbladet 3F, nummer 11, 08.11.2013b: Kommuner bygger uden dansk løn
Fagbladet 3F, nummer 11, 08.11.2013c: Underbetalte polakker bygger legepladser
Fagbladet 3F, nummer 11, 08.11.2013d: Livsfarligt arbejde på skolebyggeri
Fagbladet 3F, nummer 11, 08.11.2013e: Kommuner vil bremse lønsnyd

3F'erne bor i udkants-DK (Fagbladet 3F) – 21 artikler

Fagbladet3f.dk: Levevilkår i Danmark
<http://www.fagbladet3f.dk/temaer/udkant/kort> (hentet d. 28.3.2014)
Fagbladet3f.dk, 09.08.2010: Mød familien Olsen fra Lemvig
<http://www.fagbladet3f.dk/temaer/udkant/3a63921b2be342eab14d2c3c31d3fa52-20100809-moed-familien-olsen-fra-lemvig> (hentet d. 28.3.2014)
Fagbladet3f.dk, 11.08.2010a: Her kan du læse mere om at leve i landets yderområder
<http://www.fagbladet3f.dk/temaer/udkant/210bcb305d634e23a9abab6968002c56-20100811-her-kan-du-laese-mere-om-at-leve-i-landets-yderomraader> (hentet d. 28.3.2014)
Fagbladet3f.dk, 11.08.2010b: "Træls ad helvede til"

<http://www.fagbladet3f.dk/temaer/udkant/78ca9a4a732a468a8ce18cddb6d68f2b-20100811-trls-ad-helve-til> (hentet d. 28.3.2014)

Fagbladet3f.dk, 11.08.2013c: 3F's byrødder: Træls at blive kaldt udkant

<http://www.fagbladet3f.dk/temaer/udkant/9d9778c70adb4f1a8e4f03bb674ccc7-20100811-3fs-byrdder-trls-at-blive-kaldt-udkant> (hentet d. 28.3.2014)

Fagbladet3f.dk, 11.08.2010d: Tag et foto og fortæl om din by

<http://www.fagbladet3f.dk/temaer/udkant/301587a007e34b13bf8bf7e9cd92e41b-20100811-tag-et-foto-og-foer-tael-om-din-by> (hentet d. 28.3.2014)

Fagbladet3f.dk, 11.08.2010e: 3F's ni bud på at vende udviklingen i udkanten

<http://www.fagbladet3f.dk/temaer/udkant/058c2226749640e89384be79ce50bdfa-20100811-3fs-ni-bud-p-at-vende-udviklingen-i-udkanten> (hentet d. 28.3.2014)

Fagbladet3f.dk, 13.08.2010: 3F'erne bor i udkantsdanmark

<http://www.fagbladet3f.dk/temaer/udkant/bbacedbdf6f444269a13a95b43fe7cd4-20100813-3ferne-bor-i-udkantsdanmark> (hentet d. 28.3.2014)

Fagbladet3f.dk, 20.08.2010: Her er der dårligst velfærd

<http://www.fagbladet3f.dk/temaer/udkant/6781ae5bfbf452ea0525492cc8221fa-20100820-her-er-der-daarligst-velfaerd> (hentet d. 28.3.2014)

Fagbladet3f.dk, 02.09.2010a: Gejsten i grænselandet

<http://www.fagbladet3f.dk/temaer/udkant/7aabea50fae447488a7b9dfa34b16333-20100902-gejsten-i-graenselandet> (hentet d. 28.3.2014)

Fagbladet3f.dk, 02.09.2010b: Mød Jytte og Finn fra Løgumkloster

<http://www.fagbladet3f.dk/temaer/udkant/87e9b84b7c7948729fc2e37284b1d472-20100902-moed-jytte-og-finn-fra-loegumkloster> (hentet d. 28.3.2014)

Fagbladet3f.dk, 02.09.2010c: Jytte vandt kampen mod systemet

<http://www.fagbladet3f.dk/temaer/udkant/7f1d7a36fe9a498480ccf515d37d7082-20100902-jytte-vandt-kampen-mod-systemet> (hentet d. 28.3.2014)

Fagbladet3f.dk, 02.09.2010d: "Andre har det værre end os"

<http://www.fagbladet3f.dk/temaer/udkant/8362ce72a7a04dc78c6a8bd7fc8dfaca-20100902-andre-har-det-vrre-end-os> (hentet d. 28.3.2014)

Fagbladet3f.dk, 02.09.2010e: Danske regioner: "Også kapital til yderområderne"

<http://www.fagbladet3f.dk/temaer/udkant/8caf9909b15e4c0e92b9f3dcc0f646b9-20100902-danske-regioner-ogs-kapital-til-yderomrderne> (hentet d. 28.3.2014)

Fagbladet3f.dk, 02.09.2010f: Drømmeprojektet ligger i mølposen

<http://www.fagbladet3f.dk/temaer/udkant/f2ec2fa7919646b99bdb5d866e89e776-20100902-droemmeprojektet-ligger-i-moelposen> (hentet d. 28.3.2014)

Fagbladet3f.dk, 22.09.2010: Mød familien Kløvested fra Lolland

<http://www.fagbladet3f.dk/temaer/udkant/e4dbe8bdb4f340b99db35417f198bf02-20100922-moed-familien-kloevsted-fra-lolland> (hentet d. 28.3.2014)

Fagbladet3f.dk, 23.09.2010a: Utrygheden tærer på sammenholdet

<http://www.fagbladet3f.dk/temaer/udkant/95555c9df47c4cbfa9058e915c8f12a5-20100923-utrygheden-taerer-paa-sammenholdet> (hentet d. 28.3.2014)

Fagbladet3f.dk, 23.09.2010b: Børnenes uddannelse er vigtig

<http://www.fagbladet3f.dk/temaer/udkant/60e45293d1a74bd08a2264360f1ef9c6-20100923-boernenes-uddannelse-er-vigtig> (hentet d. 28.3.2014)

Fagbladet3f.dk, 23.09.2010c: Opbakning fra familie og venner er altafgørende

<http://www.fagbladet3f.dk/temaer/udkant/e6673d455d854353bcc932c1e7be6624-20100923-opbakning-fra-familie-og-venner-er-altafgoerende> (hentet d. 28.3.2014)

Fagbladet 3F, nummer 10, 13.08.2010a: Stærke unge på mongolfarmen

Fagbladet 3F, nummer 10, 13.08.2010b: Hvis man ikke gør en indsats, får man ingenting

Hotellovernatninger (Fagbladet 3F) – 1 artikel

Fagbladet3f.dk, 25.07.2013: Turister foretrækker hovedstaden og dropper provinsen

<http://www.fagbladet3f.dk/nyheder/925c77ef465a46a3865968df7e303fc3-20130725-turister-foretraekker-hovedstaden-og-dropper-provinsen> (hentet d. 28.3.2014)

Børnecheck (TV2) – 1 artikel

Nyhederne.tv2.dk, 10.01.2014: Læger rammes hårdest: Se hvem der mister børnecheck

<http://nyhederne.tv2.dk/2014-01-10-1%C3%A6ger-rammes-h%C3%A5rdest-se-hvem-der-mister-b%C3%B8rnecheck> (hentet d. 28.3.2014)

Firmaskat (TV2) – 1 artikel

Nyhederne.tv2.dk, 17.01.2014: Top 1000: Se hvem der betaler mest firmaskat

<http://nyhederne.tv2.dk/samfund/2014-01-17-top-1000-se-hvem-der-betaler-mest-firmaskat> (hentet d. 28.3.2014)

Nytårstaler (TV2) – 1 artikel

Tvtid.tv2.dk, 01.01.2014: Interaktiv: Sammenlign selv nytårstalerne

<http://tvtid.tv2.dk/2014-01-01-Interaktiv%3A-Sammenlign-selv-nyt%C3%A5rstalerne> (hentet d. 28.3.2014)

Terror i Rusland (TV2) – 1 artikel

Nyhederne.tv2.dk, 30.12.2013: Overblik: Næsten 2000 terrorangreb i Rusland

<http://nyhederne.tv2.dk/udland/2013-12-30-overblik-n%C3%A6sten-2000-terrorangreb-i-rusland> (hentet d. 28.3.2014)

Det koster din borgmester (TV2) – 1 artikel

Nyhederne.tv2.dk, 15.11.2013: Overblik: Det koster din borgmester
<http://valg.tv2.dk/det-koster-din-borgmester> (hentet d. 28.3.2014)

Krisen i Ukraine (Kristeligt Dagblad) – 1 artikel

Kristeligt-dagblad.dk, temaside om Ukraine
<http://www.kristeligt-dagblad.dk/ukraine> (hentet d. 28.3.2014)

Krisen i Syrien (Kristeligt Dagblad) – 1 artikel

Kristeligt-dagblad.dk, temaside om Syrien
<http://www.kristeligt-dagblad.dk/syrien> (hentet d. 28.3.2014)

De uønskede piger (Kristeligt Dagblad) – 1 artikel

Kristeligt-dagblad.dk, temaside om uønskede piger
<http://www.kristeligt-dagblad.dk/uoensket> (hentet d. 28.3.2014)

Små sogne (Kristeligt Dagblad) – 1 artikel

Kristeligt-dagblad.dk, temaside om Danmarks mindste sogne
<http://www.kristeligt-dagblad.dk/204-mindste-kirker> (hentet d. 28.3.2014)

Folkeskolens historie (Kristeligt Dagblad) – 1 artikel

Kristeligt-dagblad.dk, 30.01.2014: Tidslinje: Folkeskolens historie fra start til nu
<http://www.kristeligt-dagblad.dk/danmark/tidslinje-folkeskolens-historie-fra-start-til-nu> (hentet d. 28.3.2014)

Kvinder i politik (JydskeVestkysten) – 1 artikel

JydskeVestkysten, 23.11.2013: Kvinderne fik baghjul i kommunalvalget

Seniorjob (JydskeVestkysten) – 1 artikel

JydskeVestkysten, 25.01.2014: Milliardregning får kommuner til at kritisere seniorjob

Byfornyelser (JydskeVestkysten) – 1 artikel

JydskeVestkysten, 28.01.2014: Kommuner kaster 108 mio. efter små og store byer

Butiksdød (JydskeVestkysten) – 1 artikel

JydskeVestkysten, 04.03.2014: Nødråb: Brug den lokale købmand

Se hvor god din skole er (JydskeVestkysten) – 1 artikel

Jv.dk, 06.06.2011, Se hvor god din skole er til at undervise

<http://www.jv.dk/artikel/1123405:Regionalt--Se-hvor-god-din-skole-er-til-at-undervise> (hentet d. 28.3.2014)

På tyvetogt i nat (Fyens Stiftstidende) – 1 artikel

Fyens.dk, 16.02.2014: På tyvetogt i nat: Seks indbrud i samme område

<http://www.fyens.dk/article/2457441> (hentet d. 28.3.2014)

Sådan stemte Fyn (Fyens Stiftstidende) – 1 artikel

Fyens.dk, 19.11.2013: Få overblikket: Sådan stemte Fyn

<http://www.fyens.dk/article/2408185> (hentet d. 28.3.2014)

De bedste fynske skoler (Fyens Stiftstidende) – 1 artikel

Fyens.dk, 17.11.2013: Ny undersøgelse: Her er de bedste fynske skoler

<http://www.fyens.dk/article/2406458> (hentet d. 28.3.2014)

Her slog tyven til i 2012 (Fyens Stiftstidende) – 8 artikler

Fyens.dk, 23.02.2013a: Over 3.400 indbrud i fynske hjem: Her slog tyven til i 2012

<http://www.fyens.dk/article/2250452> (hentet d. 28.3.2014)

Fyens.dk, 23.02.2013b: Mød en af de uheldige: Grethe kom hjem til indbrud

<http://www.fyens.dk/article/2252782:Svendborg--Moed-en-af-de-uheldige--Grethe-kom-hjem-til-indbrud> (hentet d. 28.3.2014)

Fyens.dk, 24.02.2013a: Syveren og PH-lamper: Det går designertyvene efter

<http://www.fyens.dk/article/2252325:Indland-Fyn--Syveren-og-PH-lamper--Det-gaar-designertyvene-efter> (hentet d. 28.3.2014)

Fyens.dk, 24.02.2013b: Bestillingsarbejde: Indbrudstyve vilde med dansk design

<http://www.fyens.dk/article/2252319:Indland-Fyn--Bestillingsarbejde--Indbrudstyve-vilde-med-dansk-design> (hentet d. 28.3.2014)

Fyens.dk, 27.02.2013: Her brød tyve ind i din vinterferie

<http://www.fyens.dk/article/2253829:Indland-Fyn--Her-broed-tyve-ind-i-din-vinterferie> (hentet d. 28.3.2014)

Fyens.dk, 09.03.2013: Designermøbler: Sådan undgår du at blive hæler

<http://www.fyens.dk/article/2253750:Indland-Fyn--Designermoebler--Saadan-undgaar-du-at-blive-haeler> (hentet d. 28.3.2014)

Fyens.dk, 10.03.2013: Pas på: Du er ikke forsikret mod hæleri

<http://www.fyens.dk/article/2255953:Indland-Fyn--Pas-paa--Du-er-ikke-forsikret-mod-haeleri> (hentet d. 28.3.2014)

Fyens.dk, 24.03.2013: Indbrud under ferien: Pas på - du kan selv være ude om det

<http://www.fyens.dk/article/2252286:Indland-Fyn--Indbrud-under-ferien--Pas-paa---du-kan-selv-vaere-ude-om-det> (hentet d. 28.3.2014)

Kirkelukninger (Fyens Stiftstidende) – 1 artikel

Fyens.dk, 04.04.2012: Rundspørge: Syv ud af ti fynske præster vil tælle kirkegængere

<http://www.fyens.dk/article/2057495:Indland-Fyn--Rundspoerge--Syv-ud-af-ti-fynske-praester-vil-taelle-kirkegaengere> (hentet d. 28.3.2014)

Bilag 2: Datajournalistiske typer

Dette bilag giver et overblik over, hvordan de datajournalistiske projekter, som de er vist i bilag 1, fordeles sig inden for de fire typer, vi har fundet i rapporten. Ud over de fire typer er der en kategori, der hedder "ikke datajournalistik".

Type1: Kritiske afslørende historier

Den kritisk afslørende datajournalistik er kendetegnet ved at bruge data til at problematisere og afsløre i stil med en klassisk journalistisk vagthund (Harms Larsen, 2008). Data bliver således brugt som afsæt til at bedrive afslørende journalistik, hvor de ansvarlige konfronteres med resultaterne af ens undersøgelse. Journalisten hjælper på den måde læseren med at danne en holdning til data, og fremlægger i hvert fald nogle af de perspektiver data indeholder.

- 3F'erne bor i udkants-DK (Fagbladet 3F)
- Akutjob (Kaas og Mulvad)
- Bagmændene (Fagbladet 3F)
- Diplomaterne (Ekstra Bladet)
- DK's dårligste arbejdsmiljø (Ugebrevet A4)
- Grundværdi (Ekstra Bladet)
- Østfirmaer i kommunerne (Fagbladet 3F)
- Private skoler (Berlingske)
- Skattely (Politiken)
- Storrumskontorer (Ugebrevet A4)
- Truede kyster (Politiken)

Type2: Fortolkende historier

Den fortolkende datajournalistik definerer vi ved, at data bliver fortolket for læseren, og perspektiver og konsekvenser bliver belyst ved hjælp af eksempelvis eksperter, der udlægger indholdet i datamaterialet. Men i modsætning til de kritiske afslørende historier i type1, så konfronteres de ansvarlige ikke.

- CO2-beregner (DR)
- Selskabsskat (DR)
- Forældreindtægt (Ugebrevet A4)
- Danmarks mest normale by (Ugebrevet A4)
- Danskernes indtægt (Ugebrevet A4)
- Terror i Rusland (TV2)
- Nystartede virksomheder (Fagbladet 3F)
- På tyvetogt i nat (Fyens Stiftstidende)
- De bedste fynske skoler (Fyens Stiftstidende)
- Her slog tyven til i 2012 (Fyens Stiftstidende)
- Kvinder i politik (JydskeVestkysten)
- Byfornyelser (JydskeVestkysten)
- Affolkning på øerne (Berlingske)
- Finanskrisen (Berlingske)
- Det store svineeventyr (Politiken)
- Generationskløften (Politiken)

Type3: Beskrivende historier

Den beskrivende type3-historie er kendetegnet ved, at data udgør hele historien uden at blive bragt videre journalistisk. Journalisten beskriver data, men fortolkningen er op til læseren, der selv skal danne sig en holdning til, hvilke perspektiver, konsekvenser og problematikker man kan udlede af datamaterialet.

- Små sogne (Kristeligt Dagblad)
- Børnecheck (TV2)
- Firmaskat (TV2)
- Se hvor god din skole er (JydskeVestkysten)
- Jyder og valg (Kaas og Mulvad)
- Kvinder og valg (Kaas og Mulvad)
- X-factor (Ekstra Bladet)
- Efterårsferie (Ekstra Bladet)
- Kommunalvalg (Ekstra Bladet)
- Det mest stabile parti (Berlingske)

Type4: Præsenterende historier

Den præsenterende datajournalistik er kendetegnet ved, at data er sat op i en grafik, og at det udgør historien. Der er ofte ingen eller meget lidt tekst tilknyttet grafikken. Data præsenteres for læseren, og der er ikke noget afslørende, beskrivende eller fortolkende tekst tilknyttet.

- Til døden os skiller (DR)
- Nytårstaler (TV2)
- Det koster din borgmester (TV2)
- Sådan stemte Fyn (Fyens Stiftstidende)
- Krisen i Syrien (Kristeligt Dagblad)
- Folkeskolens historie (Kristeligt Dagblad)
- Parkering (Kaas og Mulvad)
- Hvem stemmer hvad? (Buhl og Rasmussen)
- Kend din kommune (Buhl og Rasmussen)
- Udvikling af EU-lovgivning (Buhl og Rasmussen)
- It's your parliament (Buhl og Rasmussen)
- Omtalebarometer (Buhl og Rasmussen)
- Syrien (Berlingske)

Projekter vi har sorteret fra

Vi fravælger de produktioner, hvor de teknologiske muligheder kun i meget ringe omfang er blevet udnyttet. Hvor der for eksempel hverken er en selvstændig behandling af data eller en visuel fremstilling.

- DONG (DR)
- Børnecheck til EU-børn (DR)

- Hotelovernatninger [Fagbladet 3F]
- Kirkelukninger (Fyens Stiftstidende)
- Seniorjob (JydskeVestkysten)
- Butiksdød (JydskeVestkysten)
- Krisen i Ukraine (Kristeligt Dagblad)
- De uønskede piger (Kristeligt Dagblad)
- Overvågning af EU-sider (Kaas og Mulvad)

Bilag 3: Ja/nej-kodning af datajournalistiske projekter

I dette bilag er en oversigt over den kodning, vi i rapporten kalder 'ja/nej-kodningen'. Først er kodekriterierne forklaret, hvorefter selve kodeskemaet er indsat.

Kodekriterier

I det følgende beskrives, hvordan kategorierne i kodningsskemaet i dette bilag skal fortolkes.

Hvis en artikel opfylder koden skrives der 1, og hvis en artikel ikke opfylder koden skrives der 0.

Visualisering: En visualisering er en måde at gøre en større datamængde spiselig ved at sætte den op på andre måder end en traditionel brødtekst. En visualisering kan for eksempel være et kort, tabeller, grafer, lister eller infografik. En visualisering er ikke et almindeligt foto.

Kort: Et kort vil typisk være et "google map", hvor man aktivt kan klikke ind på forskellige kommuner for at se bestemte oplysninger. Kortet behøver ikke være interaktivt, det kan også være statisk.

Tabeller o.l.: Statistiske dataværktøjer inspireret af samfundsvidenskaben. F.eks. grafer, kurve o.l.

Infografik: En infografik er en grafisk/billedlig fremstilling af, hvad data viser. En infografik kan både være statisk og aktiv. F.eks. kan det være en billedlig fremstilling af, hvilke flydestinationer, der forårsager mest CO₂-udledning.

Lyd: Lyd er lydoptagelser. F.eks. kan det være en samtale med en kilde på diktafon eller kirkeklokker, der skal give en stemningsbeskrivelse. Lyd er ikke en visuel fremstilling.

Video: Video er levende billeder. Det kan være alt fra video optaget med en telefon til professionelt produceret.

Teksten kan ikke stå alene: Hvis teksten ikke kan stå alene, så er visualiseringen bærende. F.eks. hvis der i teksten henvises direkte til visualiseringen, eller at teksten er meget lidt informativ, modsat en meget informativ visualisering.

Visualiseringen kan ikke stå alene: Hvis visualiseringen ikke kan stå alene, så er teksten bærende. F.eks. hvis der ikke henvises til visualiseringen i teksten, og teksten i sig selv er informativ.

Brugeren har mulighed for at gå på opdagelse i data/selv finde historien i data: Man kan finde nye oplysninger ved at klikke på links i artiklen. Historiens ramme vil være givet, f.eks. at det handler om CO₂-udledning, men detaljerne er ikke åbenlyse for læseren, før denne har undersøgt de forskellige links. Der vil være historier, som giver brugeren mange muligheder for at gå på opdagelse, og historier som giver relativt få ekstra oplysninger. Hvis der blot er linket til andre artikler, så har brugeren ikke mulighed for at gå på opdagelse i data.

Journalisten bestemmer vinklen: Brugeren gives ikke mulighed for at finde andre vinkler og nye oplysninger i artiklen.

Brugeren har mulighed for at uploade data: Brugeren kan f.eks. ved at svare på spørgeskemaer og dermed være med til at historien udvikler sig.

Brugeren bliver bedt om at fortælle om personlige oplevelser og holdninger: Brugeren opfordres til at fortælle om egne historier eller holdninger via tekst, billeder, video eller lyd. Det kan f.eks. være ved en "tip os-funktion", hvor journalisten fungerer som et redigerende mellemlid eller ved en funktion, hvor brugeren har direkte adgang til at se hinandens historier uredigeret. Et generaliseret kommentarfelt er her ikke nok. Opfordringen skal have sammenhæng med historien.

Det er gennemslagsigt, hvor data kommer fra: Det skrives eksplicit i teksten eller i en supplerende artikel, som der er linket til, hvor data kommer fra. F.eks. hvis data kommer fra Danmarks Statistik eller Arbejdstilsynet.

Metoden er gennemsigtig: Det er eksplicit, hvordan journalisterne har fundet og behandlet data. F.eks. at de har sammenlignet forældres indkomst med børnenes karakterer i skolen i perioden 2010-2012.

Rådata er synlig: Det er synliggjort, hvordan beregningerne bag data er lavet. F.eks. i et Excel ark, som der er linket til fra selve artiklen.

Data er indhentet fra eksisterende databaser: Journalisten har selv indhentet data fra databaser, f.eks. jobindsats.dk, Danmarks Statistik e.l.

Data er hentet fra rapporter, lovtekst, artikler, skøn, papirer e.l., som andre har udarbejdet: Data er beregninger og træk, som eksterne parter har lavet. F.eks. en rapport fra AE, et papir fra Beskæftigelsesministeriet eller folketingets hjemmeside. Det kan også være data, som er indhentet via aktindsigt.

Data er lavet ved hjælp af egne beregninger: Journalisten er ved hjælp af egne beregninger kommer frem til det data, der vises i artiklen. Selve data kan komme forskellige steder fra.

Data er indhentet ved hjælp af egne undersøgelser: Journalisten har selv indsamlet unik data, f.eks. ved hjælp af rundringninger, surveys, en gennemgang af en stor mængde dokumenter eller høstning af data ved hjælp af en scraber. Selvom der har været et analysebureau inde over og udarbejde et spørgeskema, karakteriserer vi det stadig som 'egne undersøgelser'.

Emne "indland": Artiklen handler om emner, der foregår i Danmark.

Emne "udland": Artiklen handler om emner, der foregår i udlandet.

Emne "EU": Artiklen handleR direkte om EU, f.eks. lobbyisme i EU.

Emne "demografi": Artiklen handler om demografiske forhold, f.eks. danskernes køn eller alder.

Emne "uddannelse": Artiklen handler om uddannelse, f.eks. folkeskole eller erhvervsskoler

Emne "politik": Artiklen handler om politik. Dette er defineret ved at politikere indgår som kilder eller at en kommunal, statslig eller EU-politisk indsats omtales direkte.

Emne "arbejdsmarked": Artiklen handler om arbejdsmarkedsforhold, f.eks. løn, arbejdsmiljø, arbejdsløshed o.l.

Emne "erhverv": Artiklen handler om erhvervsmæssige forhold, f.eks. virksomheder, børsnoteringer o.l.

Emne "klima": Artiklen handler om klima, f.eks. klimaforandringer, CO2 o.l.

Emne "trafik": Artiklen handler om trafik, f.eks. dræbte i trafikken, cykelstier o.l.

Emne "sundhed": Artiklen handler om sundhed, f.eks. overdødelighed blandt mænd, fedtforbrænding o.l.

Er der en case?: Der er interviews med erfaringskilder eller cases.

På næste side er selve kodeskemaet. Det er delt i tre af hensyn til læsbarheden.

Medie	Projekt	Type	Visuel fremstilling	Kort	Tabeller, grafer, kurver etc.	Info-grafik	Lyd	Video	Foto-serie	Teksten kan ikke stå alene	Visualisering kan ikke stå alene
Fagbladet 3F	3F'erne bor i udkant-DK	1	1	1	0	0	0	0	0	1	1
Kaas og Mulvad	Akutjob	1	1	1	1	0	0	0	0	1	1
Fagbladet 3F	Bagmændene	1	1	1	1	0	1	1	0	1	1
Ekstra Bladet	Diplomaterne	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0
Ugebladet A4	DK's dårligste arbejdsmiljø	1	1	1	1	1	0	0	0	1	1
Ekstra Bladet	Grundværdi	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0
Fagbladet 3F	Østfirmaer i kommunerne	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Berlingske	Private skoler	1	1	1	0	1	0	0	0	0	1
Politiken	Skattely	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Ugebladet A4	Storrumskontorer	1	1	0	1	1	0	0	0	0	1
Politiken	Truede kyster	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0
	1'ere inden for type1		9	7	5	3	1	1	0	4	8
	Andel af 1'ere inde for type1		82%	64%	45%	27%	9%	9%	0%	36%	73%
DR	CO2-beregner	2	1	0	0	1	0	0	0	1	1
DR	Selskabsskat	2	1	1	1	1	0	0	0	1	1
Ugebladet A4	Forældreindtægt	2	1	1	1	1	0	0	0	0	0
Ugebladet A4	Danmarks mest normale by	2	1	1	1	1	0	0	0	1	1
Ugebladet A4	Danskernes indtægt	2	1	1	1	1	0	0	0	0	1
TV2	Terror i Rusland	2	1	1	0	1	0	0	0	0	0
Fagbladet 3F	Nystartede virksomheder	2	1	1	0	0	0	0	0	0	0
Fyens Stiftstidende	På tyvetogt i nat	2	1	1	0	1	1	1	0	0	1
Fyens Stiftstidende	De bedste fynske skoler	2	1	1	1	1	0	0	0	0	1
Fyens Stiftstidende	Her slog tyven til i 2012	2	1	1	1	1	0	0	0	0	1
JydskeVestkysten	Kvinder i politik	2	1	0	1	0	0	0	0	0	1
JydskeVestkysten	Byfornyelser	2	1	0	1	0	0	0	0	0	1
Berlingske	Affolkning på øerne	2	1	1	1	1	0	0	0	1	1
Berlingske	Finanskrisen	2	1	0	1	1	0	0	0	1	1
Politiken	Det store svineeventyr	2	1	1	0	0	0	0	0	0	1
Politiken	Generationskløften	2	1	0	1	0	0	0	0	0	1
	1'ere inden for type2		16	11	11	11	1	1	0	5	13
	Andel af 1'ere inde for type2		100%	69%	69%	69%	6%	6%	0%	31%	81%
Kristeligt Dagblad	Små sogne	3	1	1	0	0	0	0	0	1	0
TV2	Børnecheck	3	1	0	1	0	0	0	0	0	1
TV2	Firmaskat	3	1	1	1	1	0	0	0	0	0
JydskeVestkysten	Se hvor god din skole er	3	1	1	0	1	0	1	0	0	0
Kaas og Mulvad	Jyder og valg	3	1	1	0	0	0	0	0	0	0
Kaas og Mulvad	Kvinder og valg	3	1	1	0	0	0	0	0	0	0
Ekstra Bladet	X-factor	3	1	0	0	1	0	0	0	0	0
Ekstra Bladet	Efterårsferie	3	1	1	0	0	0	0	0	1	0
Ekstra Bladet	Kommunalvalg	3	1	1	1	0	0	0	0	1	0
Berlingske	Det mest stabile parti	3	1	0	1	1	0	0	0	0	1
	1'ere inden for type3		10	7	4	4	0	1	0	3	2
	Andel af 1'ere inde for type3		100%	70%	40%	40%	0%	10%	0%	30%	20%
DR	Til døden os skiller	4	1	0	0	1	0	0	0	1	0
TV2	Nytårstaler	4	1	0	1	1	0	0	0	1	0
TV2	Det koster din borgmester	4	1	0	1	1	0	0	0	1	0
Fyens Stiftstidende	Sådan stemte Fyn	4	1	1	1	1	0	0	0	0	0
Kristeligt Dagblad	Krisen i Syrien	4	1	1	1	1	0	1	0	1	0
Kristeligt Dagblad	Folkeskolens historie	4	1	0	0	0	0	0	0	1	0
Kaas og Mulvad	Parkering	4	1	1	0	0	0	0	0	0	0
Buhl og Rasmussen	Hvem stemmer hvad?	4	1	0	1	1	0	0	0	1	0
Buhl og Rasmussen	Kend din kommune	4	1	0	1	1	0	0	0	1	0
Buhl og Rasmussen	Udvikling af EU-lovgivning	4	1	0	1	1	0	0	0	1	0
Buhl og Rasmussen	It's your parliament	4	1	1	1	1	0	0	0	1	0
Buhl og Rasmussen	Omtalebarometer	4	1	0	1	0	0	0	0	1	0
Berlingske	Syrien	4	1	1	1	1	0	0	1	1	1
	1'ere inden for type4		13	5	10	10	0	1	1	11	1
	Andel af 1'ere inde for type4		100%	38%	77%	77%	0%	8%	8%	85%	8%
	1'ere i alt		48	30	30	28	2	4	1	23	24
	Andel af 1'ere i alt		96%	60%	60%	56%	4%	8%	2%	46%	48%

Medie	Projekt	Brugeren kan gå på opdagelse	Journalisten bestemmer vinklen	Brugeren kan uploade data	Brugeren kan dele egne oplevelser	Gennem-sigtigt, hvor data er fra	Metode er gennem-sigtig	Rå-data er synlig	Data er fra data-baser	Data er lavet af andre	Data er egne beregninger	Data er samlet ved egne undersøgelser
Fagbladet 3F	3F'erne bor i udkants-DK	1	1	1	0	1	1	1	1	0	1	0
Kaas og Mulvad	Akutjob	1	1	0	0	1	1	0	1	0	1	1
Fagbladet 3F	Bagmændene	1	1	0	1	0	1	0	1	1	1	1
Ekstra Bladet	Diplomaterne	1	1	0	0	1	1	1	1	0	0	0
Ugebrevet A4	DK's dårligste arbejdsmiljø	1	1	0	0	1	1	1	0	1	0	1
Ekstra Bladet	Grundværdi	1	1	0	0	1	1	0	0	0	1	0
Fagbladet 3F	Østfirmaer i kommunerne	0	1	0	0	1	0	0	0	0	1	1
Berlingske	Private skoler	0	1	0	0	1	1	0	1	0	1	0
Politiken	Skattely	0	1	0	0	1	0	0	0	1	1	1
Ugebrevet A4	Storrumskontorer	0	1	0	0	1	0	0	0	0	1	1
Politiken	Truede kyster	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	1'ere inden for type1	6	10	1	1	9	7	3	5	3	8	6
	Andel af 1'ere inde for type1	55%	91%	9%	9%	82%	64%	27%	45%	27%	73%	55%
DR	CO2-beregner	1	1	0	0	1	1	0	1	1	1	1
DR	Selskabsskat	1	1	0	0	1	1	0	1	1	1	0
Ugebrevet A4	Forældreindtægt	1	1	0	0	1	0	0	1	1	0	0
Ugebrevet A4	Danmarks mest normale by	1	1	0	0	1	1	0	1	1	0	1
Ugebrevet A4	Danskerne indtægt	1	1	0	0	1	1	1	1	1	1	0
TV2	Terror i Rusland	1	0	0	0	1	0	0	1	1	0	0
Fagbladet 3F	Nystartede virksomheder	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0
Fyens Stiftstidende	På tyvetogt i nat	1	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0
Fyens Stiftstidende	De bedste fynske skoler	1	0	0	0	1	1	0	0	1	0	0
Fyens Stiftstidende	Her slog tyven til i 2012	1	1	0	0	1	0	0	1	1	1	1
JydskeVestkysten	Kvinder i politik	0	1	0	0	1	0	0	0	1	1	0
JydskeVestkysten	Byfornyelser	0	1	0	0	1	1	1	1	0	0	0
Berlingske	Affolknings på øerne	1	1	0	0	1	1	0	1	1	1	0
Berlingske	Finanskrise	1	1	0	0	1	0	0	0	1	1	0
Politiken	Det store svineeventyr	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Politiken	Generationskløften	0	1	0	0	1	1	0	1	0	1	1
	1'ere inden for type2	12	13	1	1	15	9	3	11	13	8	4
	Andel af 1'ere inde for type2	75%	81%	6%	6%	94%	56%	19%	69%	81%	50%	25%
Kristeligt Dagblad	Små sogne	1	1	0	0	1	0	0	0	0	1	0
TV2	Børnecheck	1	1	0	0	1	0	0	1	0	0	0
TV2	Firmaskat	1	0	0	0	1	1	0	1	1	0	0
JydskeVestkysten	Se hvor god din skole er	1	0	0	0	1	1	0	1	1	0	0
Kaas og Mulvad	Jyder og valg	1	0	0	0	1	1	1	1	0	0	0
Kaas og Mulvad	Kvinder og valg	1	1	0	0	1	1	1	1	0	0	0
Ekstra Bladet	X-factor	1	0	0	0	1	0	0	0	0	1	1
Ekstra Bladet	Efterårsferie	1	0	0	1	1	1	0	0	0	0	1
Ekstra Bladet	Kommunalvalg	1	0	1	0	0	0	0	0	0	1	1
Berlingske	Det mest stabile parti	0	1	0	0	1	1	0	0	0	1	1
	1'ere inden for type3	9	4	1	1	9	6	2	5	2	4	4
	Andel af 1'ere inde for type3	90%	40%	10%	10%	90%	60%	20%	50%	20%	40%	40%
DR	Til døden os skiller	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0
TV2	Nytårstaler	1	0	0	0	1	0	0	1	1	0	0
TV2	Det koster din borgmester	1	0	1	0	1	1	0	0	1	1	1
Fyens Stiftstidende	Sådan stemte Fyn	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
Kristeligt Dagblad	Krisen i Syrien	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kristeligt Dagblad	Folkeskolens historie	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kaas og Mulvad	Parkering	0	1	0	0	1	1	1	1	0	1	0
Buhl og Rasmussen	Hvem stemmer hvad?	1	0	0	0	1	1	1	0	1	1	1
Buhl og Rasmussen	Kend din kommune	1	0	0	0	1	1	0	1	0	1	0
Buhl og Rasmussen	Udvikling af EU-lovgivning	1	0	0	0	1	0	0	0	0	1	1
Buhl og Rasmussen	It's your parliament	1	0	0	0	1	1	0	1	0	1	1
Buhl og Rasmussen	Omtalebarometer	1	0	0	0	1	1	1	0	0	1	0
Berlingske	Syrien	1	1	0	0	1	1	0	1	1	1	1
	1'ere inden for type4	12	4	1	0	10	7	3	5	5	9	6
	Andel af 1'ere inde for type4	92%	31%	8%	0%	77%	54%	23%	38%	38%	69%	46%
	1'ere i alt	39	31	4	3	43	29	11	26	23	29	20
	Andel af 1'ere i alt	78%	62%	8%	6%	86%	58%	22%	52%	46%	58%	40%

Medie	Projekt	Emne: Indland	Emne: Udland	Emne: EU	Emne: Demografi	Emne: Uddannelse	Emne: Politik	Emne: Arbejdsmarked	Emne: Erhverv	Emne: Klima/miljø	Emne: Trafik	Emne: Sundhed	Emne: Krim	Er der en case?
Fagbladet 3F	3F'erne bor i udkants-DK	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	1
Kaas og Mulvad	Akutjob	1	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0
Fagbladet 3F	Bagmændene	1	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	1	1
Ekstra Bladet	Diplomaterne	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
Ugebrevet A4	DK's dårligste arbejdsmiljø	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	1
Ekstra Bladet	Grundværdi	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Fagbladet 3F	Østfirmaer i kommunerne	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
Berlingske	Private skoler	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Politiken	Skattely	1	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0
Ugebrevet A4	Storrumskontorer	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
Politiken	Truede kyster	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	1
	1'ere inden for type1	10	1	0	1	1	2	5	3	1	1	2	2	4
	Andel af 1'ere inde for type1	91%	9%	0%	9%	9%	18%	45%	27%	9%	9%	18%	18%	36%
DR	CO2-beregner	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
DR	Selskabsskat	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
Ugebrevet A4	Forældredrøgt	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Ugebrevet A4	Danmarks mest normale by	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ugebrevet A4	Danskernes indtægt	1	0	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0
TV2	Terror i Rusland	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Fagbladet 3F	Nystartede virksomheder	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1	0	1
Fyens Stiftstidende	På tyvetogt i nat	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Fyens Stiftstidende	De bedste fynske skoler	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Fyens Stiftstidende	Her slog tyven til i 2012	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
JydskeVestkysten	Kvinder i politik	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
JydskeVestkysten	Byfornyelser	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Berlingske	Affolkning på øerne	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Berlingske	Finanskrisen	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
Politiken	Det store svineeventyr	1	1	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	1
Politiken	Generationskløften	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	1'ere inden for type2	13	3	0	3	2	2	2	5	3	1	1	2	6
	Andel af 1'ere inde for type2	81%	19%	0%	19%	13%	13%	13%	31%	19%	6%	6%	13%	38%
Kristeligt Dagblad	Små sogne	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
TV2	Børnecheck	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
TV2	Firmaskat	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
JydskeVestkysten	Se hvor god din skole er	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kaas og Mulvad	Jyder og valg	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kaas og Mulvad	Kvinder og valg	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ekstra Bladet	X-factor	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ekstra Bladet	Efterårsferie	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ekstra Bladet	Kommunalvalg	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Berlingske	Det mest stabile parti	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
	1'ere inden for type3	10	0	0	1	0	2	0	1	0	0	0	0	0
	Andel af 1'ere inde for type3	100%	0%	0%	10%	0%	20%	0%	10%	0%	0%	0%	0%	0%
DR	Til døden os skiller	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
TV2	Nytårstaler	1	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0
TV2	Det koster din borgmester	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
Fyens Stiftstidende	Sådan stemte Fyn	1	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Kristeligt Dagblad	Krisen i Syrien	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kristeligt Dagblad	Folkeskolens historie	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kaas og Mulvad	Parkering	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Buhl og Rasmussen	Hvem stemmer hvad?	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Buhl og Rasmussen	Kend din kommune	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Buhl og Rasmussen	Udvikling af EU-lovgivning	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Buhl og Rasmussen	It's your parliament	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Buhl og Rasmussen	Omtalebarometer	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Berlingske	Syrien	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	1'ere inden for type4	9	2	2	1	0	7	1	1	0	0	0	0	1
	Andel af 1'ere inde for type4	69%	15%	15%	8%	0%	54%	8%	8%	0%	0%	0%	0%	8%
	1'ere i alt	42	6	2	6	3	13	8	10	4	2	3	4	11
	Andel af 1'ere i alt	84%	12%	4%	12%	6%	26%	16%	20%	8%	4%	6%	8%	22%

Bilag 4: Datajournalistiske projekter fordelt i kontinua

I dette bilag er en oversigt over, hvordan vi har fordelt de datajournalistiske projekter i de tre kontinua med parametrene kompleksitet, interaktivitet og gennemsigtighed, som kan ses i rapportens kapitel 4. I kapitel 4 bliver kontinuaene forklaret og grafisk illustreret. Dette bilag indeholder blot det skema, hvor vi har givet de datajournalistiske projekter forskellige værdier fra -5 til +5.

Skemaet kan ses på næste side.

Medie	Projekt	Type	Kompleksitet	Interaktivitet	Gennemsigtighed
Politiken	Truede kyster	1	-3	-3	-4
Ekstra Bladet	Grundværdi	1	-1	-2	-2
Ugebrevet A4	Storrumskontorer	1	0	-4	1
Ugebrevet A4	DK's dårligste arbejdsmiljø	1	1	3	2
Berlingske	Private skoler	1	1	-5	2
Ekstra Bladet	Diplomaterne	1	1	-1	1
Fagbladet 3F	Østfirmaer i kommunerne	1	2	-5	-2
Fagbladet 3F	Bagmændene	1	2	-1	1
Politiken	Skattely	1	2	-5	1
Fagbladet 3F	3F'erne bor i udkants-DK	1	4	4	4
Kaas og Mulvad	Akutjob	1	4	-2	3
Fyens Stiftstidende	På tyvetogt i nat	2	-5	-4	-3
Fyens Stiftstidende	De bedste fynske skoler	2	-2	-2	2
JydskeVestkysten	Byfornyelser	2	-2	-3	-2
JydskeVestkysten	Kvinder i politik	2	-1	-5	-2
TV2	Terror i Rusland	2	-1	-2	-1
Politiken	Det store svineeventyr	2	-1	-3	-5
Fyens Stiftstidende	Her slog tyven til i 2012	2	0	1	4
DR	CO2-beregner	2	1	1	3
Politiken	Generationskløften	2	1	-2	-2
Berlingske	Finanskrisen	2	2	2	-2
Berlingske	Affolkning på øerne	2	2	2	2
Fagbladet 3F	Nystartede virksomheder	2	2	-2	-2
Ugebrevet A4	Danskernes indtægt	2	3	3	1
Ugebrevet A4	Danmarks mest normale by	2	3	2	2
Ugebrevet A4	Forældreindtægt	2	3	0	1
DR	Selskabsskat	2	4	1	4
Ekstra Bladet	X-factor	3	-4	-3	4
Ekstra Bladet	Efterårsferie	3	-3	1	4
Kristeligt Dagblad	Små sogne	3	-3	1	2
Berlingske	Det mest stabile parti	3	-2	-5	1
Ekstra Bladet	Kommunalvalg	3	-2	-2	-5
Kaas og Mulvad	Jyder og valg	3	-2	-2	2
TV2	Børnecheck	3	-2	-4	2
Kaas og Mulvad	Kvinder og valg	3	-1	-2	4
JydskeVestkysten	Se hvor god din skole er	3	2	-1	3
TV2	Firmaskat	3	3	3	-1
Fyens Stiftstidende	Sådan stemte Fyn	4	-4	-2	2
Kaas og Mulvad	Parkering	4	-4	-3	4
Kristeligt Dagblad	Folkeskolens historie	4	-4	-4	-3
Kristeligt Dagblad	Syrien	4	-4	-2	3
DR	Til døden os skiller	4	-3	-1	-4
Berlingske	Syrien	4	-1	-3	-4
TV2	Nytårstaler	4	0	2	-2
Buhl og Rasmussen	Omtalebarometer	4	2	2	4
Buhl og Rasmussen	It's your parliament	4	4	4	3
Buhl og Rasmussen	Udvikling af EU-lovgivning	4	4	2	4
Buhl og Rasmussen	Kend din kommune	4	4	5	4
Buhl og Rasmussen	Hvem stemmer hvad?	4	4	4	3
TV2	Det koster din borgmester	4	5	2	5

Bilag 5: Interviews med nøglepersoner fra medierne

Som en del af vores indledende research af datajournalistik i Danmark lavede vi interviews med forskellige nøglepersoner fra danske medier, der laver datajournalistik. Vi har valgt kun at gengive de dele af interviewene, der er interessante for, hvordan medierne arbejder med og opfatter datajournalistik.

Telefoninterview med redaktør Katrine Birkedal Frich, DR:

Hvad er datajournalistik i DR?

Det er meget en mavefornemmelse, som er svær at sætte formel på, men blandt andet handler det om at kunne generalisere nogle tendenser. Det grundlæggende for god datajournalistik er de gode historier. Man skal kunne skrotte de tal, man finder frem til, hvis de ikke giver mening. Datajournalistik er ikke bare 'data-art', det vil sige en smuk visuel fremstilling af nogle tal. Vi skal fortælle en historie med tallene og ikke bare vise noget frem. Vi bruger rigtig mange forskellige metoder og prøver os lidt frem. Det er meget *learning by doing*, og til noget af det vi kommer frem til, vil nogle måske sige: Er det datajournalistik? Udfordringen er, at teknologien ikke altid følger med. Det kan tage lang tid at behandle og rense data, og når man så kommer frem til noget, der er validt, så er der måske ikke nogen historie. Der er altså meget spild-arbejde, men sådan er det jo med det meste journalistik.

Telefoninterview med redaktør Carsten Terp Beck-Nilson, Ugebrevet A4:

Hvad er datajournalistik hos Ugebrevet A4?

60-70 procent af det Ugebrevet A4 laver, er en form for datajournalistik. Der er to former for datajournalistik, der laves på Ugebrevet A4. Den første er den reaktive form, hvor der benyttes bestående data (f.eks. forskellig myndighedsdata eller data fra interesseorganisation, f.eks. arbejdernes erhvervsråd), som så behandles lettere. Den anden form er den proaktive datajournalistik, hvor journalisten selv sammenstiller og indsamler data. For eksempel via aktindsigt/undersøgelser. Noget proaktiv datajournalistik er uhyre simpelt, andet er mere komplekst, f.eks. hvor man selv laver databaser, og hvor brugeren f.eks. selv kan hente data ud. Ugebrevet A4 har netop lavet en ny hjemmeside, hvor indholdet bliver vist mere aktivt og ikke så statisk, f.eks. er der bedre muligheder for interaktive grafiker, og der er større fokus på, at formidlingen ikke må være for tung.

Telefoninterview med chef for gravergruppen John Hansen, Politiken:

Hvad er datajournalistik på Politiken?

Datajournalistik defineres umiddelbart som journalistik, hvor man bruger behandling eller analyse af data til at udgøre en del af researchen. Det er en systematisk fremgangsmåde. Det er sjældent, at Politiken tager udgangspunkt i selve datajournalistikken som metode. I stedet bruges den som en del af researchen. Dvs., at historien kommer først, dernæst kommer metoden. Metoden er på lige fod med andre journalistiske metoder. Datajournalistik er en del af værktøjskassen. Politiken har ikke nogen, som fast sidder med datajournalistik. Der er nogle enkelte, der kan noget, og en der er rigtig dygtig. Der er for eksempel ikke en afdeling. Det er meget ad hoc.

Telefoninterview med nyhedschef Jonas Højlund, Fagbladet 3F:

Hvad er datajournalistik på Fagbladet 3F?

Meget af det datajournalistik, Fagbladet 3F laver er nyhedsjournalistik, hvor der trækkes nogle unikke tal. Det gør, at andre medier finder din historie interessant og gengiver dig som kilde. Det er vigtigt for Fagbladet, at andre medier har lyst til at citere mediets historier. Med data kan man også forklare en række interessante årsagssammenhænge. Vi prøver meget at tænke i de datajournalistiske baner. Det giver noget ekstra. Ofte laver vi to artikler, når vi laver datajournalistik: En artikel, der er en klassisk nyhed, og en der inviterer læseren til at gå på opdagelse i nogle interessante tal.

Telefoninterview med ejer Niels Mulvad, Kaas og Mulvad:

Hvad er datajournalistik hos Kaas og Mulvad?

Det er svært at definere, præcist hvad datajournalistik er. Der er sket en eksplosion i brugen af værktøjer, og der er sket en udvikling fra, at man tastede data ind på computeren og så skrev artiklen - til at man i dag kan lave det hele online. Der har meget været en diskussion om, hvorvidt det er historier eller data, der driver datajournalistikken. Det er ikke det vigtige. Det vigtige er, at man altid skal bruge flere kanaler til at tjekke fakta. Historier vil også altid komme fra tips - hvad enten det er data, der tipper, eller om det er mennesker. Kaas og Mulvad underviser og laver dataprodukter til en række forskellige kunder: Især er der lige nu behov for, at lave de store tunge, tekniske algoritmer.

Telefoninterview med digital reporter og udvikler Magnus Bjerg, TV2:

Hvad er datajournalistik på TV2?

En ultrakort uofficiel definition, som jeg ser datajournalistik, kunne være, at datajournalistik groft sagt er al journalistik, hvor journalisten udleder vinkler, historier eller tendenser fra datasæt. Store som små. Generelt laver min lille gruppe dog meget andet end klassisk datajournalistik. Vi laver mange visualiseringer og interaktive løsninger. Det er altså ikke noget en særligt udvalgt skare af journalister arbejder med, men blot værktøjer vi bruger til at fortælle andre eller bedre historier, der kommer tættere på brugerne. Det kan være alt fra simple historier på seneste tal fra Danmarks Statistik til analyser af millioner af mobilmålinger, der afslører huller i dækningen eller analyser af samtlige borgmestres lønninger, udgifter og vederlag.

Telefoninterview med redaktionsleder Claes Senger Holtzmann, JydskeVestkysten:

Hvad er datajournalistik på JydskeVestkysten?

For mig er datajournalistik brug af data, som (væsentlig) kilde til journalistik. Man kunne anføre, at 'klassisk' journalistik også sagtens kan bygge på data (f.eks. fra rapporter og statistikker), og det afgørende er måske, at processen i datajournalistik indebærer en selvstændig analyse, indsamling, samkøring eller anden bearbejdning af større mængde data. Ofte vil det være en proces, hvor du 'spørger' dataene om tendenser, konklusioner, sammenhænge og andet, der giver anledning til journalistisk interessante vinkler. Dataene vil ofte have karakter af en dokumentation, men skal som alle andre kilder behandles kritisk og kan ikke stå alene. Dataene kan være tal, billeder, tekster, videoer - alle større samlinger digitale oplysninger, men er som oftest førstnævnte - i hvert fald indtil videre. 'Data'-delen af journalistikken kan fylde mere eller mindre, og jeg bruger de basale værktøjer i ret mange historier, men jeg har ikke en nærmere definition af, hvornår det er rendyrket datajournalistik, og hvornår det er klassisk journalistik krydret med lidt databehandling. For eksempel har vi i dag haft en historie, som i mindre grad bygger på databehandling. Vi fik i går detaljerede data på lukninger af dagligvarebutikker på postnumre. De overordnede tal viste et fald, men ved at frasortere hovedbyernes postnumre, fik vi en mere specifik udkantsvinkel, som viser, at de større byer går frem, mens de mindre for alvor bløder. Et nyligt eksempel med et lidt mere klart element af databehandling er historierne om seniorjob og fornyelse af byer, som bygger på analyse af de kommunale budgetter. Jeg har indhentet store

mængder data fra Statistikbanken og isoleret nogle områder, hvor der skete en interessant udvikling. Et helt rendyrket eksempel på datajournalistik kan være en af vores mange vinkler fra kommunalvalget – f.eks. om kvindernes nedtur. Jeg indhentede selv valgresultater fra KMD, samkørte dem med kandidatlistor (med oplysningerne om køn) og fik på den måde en vinkel, om kvindernes nedtur. Den vinkel havde andre nok også fundet sidenhen, men selve metoden er rendyrket datajournalistik. Det sjoveste er, når datamaterialet også er unikt – altså, når du har datamaterialet for dig selv. Vi har eksempelvis fået aktindsigt i elevfravær i flere kommuner detaljeret helt ned i hvilke dage hver enkelt elev har været væk og årsagen. Det giver helt unikke vinkler, som (næsten) ingen andre kan lave. Fremover bliver det interessant at få andre dataformater indarbejdet i projekter og dag til dag-journalistik. F.eks. analyse af omfattende mængder tekst og billeder. Lige nu er de primære kilder dog tal og lignende data fra databaser og aktindsigter.

Telefoninterview med researchredaktør Thomas Hedin, Berlingske Research:

Hvad er datajournalistik på Berlingske?

Et godt datajournalistisk værk er ikke "simpel" brug af data. Det kræver samkørsel af andre data, avanceret brug af Excel med f.eks. pivottabeller, beregninger osv. bruges. En rundspørge er ikke datajournalistik, men kan være det, hvis der er tale om indhentning af data (fakta), der supplerer andet datasæt. I dag tages hvor ofte det visuelle udtryk som udgangspunkt for formidlingen af et sådan værk. Det omvendte bør være tilfældet. Det er den gode historie, der kommer i første række. Derefter suppleres denne visuelt, hvor vi her ikke taler en normal flad grafik, men derimod skal der være element af interaktivitet. Berlingske Research har en mand dedikeret datajournalistikken. En journalist, der opsøger data - leder efter den gode historie, er supereksper i Excel, kan skrælle data fra hjemmesider, visuelt tænkende osv. Han laver selv historier, men fungerer i lige så høj grad som sparringspartner for kolleger på andre redaktioner, der sidder med datajournalistiske projekter.

Telefoninterview med Jeppe Duvå, nyhedschef, Kristeligt Dagblad:

Hvad er datajournalistik på Kristeligt Dagblad?

Næsten al journalistik er datajournalistik, da substansen i næsten al journalistik er (nye) faktuelle oplysninger, altså data. Derfor er begrebet strengt taget ubrugeligt, med mindre man indsnævrer det til at betyde: journalistik, som i særlig grad eller i særligt stort omfang er baseret på data, oftest i form af store talmængder, statistikker eller lignende.

Telefoninterview med redaktionschef Michael Bager, Fyens Stiftstidende:

Hvad er datajournalistik på Fyens Stiftstidende?

Vi har egentlig aldrig brugt begrebet 'datajournalistik' om de historier, vi laver med udgangspunkt i analyser af spørgeskemaundersøgelser, databaser og interaktive kort. Det er blevet en del af dagligdagen at arbejde på den måde. Men jo, det er da i høj grad datajournalistik. Datajournalistik er på Fynske Medier det at fremskaffe, undersøge og præsentere data for læserne på en journalistisk måde. Det skal sætte læserne i stand til få et overblik eller se en sammenhæng i en ellers uoverskuelig sag eller tema, som kan være svær at præsentere. Gerne på en interaktiv måde, som læserne får lyst til at gå på opdagelse i. Desuden er vi flittige til at lave spørgeskemaundersøgelser, der vel også er en form for datajournalistik, hvor vi hurtigt kan bede en stor gruppe borger, politikere, foreningsfolk osv. om især holdninger - men også konkrete data. For eksempel har vi bedt præsterne i de fynske folkekirker om at udfylde et onlineskema med antallet af kirkegængere på en given søndag. Vi arbejder både med såvel relativt store mængder data og små hverdags-ting. For eksempel har vi på den ene side lavet en visua-

lisering af de over 18.000 begivenheder i Fyns Politis døgnrapport for et helt år. På den anden side kan vi finde på at lave et kort, der viser de seks indbrud, som fandt sted i samme lille område en weekend.

Interview med redaktionel webudvikler Anders Bergmann Nielsen, Ekstra Bladet:

Hvad er datajournalistik på Ekstra Bladet?

Datajournalistik er mange ting. Det er formidling af tungt stof, men tit glemmer man det tabloide. F.eks. er sport fyldt med data. Ekstra Bladet laver både dag-til-dag-datajournalistik, men også datajournalistik, der tager længere tid at producere. På EB er der ikke et team, der er dedikeret til datajournalistik – det er nærmere en subgenre blandt andre genrer. Det er noget nogle kan beherske, og andre ikke kan. Alt efter historien kan der være forskellige udfordringer, f.eks. tekniske problemer i forhold til at transformere data, men også journalistiske i forhold til at finde mønstre og historier i data. Der er to måder, at lave datajournalistik på. En hvor man starter i data, og der fra prøver at finde historien, og en anden hvor man har en historie og gerne vil have nogle data. Et centralt spørgsmål for os, når vi laver datajournalistik er: Hvornår kan man bruge det, og hvornår er det data for dataens skyld. Det er vigtigt, at historierne er der. Det skal være journalistik. En central grund til, at vi laver datajournalistik, er at vi får nogle unikke og anderledes historier.

Bilag 6: Eksempler på arbejdsbeskrivelser af nyttejob

I dette bilag vedlægger vi eksempler på de arbejdsbeskrivelser af nyttejob, vi har indsamlet fra kommunerne. Vi lægger kun tre eksempler med for at give et billede af, hvad det er for noget datamateriale, der ligger til grund for vores journalistiske produktion. At vi ikke vedlægger alle arbejdsbeskrivelser, skyldes, at der er omkring 1000 sideres materiale. Navne er anonymiserede, da det i de fleste tilfælde var et krav fra jobcentrene, for at vi kunne få udleveret arbejdsbeskrivelserne.

Stillingsbetegnelse	Pedel/grøn mand
Arbejdssted	██
Kontaktperson	██
Antal pladser	25 pladser i alt fordelt således: 10 pladser som Pedel på skoler 7 pladser på Grønne områder 6 pladser på Vejafdelingen 2 pladser på Pladsen/Værkstedet
Varighed	13 uger á 37 t/u
Arbejdstid	dagtimer
Arbejdsopgaver	<ul style="list-style-type: none"> • Pedel/Skoler: rengøring/affald, flytning af inventar, oprydning, forefaldende arbejde • Grønne områder: Rengøring, oprydning, beskæring, forefaldende arbejde • Vejafdelingen: Rengøring, oprydning, beskæring, forefaldende arbejde • Pladsen/Værkstedet: oprydning, forefaldende arbejde • Øvrige opgaver: Vedligehold af Vestvolden, Ekstra rengøring af kommunale bygninger/arealer, Vedligehold af byinventar, Vedligehold/rengøring af maskiner og biler, Rengøring af affaldskuber, Opretning, rens og vask af nr. skilte, rengøring på vejarealer, Vedligehold/reparationer af offentligt foreningers ejendomme, anlæg og arealer, Vedligehold/reparationer af klubhuse for idrætsforeninger, Medvirke ved opstilling/nedtagning v. forenings-arrangementer
Krav	Kandidaten henvises til samtale inden opstart i forhold til forventningsafstemning. Arbejdsgiveren melder tilbage til jobcentret om man ønsker at ”ansætte” personen.
Andet	

Nytteindsatsprojekter i [redacted] Kommune

[redacted] Kommune har udarbejdet en strategi for brug af nytteindsats samt et idékatalog med en oversigt over opgaver og funktioner i nytteindsats (se bilag). Såvel strategi som idékatalog har været behandlet på LBR's møde den 13. marts, hvor LBR godkender strategi og idékatalog.

Nytteindsatsprojekter

For at sikre, at nytteindsatsen ikke medfører problemer vedrørende konkurrenceforvridning, sigter strategien mod at etablere nytteindsatsprojekter. Jobcentret foreslår, at der etableres to nytteindsatsprojekter, som forankres under henholdsvis [redacted] og Vej og Park.

Indhold

Nytteindsatsprojekterne skal varetage servicefunktioner, som kommunen ikke har leveret tidligere eller hvor indholdet af opgaverne ligger ud over det normerede serviceniveau, som kan hæves med nytteindsatsen. Nyttindsats under nytteindsatsprojekter må ikke omfatte opgaver, som indeholder ydelser efter lov om social service, når der dispenseres for rimelighedskravet. Arbejdsmarkedsudvalget har på sit møde den 20. februar drøftet og godkendt en række opgavetyper, der politisk ønskes varetaget under [redacted] Kommunes nytteindsats.

Nytteindsatsprojekt under [redacted]	
Kontaktperson (navn og adresseoplysninger):	Antal pladser
Arbejdsopgaver og funktioner:	
- reparationer	5
- kørsel, flytning og ad-hoc	5
- ekstra rengøring	10

Nytteindsatsprojekt under Vej og Park:	
Kontaktperson (navn og adresseoplysninger):	Antal pladser
Arbejdsopgaver og funktioner:	
- Sti-vedligeholdelse (herunder shelters og udvalgte parkeringspladser)	20
- Affald og renholdelse	25
- grøn turisme	
- registreringer/indsamling af data	
- informationsmedarbejder/guide	

Kontaktpersoner

Hvert projekt har en tovholder, som fungerer som kontaktperson. Tovholderen modtager henvisninger (jobplaner) fra Jobcentret og er ansvarlig for at give tilbagemeldinger i forhold til antallet af pladser i de forskellige funktioner (fx sæsonafhængige opgaver). Tovholderen er kontaktperson i forhold til fremmøde og fravær og sender fremmødeprotokoller til Jobcentrets planlæggerenhed.

Funktionsbeskrivelse for nytteindsats ved [redacted] skole, SFO og børnehave

Antal pladser: 3

Funktion:

Aktivitetsmedhjælper og praktisk hjælp

Beskrivelse af arbejdsopgaver:

- Lege med børnene sammen med fast personale
- Læse med børnene sammen med fast personale
- Bage og lave mad med børnene (OBS på at det kræver hygiejnebevis at have faste opgaver i køkkenet)
- Lave udendørs aktiviteter med børnene f.eks. bål sammen med fast personale
- Ekstra rengøring, f.eks. tørre hylder, lamper osv. af.
- Rengøring af legetøj, herunder sortering af legetøj
- Ekstra hjælp på "ture ud af huset"

Kontaktperson på arbejdspladsen:

Mødetider: 08.00- 16.00

Bilag 7: Interviewmanual til jobcentre

Vi vedlægger den interviewmanual, vi brugte i forbindelse med indsamlingen af informationer om nytteindsatsen fra kommunernes jobcentre. Det gør vi for at øge forståelsen af den metode, vi har brugt til at samle data ind til vores researchtunge projekt.

1. Kan I sende arbejdsbeskrivelserne på, hvad jeres nyttejobbere laver/skal lave? Hvis de ikke har en beskrivelse: hvad laver de?
2. Hvor mange timer skal nyttejobbere arbejde om ugen?
3. Hvor mange ansatte har I nu i nyttejob? (antal)
4. Hvor mange stillinger har I oprettet? (antal)
5. Hvor mange stillinger opretter I i alt? (antal)
6. Hvor og hvad i kommunen? F.eks. vej og park (renhold), ældreplejen (rengøring)
7. Har I kendskab til at LBR har afvist nogle job? I så fald hvilke (bed om at få afviste arbejdsbeskrivelser)
8. Hvor mange siger nej til nyttejob og siger ja til uddannelse/selvforsørgelse?
9. Hvordan sanktionerer i det, hvis folk ikke møder op?
10. De stillinger I opretter – sker det som særskilte projekter, eller arbejder de sammen med de almindeligt ansatte?

Bilag 8: Opdeling af specialet

Vores speciale er blevet til i et frugtbart samarbejde, hvor vi alle har skrevet udkast, genskrevet, gennemskrevet og rettet i alle afsnit.

Formalia forbundet til afleveringsformen kræver imidlertid, at vi opdeler specialet på enkeltpersoner. Det er hermed gjort.

--

1. Personlig motivation og problemfelt - Fælles

1.1. Problemformulering - Fælles

1.2. Specialets struktur - Fælles

1.3. Afgrænsning - Fælles

2. Teori

2.1. Undersøgende journalistik – Albert Rønning-Andersson

2.1.1. Paradigmet undersøgende journalistik: ideal, etik og virkelighedsbillede – Albert Rønning-Anderson

2.2. Forudgående traditioner og datajournalistikens historie – Alexander Sokoler

2.2.1. Precision journalism: journalistikken nærmer sig videnskaben – Alexander Sokoler

2.2.2. Computer assisted reporting (car): computeren bliver hvermandseje – Alexander Sokoler

2.3. Teoretisk afgrænsning af datajournalistikken – Ida Winge

2.4. Objektivitet i datajournalistik – Steffen Moses

2.5. Hvad kan datajournalistik bidrage med? – Steffen Moses

2.6. Opsamling af teori - Fælles

3. Metode til empiriindsamling og analyse – Albert Rønning-Andersson

3.1. Indsamling af empiri - Albert Rønning-Andersson

3.2. Dannelse af typologi – Albert Rønning-Andersson

3.3. Kodning af empiri – Alexander Sokoler

3.4. Komplexitet, interaktivitet og gennemsigtighed – Alexander Sokoler

4. Analyse

4.1. Forklaring af typologi – Ida Winge

4.1.1. Type1: kritiske afslørende historier – Ida Winge

4.1.2. Type2: fortolkende historier – Ida Winge

4.1.3. Type3: beskrivende historier – Ida Winge

4.1.4. Type4: præsenterende historier – Ida Winge

4.2. Kodning af empiri – Steffen Moses

4.2.1. Projekternes visuelle udtryk, brugerinddragelse og gennemsigtighed – Steffen Moses

4.2.2. Datamateriale og indhold – Steffen Moses

4.3. Analyse af kompleksitet, interaktivitet og gennemsigtighed – Albert Rønning-Andersson

4.3.1. Komplexitet – Albert Rønning-Andersson

4.3.2. Interaktivitet – Albert Rønning-Andersson

4.3.3. Gennemsigtighed – Albert Rønning-Andersson

4.4. Typerne og teorien – Alexander Sokoler

4.5. Opsamling på analysen – Fælles

4.6. Sådan bruger vi analysen i den journalistiske produktion – Alexander Sokoler

5. Beskrivelse af produktet – Ida Winge

5.1. Indsamling og kategorisering af data – Ida Winge

5.2. Vores datagrundlag – Ida Winge

5.3. Jagten på personhistorier og konkrete fortællinger om nyttejob – Steffen Moses

5.4. Konfrontationen med de ansvarlige – Steffen Moses

6. Diskussion

6.1. Indplacering af vores produkt i forhold til teorien – Steffen Moses

6.2. Kvalitet: kriterier vores journalistik skal leve op til – Alexander Sokoler

6.2.1. Journalisten bestemmer vinklen - Alexander Sokoler

6.2.2. Data skal være tilgængeligt – Ida Winge

6.2.3. De ansvarlige skal konfronteres – Ida Winge

6.2.4. Data skal suppleres af cases – Steffen Moses

6.2.5. Data skal præsenteres interaktivt – Steffen Moses

6.3. Opsamling - Fælles

7. Konklusion - Fælles

Bilag 9: Formidlende artikel

Formidlende artikel målrettet Fagbladet Journalisten

Dansk datajournalistik er en tandløs vovse

Tidligere blev datajournalistik brugt til at bide magthaverne i haserne. Men danske medier misser i høj grad muligheden ved at lave tandløs datajournalistik, der visualiserer mere end den afslører.

På redaktionerne rundt om i Danmark spirer de datajournalistiske ambitioner i disse år frem. Der bliver holdt møder og konferencer om datajournalistik. DR har satset stort og oprettet en databaseredaktion, imens Ekstra Bladet og TV2 bolttrer sig med værktøjer fra den datajournalistiske skuffe.

Men medierne vælger ofte den flotte malerpensel frem for forhammeren, der kan banke revner i systemet og afsløre magthaverne. Datajournalistik i Danmark er i høj grad letbenede interaktive grafikker.

Det viser et netop afsluttet speciale fra Roskilde Universitet, hvor datajournalistiske artikler fra 12 danske medier er analyseret.

Analysen af dansk datajournalistik viser blandt andet, at datajournalistiske værktøjer kun i mindre grad bliver brugt til at lave kritisk, afslørende journalistik. I hvert fald hvis de 50 analyserede datajournalistiske projekter er et udtryk for et generelt billede.

Af de 50 projekter stiller kun 11 af dem kritiske spørgsmål til magthaverne. Det står i skarp kontrast til den kritiske og afslørende datajournalistik, som havde sit ophav i 1960'ernes USA.

Dengang brugte frontløberne videnskabelige metoder som statistik, systematik og gennemsigtighed til at kulegrave de urimelige levevilkår, som sorte amerikanere i Detroit levede under. Datajournalistik handlede om at give de undertrykte en stemme i debatten og journalisten værktøjerne til at afdække komplicerede samfundsproblemer.

Den kritiske datajournalistik er ikke død, men hvor den tidligere var idealet, lader det til, at der i dag er kommet et større fokus på at visualisere data.